

РЕПУБЛИКАНСКА УНИЈА
УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ

БЕОГРАД, 2008.

Издавачи
РЕПУБЛИКАНСКА УНИЈА
УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ

За издавача
Недељко Бодироџа

Главни и одговорни уредник
Недељко Бодироџа

Лектор и коректор
Биљана Остојић

Дизајн и припрема за штампу
Свејозар Сиџанкић

Аутор корица
Зоран Радосављевић

Аутор слике на корицама
Зоран Симић

Штампа и повез
Штампариија “Графопроект”, Параћин

Тираж:
300 примерака

МИОДРАГ БУКИЋ

ЧУДАН СТРИЦ
—
ФАРАОН И ЛАВ

ДРАМЕ

САДРЖАЈ

ЧУДАН СТРИЦ, комедија у два чина	7
ФАРАОН И ЛАВ	103
Недељко Бодирога, <i>Умејносћ дране и драма умејносћи</i> . . .	215
Белешка о писцу	221

Чудан сїриц

Комедија у два чина

Недељуку Бодироџи

ЛИЦА:

АВРАМ

МАНКИ

ВЛАЈКО

ФЛОРА

БАЛЕГА

СЕНКА

ЈОРДАН

ПРОСЈАК

ПОШТАР

26. фебруар 2008. године
У Београду

ПРВИ ЧИН

Парк. Клуѝа исѝод дрвѝа. На њој деда Аврам, задремао са новинама у рукама. Он је у ѝижами и ѝаѝучама. Кућни манѝил је ѝросѝиро ѝо седишѝу.

С леђа му се ѝрикрада клонв Манки, сѝане иза њеђа, ѝриѝисне свој црвени, бабурасѝ нос и уз резак звук ѝрубe за бицикле ѝошѝрица ѓа водом из шѝрцаљке на ѓрудима. Док хода, једна нођа му је укрупѝена.

Аврам скочи уѝлашено.

АВРАМ: Гле, гле! Шта је ово?! Нешто ме попрска!
(Осврће се збуњено и уђледа Манкија)
Добар дан, господине. Је ли можда и вас нешто по-
капало?

(Гледа у вис)

Зар то није чудо? Киша, или можда само њен наго-
вештај из ведрог неба.

А можда нека цукела покушала да ме обележи као
своју територију?

МАНКИ: Ех, какве све неугледне сподобе пуштају да шетају
овим парком. Просто иду од клупе до клупе и сваку
урином заливају. Чак и сасвим младо дрво. Па
каква ће нам онда то бити перспектива ако је
бескућници у темељу запишавају? Да ли ико о
томе води рачуна? О светлим новим нараштајима
који се подижу у условима из фекалног корења.

(Вири у новине)

Новине су пуне извештаја. Шта пише у њима?

АВРАМ: Ко сад да их чита кад су слова поквашена. Ево,
погледајте и сами. Сливају се и, тако разливена,
спајају потпуно неприродно.

МАНКИ: Ма не, таман посла, шта вам пада на памет, него
видим, просто имате такав израз напетости, пуну
концентрацију. Ево, овде је суво.

АВРАМ: Кажу да је опасан лудак побеглао из душевног
азила. Чезне за детињством и воли да се игра са
својом жртвом. Као павијан са младунчетом лео-

парда. И још је наоружан. Одвукао чувара у арену и тамо му пред очима ужаснута публике пушком расцопео главу. А на гробљу, а на гробљу – не види се најбоље – мртваца избацио из лимузине и отео му луксузни кадилак.

МАНКИ: Нико више нема смисла за шалу. Сви су мргодни, а већина су и будале.

АВРАМ: Зато што је за добар смех неопходан добар ваздух. А овде је загушљиво, свуда присутан смог блокира вентилацију.

МАНКИ: Некад је, не тако давно, цео овај крај био под густом шумом која је зрачила чист озон и позитивну енергију и цео кварт се разлегао раздраганим смехом, а сад нам свуда антене одузимају радост и емитују злочин и мржњу. Старци се дегенеришу, на малом простору гомилају прошлост и прождиру будућност. Нема више буљука деце, ни флоре, ни фауне. Само се неке мачеће и кучеће цркотине врзмају око ногу шетача и својим изметом загађују сваки ентузијазам.

АВРАМ: И бубашвабе.

МАНКИ: Молим?!

АВРАМ: По намрвљеним и неопраним кухињама и трпезаријама, по сметлиштима и депонијама...
(Пауза)

МАНКИ: Ја немам пса.

(Пауза)

Немам никога.

АВРАМ: Па онда седите, опружите се, ево овако, нека их пролазници слободно прескачу. Наше заморене ноге, исцрпљене удове. Овде има места и за јадника намерника, да прилегне, да се опусти под новинама, а камоли да отвори душу своју.

МАНКИ: (Седне на клупу и љужи ноге. Пройеже се)

Ако не рачунам слоницу Дацу.

АВРАМ: Реците шта вас мучи, јаловост прошлости или неизбежност краја? Што се мене тиче, не може се

рећи да имам баш чега да се сетим, али у будућност гледам са великим поверењем.

А ви?! Зна ли се шта је са вама. У вашим годинама рекло би се да сте склони паду. Још сте и клонови. Данас нико не поштује уметнике.

МАНКИ: А не, молим вас, кад ме једном виде сањају ме до свог дубоког посрнућа. Има и оних који умиру са блаженим осмехом на уснама и мојим ликом на последњем зрачку светлости.

АВРАМ: Не разумем шта вас је окаменило, зашто кријете основне податке о себи, што сте се затворили у љуштурску осујећености и увређености, шта сам вам ја крив па ћутите. Говорите, реците нешто.

МАНКИ: Понекад наиђе тренутак дремљивог стања, темељне слабости.

АВРАМ: Ах, тако дакле, то је и ваш случај. Причајте, причајте, и ја имам морбидних тренутака.

МАНКИ: Синоћ, на представи, изненада сам међу слоновима заспао; и сањам, молим вас, како ме нечија брижна рука покрива топлим ћебетом. Кад су ме пробудили, видео сам да ме је каприциозна Даца по целој дужини и скроз покакила. Једва су ме ишчупали из њене изобилне излучевине. Публика је просто умирала од смеха и сад траже од мене да то поновим и на следећој представи.

АВРАМ: И шта ћете сад, на врхунцу славе?

МАНКИ: Ех, у томе и јесте проблем. Ко слона да наговори да саре баш у мојој тачки?

Зато сам и изишао мало на ваздух. Да вежбам, да се узверем на неко џомбасто дрво. Да мало будем и ја мајмун.

Ево...

(Скаче, чеше се ѿо сѝомаку и удара ѿо г̀рудима – имийѝира шимѝанзу)

... видите какав ја нос имам. То није обична њоњара већ космички парадајз, софистицирана справа, изум којим се поносим.

Притисните га, ако не верујете.

- АВРАМ: Та и'те, молим вас, за шта ме ви држите! Где бих ја да притискам непознат нос?
- МАНКИ: А што да не? Држите до свог интегритета ваљда. Мене не можете преварити, на први поглед види се да сте нико и ништа; избацили вас из куће, у пижами, нису вам дали ни одело да обучете, ако га уопште поседујете.
А, ко зна?! Можда сте баш ви тај лудак о коме пишу новине.
- АВРАМ: *(Збуњено)*
Реците ми, господине. Јесам ли ја ово заиста у парку са вама или можда још увек сањам у свом кревету, везан ланцима за шипку?
- МАНКИ: Моје име је Манки, због мог природног статуса. Ја сам мајмун, знате и још увек жонглирам и верем се по конопцима трапеза као да нисам одавно напунио деведесету.
(Вршићи)
Уху, ху, ху, ху... Ек, ек, ек...
(Трчи око Аврама и удара се њесницама у груди)
А?! Шта кажете?! Јел вас подилазе жмарци. Ако се кострешите, ако вам се кожа јежи, онда не сањате, јер ни један сан није страшан као јава. Шта, ако је болест у питању?
- АВРАМ: Е па, господине мајмуне, моје ментално здравље је ван сваке сумње. Истина је да патим од заборававости, али сам и стидљив човек који се боји превелике присности.
Зар ја да притискам ваш нос? Шта вам пада на памет! Откуд сад то?!
- МАНКИ: Ја вам се нудим да вас мало опустим, извучем из ваше посланости, да вам развејем мучнину вашег животног пораза, а ви ме охоло одбацујете.
- АВРАМ: Ма, не, не, не! Не чиним ја то из охолости већ из скромности. Где би ја да увредим уметника?
- МАНКИ: Али, кад вас наговарам. Учините себи плезир. Ево, ја вас молим да проширите видике. Open mind! Притисните, притисните, да видите шта је техника.

Уверите се сами. Знате како је, памти се само реалан доживљај а не празне речи хвале и фантазије усамљених чудака. Зато ваљда циркус и јесте синоним за живот. Хајде, на коленима вас преклињем.

(Клекне)

Изволите. Немојте да ме разочарате. Не одбијате ентузијазам.

АВРАМ: Па добро кад инсистирате, само да знате да мени туђе понижење не причињава радост. Притискање нечијег носа ујутру, усред парка, пред радозналим псима луталицама.

МАНКИ: Шта вас брига, ионако нема још никога. Ту смо сам нас двојица, ви и ја, сами на свету. Нико нас више не уважава, виде само наше сенке, многи већ мисле да смо давно отишли. Ни ви не знате ко сам ја у ствари, један непознат, усамљен старац који игра агилног, младог мајмуна. Овако нашминкан и под маском, могао бих и банку да опљачкам, па да ме нико не препозна.

АВРАМ: Нашли би вас у циркусу међу тигровима и лавовима како им завлачите главу у чељуст, са шимпанзама, како скачете с пречке на пречку. Како вас гута анаконда и топ испалује.

Неочекивано и нагло удари га по носу. Уз оштар звук ѝрубје, вода ишкне из ѝрскалице ѝраво у његово лице. Аврам се ѝргне уилашено.

АВРАМ: Шта је ово?! Па то сте, значи, ви малочас упропастили моје новине!

МАНКИ: Јој, јој, ал' боли, мада је и смешно. Истина, није слоновско говно, већ обична вода, али и моја крв, неодољива... ха... ха... ха... Ствар је у трику и изненађењу којим вас заскоче у тами вашег ума. Ипак, нисте морали да ме ударите тако јако. Раскрварили сте ми њоњу.

(Плаче)

Моју драгу њокалицу.

- АВРАМ:** Нисам ја крив, шта ја ту могу, сами сте се експонирали. Упозорио сам вас, није да нисам, да сам невестг у свакој врсти обрачуна. Ја сам мирољубив човек, и моје старо гесло да не дирам лава док спава, често ме је у пракси изневерило. Нападали су ме агресивни грабљивци, узбуркивали крв, шумило ми је у глави од неправде, рика дивљих звери свуд око мене уверавала да нико од њих не уважава основни закон џунгле: “Живи и пусти друге да живе!” Не, него черечи и ждери друге док им се још витални удови електрично батргају у твојој разјапљеној њушци.
- МАНКИ:** Хајде, хајде, шта сте се смркли, па ја се шалим, не боли ме ништа, мојој крви је увек било тесно у мени и кад не јури у млазевима напоље, воли бар да капље на суво и жедно тле, свуд око мене. Одувек сам презирао себичњаке који је чувају као највећу драгоценост све док им је смрт не убуђа и не осуши. Напротив, ја сам везан за околину и не штедим себе кад јој се делимично и у целини подајем. Сад, кад сам вам се некако представио, реците, не оклевајте, хајде, испалите, ко сам ја у ствари?! И ко сте ви?!
- АВРАМ:** *(Увређено)*
Па само вам име каже да сте ви један мајмун, истина, можда необичан али у сваком случају невапитан. Уз то и силеција који користи своју професионалну вештину и физичку супериорност да малтретира мирне пролазнике. Толико сте ме препали да сав дрхтим. Ноге су ми се одсекле. Ево, не могу ни да устанем. Ви сте један луд и невероватно снажан циркузант који се као мајмун вере по дрвећу и заскаче пролазнике својом вештачком кишом.
- МАНКИ:** А ти мислиш да је мени лако и да ми је до зезања, да сам се унакарадио без разлога, да мене нико не прогони, да ме непријатељ не трује и не снује о мојој пропасти?
И још верујеш да ова маскирана будала у теби не

препознаје јадника кога су рано јутрос избацили из његове куће да се не саплићу о твоју старачку тромост, да избегну упорна запиткивања о баналностима које ниси у стању да чујеш и разумеш, да им не пуваш и не прдиш за време доручка и не досађујеш својим сенилним саветима о практичним вредностима живота који си давно напустио и преселио се у ред за градски крематоријум. Али те још увек нико не прозива просто их својом присутношћу провоцираш на злочин, да се ослободе старца који их притиска због наслеђене имовине која је, бог те пита, чија и од ког несрећника потиче, а кроз коју си ти прошао као сенка, не дотичући је, само зато да би је твоје распикуће докрајчиле. Али, живот је пун изненађења, драги мој, како за тебе и мене, тако и за њих. Јер ја сам анђеол и помоћи ћу ти да из чистилишта изађеш окупан и лепо обучен за свечани бал живота на који ћеш бити позван.

АВРАМ: Ех, то нам је у генима, знате. Иако нисмо Цигани волимо пут под ногама, воду у ушима и ветар у плућима. Да нам продува идеје, да будемо слободни, да се не окивамо ланцима и букагијама, да не затрпавамо живе људе у подруму пуном буба и гамади.

МАНКИ: Шта, шта?! Нисам вас најбоље схватио, не бавите се ваљда и ви малим убиствима?

АВРАМ: Ма, не, ма, не! Наш рад је добротворан. Мој син и снаја само укидају статус скитницама и бескућницима, склањају сумњиве са улице, чисте свет, обезбеђују сигурност и безбедност свима који су се у њему снашли.

Само, знате, она је, како да вам кажем а да то не изгледа као оговарање, она је... влашка вештица. И иживљава се. Не знам шта се ту може. Вероватно је у питању редукација сексуалне праксе, ако разумете шта хоћу да вам кажем.

МАНКИ: Знаш. Нико је не јебе.

- АВРАМ: Па сад... ја у то нисам улазио. Ипак су то њихове личне одлуке, ствар њиховог избора. Није о мени да судим.
- МАНКИ: Него, реци ти мени јеси ли видео неку двојицу да се овуда мотају и траже мајмуна? Је ли се неко распитивао за мене? Прате ме неки шинтери још из Америке.
- АВРАМ: Ех, у Америци сам ја некада имао рођеног брата. Ко зна, можда је још увек жив, мада би то било невероватно зато јер је био још старији од мене. Имао је једну ногу краћу.
- МАНКИ: Живот је непредвидив. Шта, на пример, ако му је нога израсла и поравнала се са другом? Тамо чуда чине доктори. Главе пресађују, мозак, душу изгубљену враћају. Ми у циркусу имамо теле са свињском главом.
- АВРАМ: Знаш шта?! Мени би био потребан доктор за главу. Тешко се пробијам кроз праменове магле у њој, ничега више не могу да се сетим, кад видим себе у огледалу просто се питам какав је то феномен. Зашто сам баш ту где сам а нисам ни мало лево или десно од себе, могу ли уопште да изађем из тог оквира и протегнем се напољу у свим правцима, ко ме је ту затворио и у чему је моја кривица. Кад бих бар мало могао да врднем не би могли баш тако лако да ме пронађу и контролишу.
- МАНКИ: Свако има свој идентитет да би га лакше уходили и прогонили, да га у неком буцаку уцмекaju без присуства сведока и помоћи полиције. Зато није чудо што је шизофренија боља од параноје јер у њој се сва наша лица непрекидно боре са једним непријатељем, док се у параноји сви наши непријатељи непрекидно разрачунавају са нама, усамљеним кукавицама и изгубљеним појединцима.
- АВРАМ: Па шта да се ради ако смо заборавили све што смо некад били, ако смо изгубили и професију и енергију, зар једноставно да легнемо и непомично чекамо смрт?

- МАНКИ: Смрт, да, али не нашу, већ њихову. Ако већ сам немаш живот не треба ни други да га имају. Убијати, убијати и само убијати. То је оно што људе забавља и уверава да постоје само жртве и убице. Ја да будем жртва, нећу! А не мораш ни ти ако се ослониш на мене, јер ја сам експерт.
- АВРАМ: А шта ти је струка, мислим, чиме се ти у ствари бавиш?
- МАНКИ: Како чиме? Пуцам.
- АВРАМ: Шта радиш?
- МАНКИ: Бацам ножеве и пуцам из пушке право у главу мога партнера. Треба видети како му се лице пред очима очараних гледалаца распрскава, док маса урла од смеха.
- АВРАМ: И то људи гледају?
- МАНКИ: Чуј, гледају?! Уживају. Проблем је у томе што је публике све више, а све теже доћи до глумца. Чак и неки обешењаци и утопљеници, кад им испричаш улогу, одбијају славну смрт. Више воле да скончају анонимно, у неком буцаку, далеко од очију гомиле него јуначки и славно у арени пред заљубљеницима у туђу смрт, уз одушевљени аплауз абонената и других претплатника који масовно доводе децу да их на време припреме за неизбежности живота.
- АВРАМ: Добро, да га прснеш водом као мене, то разумем, па чак и мастилом да га мало офарбаш, то може, али да тек тако пуцаш у његову главу зарад нечијег усхићења, удовољавања нечијем перверзном укусу, зар је то нормално?
- МАНКИ: А теби је у реду да мене преко океана јуре шинтери, у овим годинама, само зато што сам некада, као млад, одустао од радничке класе и њиховог права на благоутробије?
Зар сам ја дужан да им школујем децу да их квалификујем за дегенерике, моје геноидне непријатеље и прогонитеље, да им сваке године печем ћурку за Божић и још надевену сувим грожђем и пекмезом од шљива?

Пих, па ти немаш појма какав гад живи тамо и какав прост укус имају амерички примитивци, шта све они очекују од своје више класе. Некад је тамо живела отмена раса, витки и снажни ратници а онда преко Велике воде дошли дебели примитивци и истребили их да би било довољно теста за њихове клониране ћурке.

Тамо је успешан човек обична марва и слуга дегенерика који би да остатак света протуре кроз своја проширена црева, а њихови манекени од двеста кила љуљају своје сало на модним пистама као насукани китови на атланским обалама.

Тамо се организовано иде у лов на људе и у њих се пуца као у стоку. Е, та стока хоће да влада светом.

(Аврам љакује новине, сирема се да иде)

Где ћеш сад?

АВРАМ: Па, не знам, али... морам да идем да не помисле моји да сам се опет изгубио.

МАНКИ: И нећеш да кажеш адресу?

АВРАМ: Што да не, тако образованог интелектуалца, истина, нашминкан си као марципан, али... популарна личност, уметник и... експерт! Била би част за цео крај, само, у ствари, прошла је вечност од кад не попуњавам формуларе и заборавио сам, али... ти дођи. Дођи, дођи. То је једина оронула кућа иза парка са доминантним подрумом пуним несрећника, плитко укопаних, беле кости чекају милост која не долази да јој својим доларима поново учврсти темеље и дезинфикује од пропасти. Сад је потпуно посрнула, плот разваљен а и сама је склона паду. Мада, крај је леп и птице заносно певају, само што испод камена стално вребају неке гује и аспиде. Али, ми пазимо. Не идемо боси по дворишту и високо дижемо ноге кад газимо. Кад дођеш и ти се мало припази да ти се неки гад за ципелу не закачи, да га у кућу не унесеш. Мада у њој све врви од гамади.

МАНКИ: Доћи ћу, доћи као Ханибал на Даци, да погазим гмизавце и остала говна што шире свој смрад кроз

цветне ружичњаке на јутарњем поветарцу. Или, можда, да ти мало подигнем углед у очима фукаре, у црном кадилаку, без шминке, али обучен као генерал. Нек знају да је и тебе сунце огрејало, да је стигао дуго очекивани благослов и крвава одмазда.

АВРАМ: Само да не помисле да долазиш из градске мртвачнице, могу још живог да ме спакују и припреме за обред.

МАНКИ: Обред, обред, биће обреда кад ја дођем са мојом винчестерком, али не за тебе, мили мој старче, драго моје биће.

(Отѝкојчава ѝанѝалоне и вади винчестѝерку из ноѝавице, заѝим је рејетѝира. Ослобођена нођа више не храмље)

Свет се мора релаксирати и чистити од сваког љубрета, да би могло бар у старости да се дише пуним плућима.

(Дубоко и снажно дише)

Да нема младих, стари можда не би морали ни да одлазе. Овако, место на планети је ограничено и више нема простора ни за градове, ни за њихова гробља. Где да сахраниш десет милијарди пацова нашег габарита, јер само је питање дана кад ће се сви они наћи на одру пред онима који још не постоје ни као идеја.

Али, пошаст се незадрживо шири. Ево, видиш ону двојицу у дугачким мантилима што завирују у сваки жбун и чепркају по њему? Они траже мене. Хоће да ме спакују у технолошки модеран контејнер и да ме пошаљу својим газдама у Америку.

АВРАМ: Мени они више личе на беле носороге који пасу украсно шибље или га можда чак и запишавају.

МАНКИ: Значи, они су већ ту, и ја сам ту, и ти си ту и видећеш како ће те ускоро ставити на испит. Али, ја идем горе, међу гране у густо лишће, а ти немој да ме одаш, брата својега, види шта ћеш и како ћеш са њима.

Ја ти предлажем моју винчестерку, свакоме по

метак у чело и спасио си душу своју. И моју.
Јер то су опасни командоси, истренирани да муче
заробљенике.

(Предаје му винчестерку)

Ево ти моја пушка, ако претерају, да имаш чиме да
се браниш.

(Рејџица је)

Овако се убацује метак у цев. Побѝ говна!

*Лако и сирејно вере се и несѝаје у самој крошњи дрвеѝа.
Аврам сѝавља ѝушку на клуѝу и ѝокрива је својим маниѝилом.*

АВРАМ: Ма чекај, чекај, где ми ували ову глобу; нисам
ваљда луд да пуцам у људе.

Уосталом што и да не?

Ау, какве њушке имају, ко да су побегли из твог
циркаса.

*(Чује се оштар звук бронзане звиждаљке. Зайим,
кашаљ и кијање)*

Ех, да је ту мој бата, авантуриста и ловац на
афричке звери, да их он узме на нишан.

Или бар мој син командир Влајко и његова ру-
мунска вампирица Флора, водник.

Овако ноге ми дрхте, руке ми се тресу, у глави ми
мутно, не бих погодио ни Авалу, а камоли шин-
тера.

*Прилазе Сенка и Балега са сѝравама за хваѝање ѝаса луѝа-
лица. Сенка се ѝуши од кашља.*

СЕНКА: Јао, осећам притисак на ребра, толико су ми плућа
отекла, само што кроз уши не експлодирам. Све ме
боли.

БАЛЕГА: *(Гледа у крошњу)*

Бре, ал' серу ове птице! Доле керови и мачке, а
одозго говна падају на нас ко конфете. Цео парк је
окречен у бело.

СЕНКА: Гачци кењају ко камиле.

БАЛЕГА: А и полицијска коњица производи велике купове.

СЕНКА: Зато нам је трава тако зелена.

БАЛЕГА: И коров буја.

- СЕНКА: А тек дрвеће. Види ово колико се разгранало.
- БАЛЕГА: Ко зна шта све мили по њему.
- СЕНКА: И све то испушта фекалије.
- БАЛЕГА: Изобилно.
- АВРАМ: И Порториканци врше нужду где стигну, али код њих је заступљен естетички принцип, лака и брза музика. Ти цене све што се креће и производи неки склад и по цео дан певају литургије сваком живом бићу, амеби или инсекту. Гамад обожавају а воле да једу и оно чега се ми гнушамо: крокодиле и жабе. Ту они виде величину Бога а врхунац у нашој бубашваби, којој нежно певају...
(Пева на шѝанском и иѝра у лаѝаном ритѝму румбе)
“... Ла кукарача, ла кукарача...”
- СЕНКА: (Слуша ѝа и ѝледа замишљено)
Ајде што је ваздух крцат комарцима и другим инсектима... Ту су и ласте које их облапорно гутају и претварају у говно.
- БАЛЕГА: По стазама гамижу милиони гуштера и ла кукарача.
- СЕНКА: (Кија и кашље)
Амброзија цвета на све стране. Здрав човек не може да дише, нос ми цури, удави ме нека бела пена у плућима.
- БАЛЕГА: Прави рат између птица и буба за превласт у парку.
- СЕНКА: (Осврће се)
А нашој звери трага ни од куда. К’о да је у земљу пропао.
- БАЛЕГА: Лажу да има сто година. Креће се вешто ко јарац а бори снажно ко медвед.
- СЕНКА: Гадна нека генерација. Види овога! Игра ко луд.
- АВРАМ: Ех, та магична поетска реч, тај црни шестоножни гмаз коме, док гази по теби и полако се приближава твојим отвореним устима, ти певаш нежну, љубавну песму...
(Иѝра и ѝева)

Ла кукарача... ла кукарача...

Целе ноћи спавам ја...

... свако ђубре претвараш у злато и лепоту и дајеш му смисао, а не да скитнице третираш као псе луталице и одбегле мајмуне, што ви смрадови амерички радите овде на Балкану.

СЕНКА: Еј, деда, стигла ме велика беда. Уво ме боли, грло гребе, за тебе ми се јебе. Жена ми Стаменка, ја се зovem Сенка. А ово је мој колега, уважени доктор Балeга.

БАЛЕГА: Нисам Балeга зато што сам Американац ни што сам пореклом говнарац већ ми се снага кад год сам у скоку, осећа на стоку.
(Скаче чeйвороношке и лаје)

СЕНКА: Више се осећа ужегло сало, ако му се само приближиш мало.

БАЛЕГА: Море, ако пратиш мирисну скалу, више на шталу, па тек онда на бели лук и смеће, јер жене воле здраве, а болесне неће.

СЕНКА: Него, јес' ти глед'о неки програм, јeбо те доктор Балeга Богдан, знаш како изгледа мајмун кад глaдан тражи сомун? Да ниси вид'о јeдног како у костиму кловна околo јeде говна, несташно скакуће по цвећу и вере се по дрвећу?

АВРАМ: Ништа сем два бела брaва како у фасу траву пасу.

СЕНКА: А ти си изгледа неки стихоклепац ко да те прaвио неки божји светац.

АВРАМ: Ма јок, море, него ми је забрaњено да причам, о, гнусни створе, са уличним шинтерима, да се не размећем пред свиње својим бисерима.

БАЛЕГА: Зар си ти кер, вук ил' нека слична звер, па не волиш псетоловце?

АВРАМ: Мрзим псоглаве јер имају псећи лик а људски облик. Али ви сте, како видим, више дупедавци него мајмуноглавци. Звери крадете, старце прогоните, децу на грех наводите.

СЕНКА: Чек, чек магарче, задрти јарче, имаш ти огрлицу да те сад не одстрелим ко дивљу грлицу?!

БАЛЕГА: Види прво да нема буве.

СЕНКА: Ако нема прописан литар, обичан је скитар.

БАЛЕГА: Да га водимо у штенару, па нек тамо завија и лаје у стопе, док му сузе срце не истопе.

Падне на земљу и чеѝвороношке, дахћући и лајући скакуће око Аврама, који ѝокушава да га риѝне ноћом, и ѝужно завија.

АВРАМ: Бежи од мене, ругоба псећа.
Не дувај ми у лице своје одвратне жвале.
Ја нисам предмет твоје глупе шале,
Да ме лиже и у лице дахће пуна бува врећа.

СЕНКА: Где је онај што је седео с тобом? Нагло нестаде. Да није испарио тртичњак ил' се завук'о у неки кртичњак?

БАЛЕГА: *(Седне на земљу).*
Море, види да се тај није укачио горе на дрво, кад га дохватим, разбићу га прво.

СЕНКА: Да не виси са неке гране, док и њему ноћ у глави не сване, да нас ко слепи миш не заскочи да ми улети право у очи и пусти своје слане слине, да не ослепим од те отровне силине. И онако ме удави ова кијавица, јебем ли јој свеца.
(Кашље)

БАЛЕГА: И кашаљ ти је магарећи.

СЕНКА: Ал' није псећи.
(Гледа навише у крошњу)
Шта ако ме испрска својом штрцаљком? Да ме покваси по коси, само ми још то треба...

БАЛЕГА: Видиш како тешко долазимо до хлеба.
(Гледа и он у вис)
Да не пуца он озго на нас, наоружан је и опасан ко бесан пас.

СЕНКА: Лишће је много густо, ништа се не види. Мора да је то неки афрички брест.

БАЛЕГА: Семе из Танзаније.

- СЕНКА: Не види се ни гнездо, ни птичица.
- АВРАМ: За ћоре је и чаша воде море.
- СЕНКА: *(Савија Авраму руку на леђима)*
А нећеш да кажеш ди ти је брат, јебо га стари сват?! Нећеш, а волиш да кењаш у стиху, ко да си неки песник, божји изабраник.
- АВРАМ: Јој, јој... какав ти је то штос да ми дуваш нос, рука ме боли, а кад ми ватра нека уз кичму насукне, лако може да пукне. Знаш ли ти, кол'ко су старе ове кости, будала је, боже опрости.
- БАЛЕГА: *(Замшиљено ѓледа у крошњу)*
Како ли само транспортују овако велико дрво на толике даљине?
- СЕНКА: То је бар лако, то зна дете свако. Кад циркуски слон у гостима сере, семење афричко свуд развеје да има мајмун где се вере.
- АВРАМ: Пусти ми руку, одмакни се да ми твој назеб не пређе.
- СЕНКА: Ма ја сам здрав што се тиче мене, него ми амброзија тера организам да вене.
(Чује се крић ѓрасак. Аврам клоне)
Е сад нешто пуче! Шта ли пуче, ако није наше одбегло луче, рука ил' грана, нити видим, нити могу да га питам. Пао је у несвест.
(Виче)
Деда! Еј, деда, шта ти је, пробуди се! Нисам стегао јако, да ми умре Стаменка ако те поломио Сенка.
- БАЛЕГА: А ти ипак попусти, Сенко, видиш ваљда и сам како пролазници зуре овамо и обилазе нас у широком кругу. Не знам само јесу л' то људи ил' мајмуни, сви се нешто чешу, нико, бре, да приђе да види о чему се ради.
- СЕНКА: *(Шамара Аврама)*
Јес' пуко?! Јес' ти пуко ил' ниси? Ко је пуко? Говори бруко!
- БАЛЕГА: Де, не кршти ки врана!
- СЕНКА: Ти, ил' грана?

АВРАМ: *(Ош̄вара очи)*
Уф сав мокар. Тешко вама кад мој бата сазна
шта ми радите.
(Виче)
Људи! У помоћ, народе православни! Разбојници
ме муче, кости ми ломе, душу стару ваде!

БАЛЕГА: *(Виче на пролазнике)*
Шта чекаш, море, тарту? Бежи одавде, стоко, је-
бем ли ти мајмунску сорту!

Дува у звиждаљку. Пролазници преиш̄рчавају поред њих. Чешу се ко мајмуни, ударају иесницама у груди, скачу и беже на све сѝране.

БАЛЕГА: *(Сш̄авља му шаку на усш̄а)*
Ћут', матер ти псећу, што с' измичеш ко да сам
губав?!

СЕНКА: И дереш се, бено, ко да те јебемо.

БАЛЕГА: А ништа ти не радимо. Ништа. Јел' ти радимо
штогођ, а?! Само се љуцки распитујемо а ти нас
саботираш у службеном послу.

АВРАМ: А кад он дође скинуће вам кожу својим дресерским
корбачем.

БАЛЕГА: Јебе се њему што ми морамо звер да ловимо, свет
од зликовца да спасавамо. Јел' ти разумеш кол'ка
је он опасност за околину? Ћаво, а не деда!

АВРАМ: Видећете ви шта је беда кад мој син командир ђаво
и његова вампирица Флора, водник отуда наиђу.
Сваки дан по парку патролирају и чекају да се
душе праведника заморе и покају што су некад
чиниле добро па их чакљом одвлаче право доле, у
подрум. Од Бога досаднога и славољубивога оти-
мају безгрешне које је живот заморио и исцрпао.

СЕНКА: А одакле треба тај ђаво да дође?

БАЛЕГА: С оног света, лично вође.

АВРАМ: Ма, не, не! Живи у Америци генерал и већ је
кренуо бродом још пре три месеца. Еј, ти што
толико заудараш, измакни се мало од мене.

- БАЛЕГА: *(Измиче се махиално)*
Е, јебем ти ја ову луду земљу. Да нема глади и болести никад нико умро не би.
- СЕНКА: Умирате ли ви Срби некад од старости?
- БАЛЕГА: Свак' има по неког ђавола у Америци и генерала у фамилији.
- АВРАМ: Код мене обрнуто. Нечастиви у кући а генерал напољу.
- СЕНКА: А овде све зарасло у коров. Саде амброзију у саксијама, по терасама, сама ниче у разрушеним домовима и запуштеним двориштима. Сви паркови и тротоари су под канадским тополама чији памучни цветови у јесен сеју алергију и смрт.
- БАЛЕГА: Уопште не знам како дишу.
- СЕНКА: Зато је нама и запао овај посао. Јер овде све по пола: пола ја, пола ти. Пола мени, пола теби. Пола луди, пола доктори. Пола анђели, пола ђаволи. Пола лопови, пола полиција. Пола живи у Србији, пола у иностранству. И сви знају неку вештину како да добро живе, а да ништа не раде; како да троше а да не плате.
- БАЛЕГА: Једино ми висимо. Нигде не припадамо.
- СЕНКА: Наше је да се уденемо негде између неба и земље и да правимо равнотежу. Да не претегну доктори.
- БАЛЕГА: Или полиција.
- АВРАМ: Имаш мобилни?
- БАЛЕГА: Еј, Сенко, не смемо да се вратимо без резултата. Морамо да га притегнемо. Да нам каже где је наш мајмун или нек сам то буде. Уосталом толико су обојица стари да потпуно личе један на другога.
- СЕНКА: Само што овај није нашминкан. А шта ће ти мобилни?
- АВРАМ: Да зовнем Влајка да дође по мене. Изгубио сам веру у себе. Не знам више где сам. А не сећам се ни ко сам.

- СЕНКА: Не брини ти ништа о томе. Ми ћемо да те водимо. То нам је посао. Да скупљамо изгубљене и нестале где год их наћемо. Живе смештамо, мртве сахрањујемо. За све има места.
- АВРАМ: Мој Влајко има картотеку по којој их слаже и чува дубоко под земљом у трапу. Кад год му се отвори рана на глави њему цури мозак и уводи га у црвену фазу.
- СЕНКА: Добро, а шта је твој син? Чиме се он бави, мислим?
- АВРАМ: Центрипетални играч, ето шта је. Моћно свира у трубу и везује ме за кревет. Све су му руке кржаве. А Флора удара у кастањете.
- СЕНКА: Маршеве ил' химне?
- АВРАМ: Молим?
- СЕНКА: Шта свира? Маршеве ил' химне, повечерје ил' устајање, јуриш ил' повлачење?
- АВРАМ: Литургију свира кућним љубимцима. И маму Хуаниту, после чега запада у депресију и дуго плаче и рида. И за косу се чупа из неког дубоког, нејасног очајања. Али, добар је он. У Бога верује. И саосећа са целим живим светом. Свака патња га емотивно погађа. Није као ви. Безбожник. Он у бубашваби види људско биће а ви у човеку бубашвабу. Само подигнете ногу и згазите га ципелом. Њему су руке кржаве, а вама ципеле. У томе је разлика. Разумеш ли сада зашто нећу са вама? Због тужних псећих очију које су у вас гледале широко и са поверењем док сте их ви гасили и полуживе бацали у крематоријум.
- БАЛЕГА: Море, ићи ћеш, ићи. Као бела лала. Да кажеш све што знаш. Кад те пропустимо кроз наше апарате и детекторе сетићеш се и своје прве љубави и како се зове и какав је укус имала.
- АВРАМ: Парадајз.
- СЕНКА: Шта?!

- АВРАМ: Позвала ме на свеж парадајз у њеној башти. Марија, Мара смо је звали, облак у панталонама. Обожавала је Мајаковског.
- МАНКИ: *(Сакривен у крошњи њашејично реципиује):*
“Марија!
Песник сонете пева Тијани,
А ја,
Цео човек,
Сав од мяса,
Тело твоје просто молим,
Као што хришћани:
“хлеб наш насушни
Дажд нам днес.”
Марија, дај”!
- АВРАМ: “Марија!
Име твоје бојим се да не заборавим,
Некакву реч рођену
У мукама ноћи
Величином једнаку Богу.”
- МАНКИ: “Тело твоје
Чуваћу и волети
Као што војник осакаћен,
Без моћи,
Излишан,
Ничији,
Чува своју јединицу ногу.”
- АВРАМ: “Марија,
Нећеш?
Нећеш!
Ха!”
- МАНКИ: “Значи – опет,
Док мрачно је све то,
Узећу срце,
Исплакано грозно,
Да га носим,
Ко што
У штенару псето
Носи своју шапу пресечену возом...”

- БАЛЕГА: Ха! Шта је ово? Ко то говори из грана?
- СЕНКА: Наша птичица, изгледа, пропевала.
- БАЛЕГА: Ћију - ћи...
- СЕНКА: Сићи доле, сићи доле. Слети ми на прстић.
- АВРАМ: Месечина је била као сунце јарко, само хладна, а ноћ топла; парадајз румен као њено лице. Дотле сам увек био стидљив, али тада, не! Више сам осећао неку привлачну силу него стид. Просто ме је месечева рука гурнула њој на груди. Кад сам јој осетио врелину даха, прво сам је лизнуо по носу, као пас. Све је мирисало на зрео летњи парадајз. Толико сам био узбуђен да се умало нисам оне-свестио. Глава ми се испунила неком врућом паром а ја сам се, као шпагети кувани у лонцу, само срозао на колена.
- МАНКИ: Била је то моја рука, Ашо. Ја сам наговорио Мару да те позове у башту. Ја сам те погурао у њен загрљај.
- БАЛЕГА: Да саставимо штапове, да их жицом чврсто уве-жемо и да га свучемо доле. Јес' чуо, Сенко?! Додај своју хватаљку. Додај овамо!
- СЕНКА: Ма само течност да не шкروпи одозго на нас. Знаш и сам како сам осетљив на влагу. Де, само да се мало измакнемо.

Узимају дисѝанцу и ѝокушавају да сасѝаве хваѝаљке.

- АВРАМ: А ја... ја сам мислио да се ти њој свиђаш и... и...
(Плаче)
умрла ми је на рукама, бато. Рано, сувише рано сам остао без ње. Са м, са Влајком, некако ни сам нисам веровао да од таквог жира може да израсте толики храст, тако злокобан и силан. Штета што га веверица није на време појела. Овако, огроман и јак, кад обуче униформу, во рогати, ништа живо не мож' да му се супростави, ни мртво, храни своје абоненте бубама и по ноћи ми свира портори-канске песме, тера их да играју. А оне брзо гамижу и беже од њега, незахвалнице дебеле, па се усам-

љен секира и само уздише; не може да спава, савест му немирна, и у мени види опасност, оцу својему. Нигде ме из куће не пушта. Сав је узнемирен ваљда зато што је тако рано остао без мајке.

А добар је он, добар, волина, има самилости за изгубљене и сиромашне, ставља их у картотеку и све држи закључано у подруму. И њих и њихове податке. Само што су подаци на сувом а они у влажном песку труле и лагано се распадају, кад зачепркаш, беле кости им се провиде. Румунка држи кључеве од породичних фотографија и не да никоме да се приближи, да приђе вратима, не дај боже, одмах потегне пендрек и удара, бато. Разби све живо вештица.

(Плаче)

Мени нико не верује, сви кажу да сам сенилан. А можда заиста и сам измишља гадости. О, Боже! Више ни у шта не верујем. Ни у тебе.

МАНКИ: Не плачи, Ашо, не да тебе твој бата Манки, да те они пеглају и перу мозак. Са њима се треба бескомпромисно обрачунати, говна побити! Ето, зашто још нисам умро, каква је моја мисија.

БАЛЕГА: *(Довршава њосао)*
Готово. Ајде сад, завуци је одоздо.

СЕНКА: *(Гледа навише, обилази око дрвeиџа)*
Не видим ништа. Јој, јој, нешто ми прсну право у око.

БАЛЕГА: А ти узми дистанцу.

СЕНКА: Дај хваталку да га свучемо доле.

АВРАМ: Белзебуб! Ето шта сам ја. Сетио сам се, бато. Сетио сам се ко сам.

Белзебуб, златна буба коју они држе у шпајзу везану за гвоздени кревет заједно са туршијом и киселим купусом на полицама. Да својим сјајем намамим мој народ буба и црва да мртве нахране њима.

И док друга гамад прелази мислећи преко мог леша, син ми свира у трубу, а снаја удара кастањете.

... Ла кукарача! Ла кукарача!!!
 Это шта сам ја. Краљ буба у заробљеништву коме
 чувари свирају веселу румбу.
 И бију ме пендреком да им не поганим и не кр-
 вавим беле чаршаве.

Балега гѝра хваѝаљку за ѝсе гѝре у крошњу.

СЕНКА: Ма гурни ту замку горе, провуци омчу кроз гране,
 гледај да му је натакнеш на главу и цимај, цимај
 док га не свучемо доле на земљу.

АВРАМ: *(Виче)*
 Живо биће мора у клозет, а они не поштују ос-
 новни природни закон.

СЕНКА: Цимај! Цимај!

АВРАМ: Човек не може да живи заједно са својим изметом
 јер тежи ка висинама, ка небу, а фекалије иду доле
 у канализацију.
 И још ме грде и псују што још нисам умро, као да
 сам ја крив што сам изрод бесмртни коме је суђена
 вечна мука труљења, не у смрти, већ у животу.

МАНКИ: *(Паѝеѝично реѝиѝује, урла)*
 “Крилати ниткови!
 У рају да сте збијени!
 Гомила перјаша од страха ваља се!
 А тебе, што си тамјаном опијен,
 Распорићу одавде до Аљаске!
 Пустите ме!
 Нећете ме зауставити,
 Лажем ли, у праву ли
 Сам ја,
 Али више не могу да будем спокојан.
 Гледајте,
 Звезде су опет обезглавили
 И небо окрвавили од покоља!
 Е - хеј!
 Небо!
 Скини капу!
 Ја долазим!

Глухо.

Васиона спава
Положивши шапу
С крпељима звезда под огромно ухо.”

АВРАМ: Мајмун је он! Ја сам пас, умет да лајем,
(*Завија и лаје као пас, Балега свира у звиждаљку*)
и да се умиљавам, да играм и певам “Зашто ђаво
срећу нема”. Навикао сам на поводац.

(*Игра и пева*):

“... Ла кукарача...”

Водите мене!

У штенару! У штенару где се не лаје појединачно и
спорадично већ унисоно у хору у којем цело чове-
чанство завија своју химну љубави и литургију
смрти да нас ослободи зла које сви живимо. Да нас
ослободи овог јебеног, овог пасјег живота!

МАНКИ: (*Виче са дрвeиa*)

Одбиј, стоко! Поломићу ти справу!

АВРАМ: Не дирај слободног мајмуна, брата мојега, који
скаче с гране на грану; за њега океани не пред-
стављају препреку и врши нужду где хоће. Таква је
слобода тамо где за свако говно постоји ајкула која
се њим храни. Ништа се не баца, све се рециклира:
фекалије, поезија, драма, позориште, филм, живот
и смрт. И све подлеже основном проблему:

“Пси у штенару, мајмуни и клонови у циркус!”

(*Вришии*):

Ииииии.....

МАНКИ: Тако је! Хоћу римејк сопственог живота, али у
другој подели. Нећу опет да будем мајмун! Хоћу да
будем тигар! Гррр...

БАЛЕГА: Ма само да га ја видим, да му на главу натакнем
омчу, да га мало придавим и спустим на земљу.
Дођи, тигре, дођи. Помоли њушку да ти видимо
челјуст, измеримо зубе.

СЕНКА: Па сад... ако ме штрцне, не помажу ми ни кожне
гаће.

БАЛЕГА: Шта ти је, Сенко, не бој се, видео сам како шар-
планинци цвиле под мојом омчом, данска дога
кркља без ваздуха а камоли метузалем са мај-
мунским претензијама. Само ти пази да ти одозго
не скочи на главу ил' да ти нека живуљка не
пљуцне говно у око.
Готов је! Готов је!

МАНКИ: Јој, јој, пуштај, бре, удави ме, мајку ти јебем шин-
терску.

Ухваћено̄ у замку око врай̄ца, кловна̄ г̄рубо свуку на сѝо.

БАЛЕГА: Аха! Коначно си долијао!

МАНКИ: *(Пљуне̄ б̄а)*
Fuck your mother!

АВРАМ: *(Приђе Манкију)*
Знао сам! Знао да си ти. Чим сам чуо “Облак у
панталонама” срце ми је задрхтало, срце огрезло у
греху, бато. И сетио сам се свега. И Мајаковског, и
твоје Марије, моје Маре која се, можда, погрешно
али трагично определила. На коленима те молим
да опростиш беднику, свом млађем брату, шта
ћеш, таква нам је лоза непоуздана, а ја сам те
можда издао због велике, луде љубави и зато хи-
љаду пута пожелео смрт. Али, не могу да умрем,
не, док ми ти не опростиш. Зато те молим за
опростај да на миру умрем, да откупиш нашу
породичну гробницу и да ме у њој сахраниш, крај
деде кога је у мом присуству погодила аустријска
граната и одсекла му главу. Доручковали смо ка-
чамак и млеко и све би било у реду да граната није
улетела кроз прозор петнаестог октобра хиљаду
двесто петнаесте у четири ујутру и направила дар
- мар. Иако сам био још дете, призор који сам тада
угледао, не могу никад да заборавим. Деда је остао
да седи за столом а његова глава, сва бела од
млека, у другом углу собе. Од тада, бато, од тада
живим у неком страху, далеко од сваке реалности.
Ништа не разумем, ништа не знам. Знам само то да
те нисам ја отерао у Америку, не, она је, она те је,

она наговорила да нам породицу оставиш на миру, није више могла да слуша гадости, да живи распета. Сећаш се колико те је само Влајко волео, као да си му ти отац и никад те није заборавио. Чека, чека у великој грозници и нада се да те види пре но што му мозак у потпуности из главе испури. Јер и он је рањен. Тешко обogaљен и заслужује опроштај.

СЕНКА: Дај мени ту хваталку. Бежи деда, де мрдни мало гузицу одатле, ослободи простор, видиш да се човек гуши. Попусти мало, Балего, очи му из дупљи испадају.

БАЛЕГА: Добро и да попустим, ал' ди смем, шта ти је, сaм си се уверио колико је неискрен, него, иди ти околo, зађи му с леђа да му скембаш и ноге и руке. Видиш каква му је мимикрија! За час се маскира у травку или суви лист, једино што не пршти кад га нагазиш, него пишти ко гуштер.

СЕНКА: *(Зачуђено)*
Где си ти чуо да гуштер пишти?

БАЛЕГА: Гуштер ил' жаба, чак и пуж. Важно је да га нагазиш како треба. Онда само урла и запознаје. То ти је сваки дивљи створ, поготову ако је безобразан мајмун. Држ' га!
(Раширених руку ђокушавају да га ухватије. Кловн им вешићо измиче, зајим хваћа омчу и олабављује је)

Клепи га мочугом, шта чекаш?!

СЕНКА: Не вреди кад се штрца. Растргнућу га кад га шчепам.

МАНКИ: Не идем ја никуд одавде. А, јок! Циркус је сада мој живот, на трапезу без мреже, ако се одозго стрекнем, то је друго, сaм пао сaм се утепао, али не враћам се ја више у кафилерију, јок! Да ме бијете и мажете говнима, да ме јебете и поливате оним густим, слаткастим сирупом што привлачи коњске муве да ми крв пију и уједају као пред кишу. Укроћена горопад, то да, дај ми љутог лава и

кинеског змаја, да на ужету жонглирам бронзаним алкама, седам патуљака и брадату Снежану. Вештицу, каравештицу од три метра да прескочим из места, шта ако ми тур мало и потпали, то хоћу, али нећу да ме професионални дебили третирају као гупог кера само зато што они мисле да су шинтери. Не верујем ја у вашу смрдљиву идеологију, лоше сте је прерушили, ако мешанци беже од ваше појаве, расна цукела има да стане на мегдан и да се бори.

Дај ми, Авраме, моју винчестерку да им главе про- свирам, да звери њима нахраним само ако могу да превазиђу тај воњ који су понели собом из свога за- вичаја.

СЕНКА: Охо! Сад још и вређаш, мајмуне.

БАЛЕГА: На кога си мислио? На кога? Ко овде заудараш? Ја или он?

МАНКИ: Ти, не! Ти, свакако, не!

БАЛЕГА: Ето, Сенко. Овог пута нису мислили на мене.

МАНКИ: Ти не заудараш јер си већ давно црк'о, само што се још нико није усудио да ти приђе и затвори очи. Ти се распадаш од смрада и неке акумулиране пр- лавштине помешане са твојим излучевинама.

Балега га расѝали својом мочуђом за ѝсе. Кловн ѝаде раскр- вављен.

БАЛЕГА: Ако овде неко не зна да је већ одавно мртав, онда си то сигурно ти.

Аврам ѝодиђне манѝил, дохвати ѝи винчесѝрку са клуѝе и уѝе- ри је у Балегу.

АВРАМ: Слушајте ви, господине! Ко зна какав укус ви имате кад се толико осећате на говна; њима се храните, лежете и устајте у њима. Хоћете да про- бате и укус олова, можда је баш то што ће задово- љити ваш шинтерски аспект? Можда вам то треба, а?!

БАЛЕГА: *(Исѝусѝи хваѝаљку)*
Јебо те, па они су и наоружани.

МАНКИ: Пуцај Ашо, пуцај, не штеди говна, па они се тако и зову, осећаш како страх заудару, заслужили су све што им се деси, сами су то тражили.

Још из Америке ме прогоне. Прво моторциклима, моћне машине, чисти Јапанци. Моторним чамцем, брзим као муња, следили су моју подморницу све до луке. Нигде нисам успео да се сакријем од њих, живу главу да склоним. Звери су ми преплашили, кад их осете, слонову ричу, тигар не сме из кавеза да изађе, ареном да прошета. Седе у првом реду и програм фиксирају. Кинески змај, ту скоро, таман да ригне ватру и запали металне обруче, кад их угледа како нетремице пиље у њега, само подригну и исповраћа се на цео први ред.

Зато окини, окини, окини! Право у псећу њушку, мајку им псоглаву јебем, нек Србија и њима буде крај.

БАЛЕГА: Нисмо то били ми, господине Манки, можда неки други агенти, не знам само шта ми овде радимо кад ви сами имате толико својих ловаца и ликвидатора. Истина, ми смо на конкуренцију навикли, али, кунем се да никад нисмо били у циркусу, иако смо се свуда завлачили и на себе навукли најразличитије вирусе и бактерије, а Сенка чак и алергију. Кад сам био дете тата ме је само једном водио у зоолошки врт и ту сам се лоше провео. Баш лоше.

СЕНКА: Лоше, бога ми. Украла га мајмуница Ката и стрпала му дојку у уста, одвратну мајмунску сису, одатле му тај став и манир. Три недеље су ватрогасци покушавали да га упуцају. Једва су га отргли из њеног мртвог загрљаја. Зато толико мрзи мајмуне.

БАЛЕГА: А ти их волиш?

СЕНКА: Ја бар нисам сисао мајмунско млеко, Балего, истина, пио сам америчко у праху али вештачко зато и нисам толико снажан као ти, али бар се јако не осећам и сав сам посвећен задатку од чијег извршења зависи цео мој живот.

- МАНКИ: Шта?! То нисте били вас двојица?
- БАЛЕГА: Не.
- МАНКИ: А откуд они и ко сам ја?
- СЕНКА: Шта ја знам ко су и јесу ли они уопште, вама се не може веровати, пошто сте све помешали и мислите да сте артисти у циркусу, да сте допутовали овде подморницом са целом америчком менаџеријом иако сте цео живот провели у азилу за умоболне који сами пацијенти зову кафилерија.
- БАЛЕГА: Одатле сте синоћ побегли и јавно извршили злочин баш са том винчестерком.
- СЕНКА: Ето, ко сте. Лудак и злочинац!
- МАНКИ: Немогуће.
- СЕНКА: Могуће, могуће, али само овде, код вас у Србији. Брат те је стрпао у лудару а теби рекао да идеш у Америку. Отуда цео овај кобни неспоразум.
- МАНКИ: А ја сам мислио да сам генерал.
- АВРАМ: Јеси, бато, генерал, него шта си, пусти ти наше локалне интриге пуне злобе, љубав је важна и истина да си ти наш генерал и да те сви ми волимо и чекамо, не толико због чина, колико због нашег неизмерног сиромаштва. Свака твоја помоћ би добро дошла свима нама, а нарочито Влајку који чезне за разголићеним девојкама на плажама Хонолула. Румунка је толико конзервативна и строга да му је потпалила ломачу сексуалне фантазије на којој се пече као во на ражњу. Душа му изгоре од чежње.
- СЕНКА: Добро, деда, добро, можда си ти у праву, ко зна, можда су сви они генерали, у сваком случају провучао се ту и по неки император, има један који за себе тврди да је последњи руски цар Николај и по цео дан плаче што му је Лењин побио породицу, а повремено га чујемо кад вечерњи сутон прође кроз решетке, како из баса пева “Ехеј ухњем...”
- БАЛЕГА: Него, деда, дај то оружје, није за тебе, не знаш ни како се употребљава, видиш како ти се тресу руке,

ни слона не би могао да погодиш а можда убијеш неког случајног пролазника. Ајде, почиње већ и стомак од муке да ме боли.

АВРАМ: Е, будало! Не знаш ти шта је око соколово и колико зликоваца је ова рука откачила у рату. Само да знаш да то није грех не би тако глупо рескирао кожу.
(Седне на клуџу)

БАЛЕГА: Јооо, што ме стомак боли и напиње се, бојим се да не експлодирам.

СЕНКА: Држ' петљу, не дај се, Балего, не може ти ништа. Видиш да и он сам мора да седне ако хоће да пуца.

БАЛЕГА: Па ако већ мора да седне што не нишани у тебе него у мене.

СЕНКА: Ко ће разумети сенилног старца? Можда зато што га твој специфични воњ иритира, директно кроз ноздрве дражи му мозак чим он за овог лажног кловна тврди да је амерички генерал.

АВРАМ: Тако је. Мој бата је из Америке. Није луд него генерал и долази да нас од беде спасе.

БАЛЕГА: Ма не бојим се ја ни генерала, ни централног играча, само да он окрене пушку у другом правцу, да ми петља не попусти, да се овде јавно не обрукам.

(Креће на њега. Аврам њоново рејейтира)

Окрени цев, окрени цев од мене, чујеш?!

Еј, деда, деда, бео си ки креда, пази се од шлога, ухватиш ме за мога!

АВРАМ: Стој! Не мрдај или пуцам!

МАНКИ: *(Смеје се)*

Пуцај, пуцај, шта чекаш, право у челенку да му се мозак његов разлије на нашу колективну радост.

БАЛЕГА: *(Охрабрује се)*

Море, дај то овамо, кад ти се љуцки говори, да те ја овом мочугом не бих...

Појури ка Авраму. Аврам окине, чује се ѝрасак, из цевѝ излеѝи чей од ѝлудиѝе и ѝоѝоди Балеѝу ѝраво у челу. За чейом, из цевѝ извири шарена циркуска засѝавица. Кловн се ваља од смеха.

МАНКИ: Тако, тако, да и ти видиш шта је пампур и како се црева отварају кад излети напоље.

АВРАМ: *(Разочарано)*
Шта је ово, бато? Какав је ово чеп и шта се то толико осећа?

БАЛЕГА: Пуче ко шампањац, јебо те!

СЕНКА: Само, што си се ти, изгледа, уср'о!

БАЛЕГА: Видео би ти да је у тебе пуцао.

СЕНКА: Ма знао сам ја да су то мајмунска посла.

БАЛЕГА: Можда обојица хонорарно раде у циркусу.

СЕНКА: Матори лажови и шарлатани.

БАЛЕГА: Опсенари и хипнотизери.

СЕНКА: Јевтини мађионичари.

БАЛЕГА: Држ' их обојицу, да нам од бруке опет не утекну.

СЕНКА: Ти левог, ја ћу десног.

Рашире руке и крену ка сѝарцима. Одједном, ѝруне циркуска музика и на сѝази се ѝојави арѝисѝичка ѝарада са ѝроменадним оркестром. Ту су: слон, кинески змај, акробаѝи, ѝуѝачи ваѝре и мачева, жонѝлери, мајмуни на биѝиклима... Чује се ѝлас са сѝираним акценѝиом како ѝреѝиѝи из звучника.

ГЛАС ИЗ

ЗВУЧНИКА: Аванти пополо! Аванти! Вјени! Вјени! Ваша душа болесна ће излећимо с наша божанска уметнос, с наша ефикисан лек! Помаже за малоумна дјеца и исхлапјели старци, лећи фелики кашаљ, колера и куга!

Манки циркус!

Манки! Наша циркус у фаша престоница! Лећи сфаки ментални болес, убија досада! У фаш град нема фише зевање на празна јасла! Слон на три ноге, кинески змај што бљује јака и дебела фатра, жифи топ што брани фаша отађбина од сфаки унутрашњи и спољашњи непријатељ, јаје с

четир ноге, пиле се дфе глафе и други божји
 ћудеса. Манки ће фи покаше само за пет ефра по
 глафу. Онај ко дође са дфе не плаћа ни за једну.
 Дођи да фидиш шифи артисти шта сфе моше.
 Црни, рогати ђаво у кафез, бијели анђео у буре с
 најбоља малвазија и ризлинг. Бифе ради, музика
 сфира, змије и крокодили на роштиљ. Супа од
 корњача од петсто године.

Сћарци се померају с парадом и несћају са сцене.

БАЛЕГА: Јој, јој, јој! Јебо те, пуче ми стомак. Где ћу, куд ћу?
 Шта ћу сад? Јао! Морам опет у грм.
(Чучне иза једног зрма)
 Ух, готово!

СЕНКА: Шта готово?

БАЛЕГА: Па то, готово. Нисам стиг'о.

СЕНКА: Зар опет?

БАЛЕГА: *(Усћаје, шири ноге)*
 Уф, јебо те, ови нам поново умакоше.

СЕНКА: Кад болесни радимо. Теби пуца стомак а ја на-
 бреко, не могу да дишем од ове јebene амброзије.

БАЛЕГА: Па, ништа сад.

СЕНКА: Како ништа? Наћи ћемо их ако потрчимо за цир-
 кузантима.

БАЛЕГА: Ја не могу.

СЕНКА: Зашто?

БАЛЕГА: Није лако, знаш, кад гледаш смрти у очи.

СЕНКА: Пих! Па и није баш нека смрт. Више поруга.

БАЛЕГА: Видео бих ја тебе да је твоје чело било под чепом.
 А шта ти хоћеш? Да ме видиш са рупом у челу и
 укрупњеним крацима?

СЕНКА: Оно, краци су ти и сад укрупњени.

БАЛЕГА: Да ме нема, да ме ждери црви и пацови.

СЕНКА: Толико се, брате, осећаш, да не не верујем да
 постоји таква глад која би неког навела на твоја
 говна.

- БАЛЕГА: Па кад ми пуче петља и... готово.
- СЕНКА: Ја сам се од слона утроњао.
- БАЛЕГА: А јес' вид'о змаја, колики је?
- СЕНКА: Па јес', ни мени није лако.
- БАЛЕГА: Ди лако, шта ти је? Ја сам већ свршио своје. Не могу да се померим, а камоли да јурим за мајмунима.
- СЕНКА: Па добро. Боље да пођемо у прихватилиште да се окупаш.
- БАЛЕГА: Прво да доручкујемо. Знаш колико мрзим воду. Целог живота сањам како се давим и кад је видим, почнем да се гушим, не могу да пијем а камоли да се купам.
- СЕНКА: А ти мислиш да је ја волим? Сав пиштим и цедим се као потоплѝени сунђер у мору. Сањам да се једном осушим и да као суво дрво шкрипнем на ветру у зору, а не да ми се у утроби легу амебе и водоземци па да заједно са њима по сву ноћ бућкам и крекећем.

Прилазе ѝолицајац и ѝолицајка у униформама ѝод ѝуном ѝолицѝјском оѝремом. То су командир Влајко и водник Флора.

- ВЛАЈКО: У јебем ти овај живот овде, дође ми да идем у Хонолулу, Флоро, не могу више. Градом врви силна гамад, не можеш улицом да прођеш а да ти неки гад не гамиже преко ципеле и још оставља слузав траг. Паркови загађени од смрада! Не може да се дише. Свака цукела их засерава и запишава. Шта се, бре, ово оволико осећа?
- ФЛОРА: Не иде се више нигде без гас - маске.
- ВЛАЈКО: Па, не гори ништа, само нека загоретина продире у плућа и изнутра их блокира. Еј, ти!
- БАЛЕГА: Полиција?!
- ВЛАЈКО: Не, него ватрогасни музичари, јебо те отац! Ја сам шеф оркестра и прва труба, а она удара у бубањ и свира чинеле. Шта радите вас двојица овде у јавном парку? Ловите керове?

- ФЛОРА: Ма јок, него кењају по украсном шибљу, загађују природну околину, ето шта раде, јебиветри.
- ВЛАЈКО: Приђи овамо! Не, не, јок бре ти! Остани тамо где си, јебо те капелник. Види, види, овај се, изгледа, начисто средио. Нешто жуто се цеди из њега и капље на стазу. Шта је то?
- ФЛОРА: Па говна, командире, шта би друго?!
- СЕНКА: Не ја, он можда, друго сам ја. Ја се редовно купам иако сам и сам осетљив на сваку течност.
- ВЛАЈКО: Добро. Ајде ти, што се купаш. Како је твоје име? Приђи ти!
- СЕНКА: Жена ми Стаменка, ја се зovem Сенка, господине ватрогасни.
- ВЛАЈКО: Сенка, Сенка, кад те опандрчим овим пендрекoм по ушима остаћеш без ње, сам на голом сунцу. Мене си нашао да вучеш за нос. Шта си ти кад су ти дали женско име?
- СЕНКА: Ма јок, море, ја сам код куће Схадоњ него ме у Србији тако зову зато што сам више провидан него мршав. Таман посла, шефе. Ми тамо власт више уважавамо него цркву. Боље ти је да се замериш Богу него полицији.
- ВЛАЈКО: Па шта онда трабуњаш, зар ниси схватио да мало разбијамо монотонију живота, видиш како је све пусто и досадно, све стоји, ваздух се укочио, само се гамад цилита.
Него ти! Ти! Донеси личне карте, не ти, бре, стоко усрана, тебе не могу ни да приведем тако унеређеног, него овај што се купа.
- ФЛОРА: Дај га мени да га ја мало бућнем у воду и сапун, командире, да му рибаћом четком изрибам кожу, па да ви'ш како ће ти онда замирише.
- ВЛАЈКО: Да проверимо податке, да ве туримо у картотеку. Ко сте, одакле долазите и шта радите овде. Шта је то?
- СЕНКА: Пасоши. Ми смо Американци.

- ВЛАЈКО: *(Разгледа њасоше)*
Гле, гле, таман мислимо да смо само ми Срби стока, кад оно и ви Американци кењате у гаће.
- БАЛЕГА: *(Увређено)*
Ја сам имао инцидент.
- ФЛОРА: Код нас у Трансилванији се изузетно држи до хигијене. Никад се не полаже мртвац у гроб док га жене добро не изрибају.
- ВЛАЈКО: Ови нису наши и не спадају у картотеку.
(Враћа Сенки њасоше)
Да ниси можда видео неког старца у пицами? Опет ми јутрос побегао. Иде около и свуд ме оговара како га малтретирам и везујем за кревет. Па јес, везујемо га кад ни он не воли да се купа ко ви Американци. Како после да га ставиш у чисте чаршаве онако мусавог? Али, он ни да чује да спава, тражи да му свирам порториканску музику. И још да му певам Ла кукарачу.
(Пева и иџра, њридружује му се Флора ударајући мейџалним лисицама њакџи, као касџањеџама)
“... Ла кукарача! Ла кукарача,
Целе ноћи спавам ја...”
И шта сањам, сероњо? Сањам како милиони бубашваба прелазе преко мене и улазе ми кроз уши и нос у главу одакле ми кроз очи испадају и капљу као велике црне сузе.
Ето, какав је мој ноћни живот. А ви Американци шљаштите по целу ноћ: музика, коцка, бурбон, голе жене само премазане шљокицама да им кожа светлуца и трепери ко уличне рекламе и семафори. Зелени долари за зелено светло.
Имам и ја рођеног стрица, тамо у том вашем Дизниленду. Треба да дође, очекујемо га сваки час, али не Пају Патка, већ златну гуску која носи оволика јаја. Само он је допринео шта је снео. Чудан неки стриц. Хоће овде да баци своју икру и као сваки ислужени лосос да рикне у отаџбини. Вуче га, пише, родна земља као да на целој планети има земље само код нас.

- БАЛЕГА: Е так'и, вала, бога ми, тешко умиру. Ако мене питаш никад и не умру. Само се учауре и преду бескрајну нит зановетања.
- ВЛАЈКО: Море, ће да умре, ће да умре, није да неће. Него, не кења ваљда и он у гаће?
- СЕНКА: Вала, шефе, ми смо кратко овде, али видели смо разна чудеса, свакакве мороне и чудеке. Неки се пењу по дрвећу и имитирају мајмуне, неки свирају у трубу и играју румбу, слободно шетају слоновии, тигровии и змајеви, бесмртни, опасни старци пуцају из пушке винчестерке, једино ми морамо да радимо. Чека нас велики посао, недовршене обавезе.
- ВЛАЈКО: Е благо вама Американцима, никад вам није досадно. Моја цела Србија умире од досаде. Изгледа да сте ви овде једини запослени. А са ким послујете?
- БАЛЕГА: Са псима луталицама, менталним болесницима, одбеглим шимпанзама и серијским убицама, бившим робијашима. Ми смо ловци на расписане награде.
- ФЛОРА: Значи, аматери који раде за велике паре, за разлику од нас професионалаца, који радимо за мале плате.
- СЕНКА: Радимо и за погребни завод. Изнајмили смо му наш кадилак за развожење мртвих клијената до вечне куће, затим, скупљамо одрубљене главе, лешеве, одсечене удове по жбуновима парка и другим романтичним локацијама града. Чим видимо шарене лептире са црним крилима и жутим кружићима знамо да се наш хонорар крије испод лишћа, плитко укопан под грмом цвећа. Све радимо за паре.
- ВЛАЈКО: Е, па јесте, што јес', јес'! Овде вам је богато подручје за ваш лов у мутном. Сваки грађанин вам је рођени лопов, погледајте само те њушке, у најмању руку хуље, или чак толико сенилни да су изгубљени у својој прошлости и сад не знају, појма немају дал' треба да убију оца или да доручкују. А кад пођемо ја и Флора све се разбежи од нас. Ко год се враћа са посла, чим угледа униформу и

лисице, осећа се као да иде из провале или похаре. Свак свакога краде и сви се осећају опљачканим. Ја мислим да су сви они у претходним животима били криминалци.

- ФЛОРА: Има их доста који су то и у овом.
- СЕНКА: Код нас у Америци сви лопови су бизнисмени.
- БАЛЕГА: И недодирљиви.
- ВЛАЈКО: А код нас обрнуто. Сви бизнисмени су лопови.
- ФЛОРА: И недодирљиви.
- ВЛАЈКО: Ми једино можемо да ловимо те ваше шарене лептире, а да чепркамо испод земље није нам дозвољено.
- ФЛОРА: Видим и ви имате мреже.
- СЕНКА: Нису то мреже за лептире већ хватаљке за мајмуне.
- БАЛЕГА: И детектори за мртве коске које још увек зраче енергију прекинутих живота.
- ВЛАЈКО: Аха, то је, значи. Звери се раштркале и шенлуче околу пуцајући по парку. За све је крив овај ваш циркус, Манки који мами децу и родитеље на опсе-нарство и заблуду им потура као моћ уметника. Па добро, ајде сваки својим послом. Ви у лов на мајмуне и мртве коске, а ми на лептире и буба-швабе.
(Пева и иџра. Придружује му се Флора са лисицама којима даје ѿакѝ)
“...Ла кукарача, ла кукарача,
Целе ноћи спавам ја...”
(Одједном сѝане и ѿмно ослушкује)
Чујеш ли ти неку најезду Флоро’? Како милиони ножица гребуцкају и јуре овамо. Све пршти око њих. Земља, ваздух, кроз воду стижу са свих страна. Огроман талас хрли да нас дефинитивно ђаво однесе.
- ФЛОРА: Нема ништа, командире. Све је мирно и непокретно.

- ВЛАЈКО: Ето и њега! Маскиран је као врач са Хонолула, бели зуби му из њушке извирују. Очи мртве, а плес његов тле помера, земљотрес производи. Хонолулу руши, Хавајци и Хавајке са сукњицама од палиног лишћа панично беже. Он трозубац носи и на њему све живо натиче. Гробља су опустела. Мртви за њим марширају.
- БАЛЕГА: Шта је сад ово? Јебем му бога! Разумеш ли ти поруку, Сенко?
- СЕНКА: Не морамо ни ми све баш да искусимо, све да научимо. Боље да се на време повучемо. Док не буде касно.
- ВЛАЈКО: У глави ми шуми и појачава се електрична олуја из секунда у секунд, севају ми неке менталне слике, видим рогатог врача како чакљама развлачи људске полутке и веша их о куке у нашем подруму. Флоро опет ми мозак цури, крв ми удара на очи, дај да закољем ову двојицу да зауставим цунами, осећам како ме носи право у пакао.
- ФЛОРА: Немој командире, душо моја, напољу смо, гледа свет. Превиће те Флора, имам чист завој у торбици, опраћемо стару рану, ови нису за нашу картотеку, видиш да имају амерички пасош.
(Вади завој из торбице, скида му полицајски шлем и сипари завој са главе)
- ВЛАЈКО: А што серу где стигну и својим говнима брукају велику и силну земљу?
- ФЛОРА: *(Превија Влајка)*
Бежите вас двојица одавде. Бежите док вас ђаво није однео.
- БАЛЕГА: Мене је балкански инцидент довео до тог стања.
- ФЛОРА: Па сад, стање ил срање, код тебе је то свеједно.
(Ова двојица одлазе. Флора превија Влајкову главу)
Издржи душо, издржи командире. Није остало још много отрова у твојој глави.

ВЛАЈКО: То није никакав отров, то ми је мозак мој болесни, Флоро. Кад из мене исцури болест, исцуреће и живот.

ФЛОРА: Чим дођемо кући, набадићу неки ручак, намамићемо клијента, просјаци се мотају око нашег парка, незапослени, гладни има и хомосексуалаца, град је пун беде и врви од страсти, командире, сви вапе за неком потребом. А можда је и брод стигао, можда нас чека.

ВЛАЈКО: Све могу да замислим, све да поднесем. Рођени отац ми је разбио главу кад сам покушао да га спречим да ми убије мајку. Али, једно не могу да замислим, са једним не могу да се помирим. Зар да умрем пре њих, пре но што се опружим на пешчаним плажама Пуерте Рика и видим голе девојке опасане цвећем?

Флора уст̄аје, скида полицијску блузу, оӣкойчава кошуљу и обнажених ж̄руди ӣгра и њева: "...Ла кукарача! Ла кукарача!

Латиноамерички оркест̄ар за̄рми и њада завеса.

ЗАВЕСА

 ДРУГИ ЧИН

Дневна соба у прилично дерујном сјању. Офуцана софа, фојшеље, збојово разваљене, тирјезаријски сиво прекривен кончаним миљеом, сиволице околo. На чивилуку висе ојасачи са ишићољима и пендрецима, крај њих полицјске шајке и шлемови.

Сјари, дрндави радио ајарай је на ољушћеној комоди; крај њега решо за кување кафе.

На сцени су Аврам, везан лисицама за фојшељу и његов син командир сјанице Влајко у баде манићилу са тубом у руци.

Са радија се разлеже громка мексиканска музика коју он покушава да трати. Затим сјане, дође до прозора и гледа раздражљиво напоље.

ВЛАЈКО: Чуо сам да у Хонолулу постоје покретна гробља. Ако им место не одговара, сами мртваци се селе на боље дестинације. А овде нас виолентни полтрони упорно опседају и на памет им не пада да можда има нас који смо сензибилни, чији су нерви истрошени.

АВРАМ: Сувише сам ја збуњен да бих могао тек тако да умрем. Из дана у дан, из године у годину гомилају се питања без одговора и ја се питам да ли постоји гроб који би могао мирно да покрива толику напетост и неизвесност.

ВЛАЈКО: Данас је живот чудо, а ни смрт више није оно што је некад била.

(Изнервирано)

Флоро! Флоро! Ма где ли је та влашка вампирица? По целу ноћ ми крв пије а кад треба да ме ослободи нечије менталне опсесивности, његовог отровног дима, нигде је нема. Дође ми да га из службеног пиштоља гађам. Што не иде пред своју капију да тамо пуши?!

АВРАМ: Дobar је он човек, него човек усамљен, неукротно радознао.

Радио се ућини.

ВЛАЈКО: Чек, чек! Да чујемо шта хоће овај да каже.

РАДИО

РЕПОРТЕР: Ав, ав, ав... вауу! Тррр... Драги слушаоци! Јављам се примерен атмосфери чији вам део верно преносим.

Велики амерички циркус Манки на пропутовању кроз Европу зауставио се у нашем граду. Изазовна рика слонова и других дивљих зверова са Ушћа, стапа се са паничним крицима становника Калемегданске терасе и ствара егзотичну атмосферу која је унела расуло међу псе луталице што је натерало комуналне службе да појачају шинтерске патроле широм наше престонице.

Зато саветујемо све љубитеље животиња да своје љубимце не пуштају ван куће због опште какофоније и хистерије која је захватила наше становништво. Ради уверљивог сведочења вашег репортера пуштамо вам преко наших таласа део ове велеградске вреве!

Чује се звук аутомобилских моѝора, завијање полицијских, вайрогасних и болничких сирена измешан са риком, урлицима и режањем зверињака, као у ѝаклу. Заѝим сви ѝокови миксовањем ѝоново ѝрелазе у ѝолейну лайшнoамеричку музику.

ВЛАЈКО: Можда је то крај овог пасјег живота, ћале, можда је то почетак моје нове каријере. Кад чича дође, баѝићу униформу и тежак шлем да ми не жуља рану него ћу да купим борсалино, основаћу свој бенд, сешћу у његов кадилак и свираћу по целом свету. Бићу славан и богат, леп ко Хари Белафонте.

(Пева и иѝра Ламбаду)

А око мене широки сунцобрани као лептири падали по песку, док се испод њихових шарених крила протежу ногице, али не танке, инсектоидне са дебелим и ниским гузицама, већ дугачке и витке с дупетићима у бикинима и тангама. Доносе ми ладну кокаколу да не дехидрирам. И аперитив, али не ову нашу ѝибру, него њихов дестилисан рум са две коцке леда и мартини са маслинком. То је

живот, видиш а не јурњава у зноју за усраним америчким шинтерима и превејаним српским говнарима. Излечићу и рану на глави.

АВРАМ: Хајде, молим те, Влајко. Свирај ми маму Хуаниту да се сетим тог бола кад је цела Србија у биоскопима плакала над горком судбином Мексиканаца и свих оних који су под свирепим ударцима неправде одавно напустили сваку наду. Знаш “Један дан живота”?

ВЛАЈКО: Ех, тај дан ти свирам од кад си ми купио прву трубу спремајући ме за војног извидника и трубача. Свирам ти данима и ноћима, а ти нас вучеш за нос. Све си живљи и безобразнији. И луђи. Јутрос су те видели у парку с неким мајмуном како се чешете по стомаку и скачете с гране на грану.

АВРАМ: *(Умиљава се)*
Влајко! Пустите ме у циркус да видим мајмуна како вози бицикл. Знам да немаш пара, увешће ме Манки за цабе.

ВЛАЈКО: Ја те овде чувам и пазим за твоје добро, да не изађеш тако сенилан и стар, да те нешто не згази, да те не уједе нека бесна цукела, а ти идеш околo и причаш како те командир држи везаног и изгладњује само да што пре умреш.

Ко, бре, да умре? Зар ти?! Ми то нећемо да доживимо. Ни Флора, ни ја.

И добро пази шта причаш пред чичом. Да не измишљаш неко приватно гробље у нашем подруму и картотеку залуталих бескућника. Јер, ако ми ускратите право на буџет, на исправак и ревалоризацију читавог мог живота и релаксацију која ми по заслуги припада, узећу пиштољ и све ћу да вас побијем.

(Аврам ђао у дремеж, сјава у фошељи)

Не мислите ваљда да ћу за вас да одем на гору робију од ове? Па обојица имате преко двеста година. Требало је да сте одавно под земљом са испраним и белим костима у којима живе гробланске лакукураче.

(Улази Флора и сѝаје неѝриметѝно крај врати)

А ја, на плажи у Хонолулу, окружен девојкама са венчићима око врата јер оне не носе брусхалтере, као ове наше, до испод стомака. Онако танковијасте у струку по целу ноћ љуљају куковима и завијају: “ула, ула... оклеоуу...”

ФЛОРА: А да то није мало касно за тебе, господине командире? Жив се распадаш од болести. Крећеш се као рођени мртац. Једва дижеш ноге кад идеш.

ВЛАЈКО: *(Службено и сѝроѝо)*
Водниче!

ФЛОРА: *(Обучена као кућна ѝомоћница сѝане мирно и салуѝира)*
Разумем!

ВЛАЈКО: Каква је ситуација напољу? Шта ради Јордан што не иде кући?

ФЛОРА: Шета нервозно и пуши. Брдо пикаваца пред нашом капијом.

ВЛАЈКО: Што не иде пред своја врата да тамо чека стрица, ако га има? Нек он магистрира на свом случају а не да загађује мој животни простор.

ФЛОРА: Да му кажем да се господин командир љути?

ВЛАЈКО: И да ћу да га приведем ако настави да ме узнемирава. Ил’ ћу да зовем градске хигијеничаре да га воде у кафилерију.

ФЛОРА: *(Оѝорчено)*
Ех, кад би могао цео град тамо да се пресели па да ми нормални мирно изађемо на улицу.

ВЛАЈКО: У Хонолулу имају балзам за ране, Флоро. Није то твоја сељачка комовица и бели лук од чега, кад ме истрљаш, не смем да се појавим у станици. Колеге тврде да не могу да приђем ни једном криминалцу јер ме они намиришу на километар.

Него, јес’ ти видела некад неког на Карибском мору са неком раном из које цури интелектуална супстанца? Али, шта знате ви румунски сељаци о урођеничкој медицини, ѝиховим мелемима и о

томе како њима мртве дижу из гробова да им по сјајној месечини псима луталицама отимају мртвачке коске и враћају их у гробове где их њихови вуду врачевци поново састављају.

Уосталом водим ја и тебе у Хонолулу. Немој да мислиш да ћу тек тако да те оставим овде овим метузалемима да те само развлече и бесплатно користе твоје услуге.

Друго сам ја, друго. Ми заједно живимо већ четрдесет година и то што те до сад нисам регистровао није зато што те ја не волим, него што нисам имао времена. Чекај док одем у пензију.

ФЛОРА: А ко каже да ја чезнем да се удам за тебе, слоне трапави?! Мислиш да те обожавам и да не могу да живим без тебе, него сам се навикла на све ово и не знам да ли изван овога уопште и постоји неки живот.

ВЛАЈКО: *(Ћући дејримирано)*

И овај неће да се склони од моје капије?

ФЛОРА: Неће. Каже да је на улици, а улица је, каже, свачија, општа имовина. Кад могу, каже, свуда керови да је запишавају може и он да стоји где хоће.

ВЛАЈКО: Пу, јебем ти земљу! Јел' ово држава ил' лудница, јес' то грађани ил' лудаци? А, Флоро?!

ФЛОРА: И још прети да ће да распусти и војску и полицију.

ВЛАЈКО: Па, ко је онда он?

ФЛОРА: Јордан, ваљда, пензионер, с обе ноге у гробу.

ВЛАЈКО: Да га ми мало погурамо, па нек распусти ако може, и ја бих је распустио, видиш да нема реда у овој менталној констелацији, нико полицију не поштује, закони су нам се разуларили и више не мож' да уапсиш ни безобразника ни провокатора, сви су наоружани, сви пуцају па ко жив ко мртав. Јебе се мени за њихову пензију, кад одем у Хонолулу и распиштољим се међу голим Индијанкама на плажи. Само да чича дође, уколико већ није ту, међу нама.

(Гледа сумњичаво у Аврама)

Овај ми нешто много сумњив.

Није, ваљда, он чичу измислио?!

(Виче)

Ђале! Еј, ђале! Пробуди се, не ваља да спаваш преко дана, после по целу ноћ вилениш по кући. Јел' чича стварно послао телеграм ил' си то то, као и све друго, просто измислио? Ђале! Само мртви спавају двадесет четри сата дневно.

Види Флоро јел овај заспао ил' је умро. Немој сад, сунце му јарко, тол'ке године га молим и чекам, а он ако сад умре није ми отац него душманин.

(Сѝавља му ѝрубѝ у уво и дува. Он се не ѝокреће)

Флора ѝрилази Авраму, нагиње му се над уво и иде ѝрсѝима ѝо њему као у дечјој иѓри "лази буба нешѝо ѝражи..."

ФЛОРА: *(Шаѝуће)*

Чика Авраме!

"Лиже пламен, кућа гори,

Лази буба, sorry, sorry..."

АВРАМ: *(Избезумљено скаче)*

Ко?! Шта?! Ма какав, бре, пожар, зар ватра у кући, шта причаш?! Жив да изгорим, пуштај ме одавде, скидај лисице, Флоро, сине, нећу да цврчим на свом огњишту.

ВЛАЈКО: Тихо, тихо, Авраме, чуће те комшије, ђале, који пожар, шта ти је, знаш ли ти колико је јачи пламен у крематоријуму него кад кућа гори.

АВРАМ: Ето зашто ја не смем да умрем док сте ви живи. Бићете заувек проклети ако ме не сахраните у земљи у гробу мог обезглављеног деде, који сте издали под кирију.

ВЛАЈКО: А од чега да плаћам балзам за рану коју си ми ти штапом направио кад си ми, у наступу љубоморе, убијао мајку на моје очи, очи десетогодишњег детета.

АВРАМ: *(Мирно)*

Лажеш, сине. Лажеш. Ја сам покушао и њу и тебе да заштитим од твоје демонске провале беса. Док

сам замахнуо штапом ти си јој већ сломио врат и само је успела да ми мртва падне у наручје са широко отвореним очима од ужаса и страха који си јој приредио. Ти си демон, сине, и жалим што сам због тебе прикрио злочин, што те нисам тада докрајчио док ти је крв лила из отворене ране на глави а ја у паници покушавао на све начине да је зауставим.

ВЛАЈКО: *(Плаче и рецитиује)*
 "... Пао је плафон на спрату ниже,
 Живци
 Велики,
 Мали,
 Многи –
 Помамно скачу
 И већ –
 Гмижу.
 Живци спали с ногу!
 А ноћ се по соби глиби и око,
 Отежало, одатле никако да се исправи..."
(Виче)
 "... Ако хоћете,
 Од меса бесан ћу да режим
 – и ко небо мењајућ тонове –
 Ако хоћете,
 Бићу беспрекорно нежан,
 Не човек, већ – облак у панталонама!"

АВРАМ: То је била мамина песма. Сваке ноћи те је успављивала његовим стиховима. Великог Владимира Мајаковског!

Чује се звоно на вратицима.

ВЛАЈКО: Да није он, наш гост?! Је ли стигао?! Види Флоро, погле'ј кроз рупицу, на шта личи, мислим, да нема сомбреро, хомбре, и то... јел' прави Американац? Носи мамузе, а?!
 Ко је?!

ФЛОРА: *(Вири кроз шиијунку)*
 Шпијун.

ВЛАЈКО: Који шпијун, како, бре, шпијун, није ваљда електричар? Јел' он луд?! Мало му је да пљује и загађује испред куће, него сад оће и у кући. Дај ми тај пиштољ, Флоро!

ФЛОРА: *(Оћрезно)*
Ко зна, можда није луд, можда има неку поруку за вас, господине командире. Тај се свуда мува, он свашта зна. Уздржите се мало, издржите прво да видимо шта хоће. Пиштољ је ионако ту, он на крају дефинише сваку ситуацију, а крај ником не гине, он је неминован. Сваки метак носи нечије име. А можда је и пука радозналост у питању. Ви сте службена личност, ауторитет, а он је мали, локални шпијун, електричар у пензији који често, због носталгије проводи сате на уличним бандерама, па сад хоће да вам се извини, а можда и да пита откуд оволики циркус у Београду.

Звоно ѝоново.

ВЛАЈКО: Па, добро. Да видимо онда шта хоће. Пусти га унутра, али само мало. Врата отшкрини, немој широм.

(Флора вири кроз руйицу на враћима)

И?!

ФЛОРА: *(Врисне)*
Јух!

ВЛАЈКО: Шта је сад?

ФЛОРА: Убацио око у шпијунку. Избуљено, огромно, гледа ко ајкула.

ВЛАЈКО: Да није ставио перископ?

Звоно, ѝа ѓлас сѝоља.

ЈОРДАН: Отварај! Знам да сте ту. Стигао мајстор за струју. Електричар.

ФЛОРА: Шта сад опет не ради, мајку му?! Да није пуко решо за кафу? Можда је човек стварно електричар?!

ВЛАЈКО: Е па, не може то тако, Флоро. Час си електричар, час пензионер. Да нас збркане мисли воде човечанство. Нико више не зна тачно ни чиме треба да

се бави, ни шта не сме да ради. Шта је потребно, а шта штетно, шта дозвољено а шта забрањено.

Ево и овај! Ако се пење уз бандере да завири у суседно двориште, да осмотри квартал и сними нешто кроз прозор, на памет му не пада да одозго може да се стрмопизди и сломи врат, него мисли да је електричар иако уместо шрафцигера носи перископ, да вири иза ћошка. Да види ко кога бије и убија и ко кога јебе, уместо да гледа себе.

АВРАМ: Тај свашта зна а разуме се и у центар за равнотежу.

Луја на вратиима.

ВЛАЈКО: Овај не одустаје.

ФЛОРА: Па сад... ако му је судбина да уђе боље да га пустимо унутра.

ВЛАЈКО: Јесте. Стриц сваког часа може да дође а пред вратима га чека лудак који мисли да је електричар.

АВРАМ: Ја не мислим, ја знам да јесам. Јеси ти некад лизнуо батерију? Има слан укус. Као сода вода, само што је јача и од шприцера.

ВЛАЈКО: Ти си можда у прошлом животу био и протојереј ставрофор, а у овом, откад те ја знам, не радиш ништа.

АВРАМ: А ко овде поправља водове и кућне апарате, ко одврће и заврће сијалице, ако нисам ја? Пробај да се окупаш кад пукне грејач у бојлеру. Има да цврчиш као на тигању. Знаш ли ти уопште како ослобођена струја јури кроз воду и све живо кува и пржи. Данас би био чварак да није било мене.

Звоно и луја на вратиима.

ЈОРДАН: Курцшлус, комшија! Курцшлус! Цео крај због вас нема струје.

ФЛОРА: У подруму још има места.

АВРАМ: Не може, не дам подрум. Тамо ћу ја!

ВЛАЈКО: Кад ћале?! Кад ћеш ти?! Кад метеорит удари у планету, кад нестане и последњи диносаурус.

АВРАМ: Полако. Шта си напео? Куд журиш? Прво да видимо шта ће бити са целим овим светом, да сведочимо о његовом стропоштавању у амбис. Нисам ја случајно преживео све ове ратове и минове. Хоћу да видим крах свега, па онда, ако је судбина, против ње се ионако не може. Ако треба да идемо, идемо сви одједном. Доста је било појединачног дезертирања.

Флора отвори врати. Залетели сџарчић Јордан једва се заустави на сред собе.

ВЛАЈКО: *(Маше њишиљем)*
Е, е, е, е, еј, бре! Полако! Ди си ти задро?!

ЈОРДАН: *(Тешко дише)*
Он је!

Пауза.

ВЛАЈКО: Који он?

ЈОРДАН: Па, наш стриц. Американац!

ВЛАЈКО: *(Маше њишиљем)*
Где?! Како?! Откуд наш, ваљда мој?! Што не уђе?
Шта ради напољу?

ЈОРДАН: Проси.

АВРАМ: Зар бата?! Поред оволике куће у сред Београда и великог дворишта, да проси?

ЈОРДАН: Шта каже? Прича ли нешто?

ЈОРДАН: Каже уделите старцу који је некада имао све и несрећним стицајем околности спао до просјачког штапа. Нема шта да једе. Гладан је.

ВЛАЈКО: Чекај, чекај, па има овде, мајковићу. Флора му је спремила влашки ручак, прсте да поједе.

ФЛОРА: Шта лупаш, шта си, бре, пио од јутрос?! Немој да ти ја пресечем мамурлук, цело јутро пушиш испред наше капије и бацаш ми ђубре у двориште. И још си дошао да нас провоцираш, да нас дезинформишеш и шириш алармантне вести. Теби нису све козе на броју. Зар он, богати Американац, па баш овде, у родном крају да проси?

ЈОРДАН: Шта ако је ексцентричан?

ВЛАЈКО: Чудан неки стриц.

ЈОРДАН: Чудан, чудан...

ФЛОРА: Идем ја да га проверим.
(*Фуриозно изађе*)

ЈОРДАН: Необичан, рекло би се. Зато склони пиштољ на време, склони. Рука ти од узбуђења толико дрхти да може сама да опали. А онда је касно за све оно што ја знам, јер, иако сам електричар, ја сам експерт за породичне мистерије, наследно лудило, неразјашњена убиства и изгубљени генетски код који је најјачи аргумент у наслеђивању оставштине.

Целог живота проучавам крвне везе и њихове генетске импликације. Стриц има посебно место у породичној иконографији. Није отац, а могао би да буде. Кад он умре његови греси и злочини, сва крвава дела падају на главу његовог братанца. Тако се остварује генетска лествица. Не иде вертикално, него индиректно, у шрех, као праве стенице. Туп, туп, туп и за час се нађеш у његовој аури смрти. Никад ни један антрополог није као ја разјаснио зашто је стриц толико успешнији, толико богатији од оца и зашто се мајка није удала за девера него баш за мужа, кад је очигледно да је он одвајкада био гоља, нико и ништа, а девер моћан и успешан стуб фамилије, генетски дивисион.

Поставља се, на пример, у нашем случају питање: Зашто ја, Јордан, нисам твој стриц него неко други, неки моћник који је као индијски бог Шива узео улогу просјака да испита ваше душевно подобје, заслужујете ли ви уопште да будете наследници његовог огромног искуства и још већег материјалног богатства.

Али, на жалост, Јордан није само ваш него ничији стриц. Јордан је само сиромашни истраживач стричевог феномена. Један софистицирани електричар који је посветио цео свој живот екстремним случајевима који се јављају у замршеним родбинским везама.

Јордан, то јест, ја сам обична нула која је у вашем случају порасла до усијања и прети да се истопи што баш његов први комшија има тај вековни српски сан: правог стрица у Америци! А он, то јест, ја, немам ништа.

ВЛАЈКО: Па добро. Шта ће онда он, то јест ти, овде, кад већ признаје да је ником ништа?

ЈОРДАН: Само да се нађем, ништа друго, да се на рапорту појавим.

(Салутира)

Рапорт! То ме је живот научио, понизности и... пуко нико никога не гледа, замандаљени старци у страху од лопова и без подмлатка, сами скапавају и труле у својим ђумезима, па сам мислио, ако нешто запне, да тркнем, нисам ни ја више млад, ал' сам ведар и чио, могу кафу да купим, слатко да изнесем. Зато сам ја ту, да будем, ако треба, на услузи, а ви... само извољевајте. Једино што заузврат од вас очекујем јесте да ждракнем, да га видим и осетим дах божје милости. То ми је животни сан.

(Пружа руку командиру)

Важи?

ВЛАЈКО: *(Размишља. Не прихвата ђружену руку)*

Не важи.

ЈОРДАН: Па ништа, онда пуцај, пали слободно, јер ја ионако живом без везе, а живот без смисла нема разлога за опстанак. Неће чак нико ни да одахне кад ме више не буде било, жао ми је само што ће се моја брижљиво сакупљана картотека са вашим подацима, целог комшилука, наћи у контејнеру, уместо у музеју страве и ужаса. Такве податке немате ни ви у полицији. Све је ту. И ко кога има и шта ко коме ради, где ко иде, ко код кога долази а никад не одлази, ко је кад шта ручао и где је ђубре бацио, шта се чини јавно и тајно, ко је коме спустио цркнуту мачку преко плота, ко је чију тарабу запишавао и ко се коме под прозором посро. Све је ту. Цела фантастика.

Флора улази са просјаком.

ФЛОРА: Уђите, молим вас, само извол'те. Не устручавајте се. Командир једва чека да вас види.

ПРОСЈАК: *(Снебивљиво)*

Знате како је, госпоцо. Мене још у домове нису уводили, јер ја се, знате, никада не купам и бојим се да добре људе неком zarazом не закачим. Данас има тако мало господе. Нико кору хлеба неће да добаци, а камоли кинту.

ФЛОРА: Уђите, уђите, шта вам је, што се устручавате, а што се чистоће тиче има четрдесет година како одржавам ову кућу и још гамад нисам истребила. Увек вам се неки гад за ђон закачи.

ПРОСЈАК: Мој ђон је мој природни табан, али окамењен од употребе. Све пршти под њим: трње, срћа разбијена, усијано угљевље, снега и лед. Просто гранит!

ФЛОРА: Наћи ће се и неке ципеле за вас, шта ћете, нама је прљавштина својствена, такорећи национално опредељење, знак распознавања, осећамо се на даљину. Важно је да има шта да се једе.

ПРОСЈАК: Али, ја не бих смео, знате. О, па овде има и опасних типова са оружјем у рукама.

(Види полицајску шајку на чивилуку)

Гле, гле! Ја сам, изгледа, на превару овде приведен.
(Диже руке у вис)

ФЛОРА: Не долази у обзир, таман посла, спустите руке, шта вам је, ово није полиција, ово је ваш дом, а и командир Влајко је већ једном ногом у пензији, а другом у Хонолулу.

ПРОСЈАК: Можда је ипак, знате, боље да се и ја на време повућем?

ЈОРДАН. *(Скочи и њрејречи му њујњ)*

О, не... нипошто, драги чича, таман посла да вас сад пустимо, после векова чекања да ваша светлост обасја мрак у нашем говећем рогу, где се у последњој беди сви бацакамо и батргамо као живи сахрањени у тесном дрвеном ковчегу. Ја вам то не

могу дозволити, јер ја сам овде једини искусан и одговоран да раскринкам вашу мимикрију и ексцентричну превару једног аутентичног богаташа.

ВЛАЈКО: Таман посла, таман посла. Ма какав пиштољ, бестрага му глава и који сам ја полицајац, господине, трубач, ето шта сам ја и центрипетални играч мог лаког, мог омиљеног жанра.

Сѝусѝи ѝишиѝољ на сѝо, узме ѝѝрубѝу и свира Лакукарачу. Деда, везан лисицама за фоѝељу иѝра и ѝева. Придружује му се Флора.

ЈОРДАН: Овде свако има тајни живот пун мистериозних догађаја. Ја морам да глумим електричара и да комшијама такорећи силом прилика поправљам струју и кућне апарате само да допуним њихова опскурна досијеа. А то су све прикривене убице и разбојници, по влажним подрумима држе закопане лешеве и ђупове опљачканог блага, мој господине, а овамо глумци у дугачким гаћама и прљавим шлофјанкама шепуре се по становима и као поткресани петлови преко плота дрско вире једни другима у лонац.

ВЛАЈКО: Знате како је кад вас беда притисне и још вам мозак цури из главе а Хаваји зову или бар Кариби јер Србија нема море. Пуерте Рико и Хонолулу су најбоље бање за ментално начете, где напет човек може да се опусти, поготову ако има мале приходе и велике бриге. Отац стар и сенилан, ни рођеног брата више не може да препозна, а ни водник Флора није више у цвету младости.

ФЛОРА: Јок, него сте ми ви млади и неодољиви, пиле моје мало и очерупано.

ВЛАЈКО: А како и да будем свеж, Флоро, кад имам рођеног стрица у белом свету, кад не знам ни да ли је здрав ил' болестан и како га бију стреле судбе обесне, има ли уопште шта да једе ил' можда скапава гладан у неком америчком сиротишту и... проси. *(Плаче)*

Да га не прогоне гангстери, ил' мафија, ил' шин-

тери белосветски?

Бар кад бих знао да му прети било каква опасност да дођемо Флора и ја наоружани да га заштитимо и смрсимо конце мрским му непријатељима. Јер данас свако има свог мрског непријатеља и свако се гуши у личној и дубокој мржњи. Знате како је: бити успешан и богат, па макар и просјак, у далеком свету није ни мало релаксирујуће. Још ако си Србин и мој стриц онда је трагедија неизбежна.

(Плаче)

А стриц је највећи род и, надам се, да другог изданка сем мене нема.

Зато ви, мили госте, седите да ручате. Сад ће Флора да донесе шта је Бог дао, а нашло се, хвала му, и оно што није од њега, нашло, није да није, има и подварак са ћурећим печењем и свињски одрезак на пребранцу, домаћи ајвар и ракија коју деценијама, Бог нас заборавио, чувамо у дудовом бурету, жута као дукат и густа ко зејтин, за његов повратак, права влашка закуска. А после ћемо да вечерамо ко Срби не само шта је Бог дао него и оно што смо сами отели.

Ајде, Флоро. Постављај трпезу.

ФЛОРА: *(Сћане мирно и салутира)*

Разумем командиру!

(Излази)

ПРОСЈАК: Богами сте ви неки анђео, архангео у небеском полицијском јату. Ни јапански цар ме овако никад није дочекао. Сам Бог вас данас шаље у мој изгубљени случај. Да нема вас ја бих данас умро од глади. Већ недељу дана како кору хлеба нисам окусио, а ракије ни гутљајчић. Контејнере је разделила просјачка мафија тако да ми Јапанци не можемо ни да се примакнемо. Сваку могућу софру су од нас измакли. Ја сам последњи јапански просјак на београдским улицама: Такајаши Хашимото, витез његовог величанства цара!

(Клања се одсечним покрећом главе)

Осуђен на прогонство зато што се царева сестра

заљубила у мене. Проклета бабетина! И сад проси у пустињи, без милосрђа и људског лика. Сви се шутирају у главу или кад им на тротоару паднем под пуну.

У последњем сусрету са судбином у лице сам јој добацио:

“Удри на стомак, на живот, нек цркнем од глади ако треба само немој на чин и моје вотешко достојанство!”

Хтео сам да извршим хара-кири, али шта вреди и да ми је нож оштар кад немам секунданта да ми главу мачем одруби.

Ето колико сам ниско пао.

Бар да сам нешто попио. Све ми зуји у глави, руке ми се тресу, тешко је данас бити витез у рају и просјак у паклу. Кад сам у Токију хтео да окончај своје муке, нико више не зна ни да замахне сабљом, сви су кратковиди и само буље у компјутере, и питам једног српског туристу, јел хоће да ми одсече главу а он ми каже:

“Иди у Србију земљу великог искуства, тамо живе самоубице и сви лече душу своју шумадијском препечицом и ждери до смрти. Вас Јапанце обожавају, Кинезе не баш толико колико самураје, само што вас тешко разликују!”

ВЛАЈКО: Шта је сад ово, бога му? О чему се овде ради. Мој чича је Американац а овај је изгледа из комшилука утекао, тај Јапан није ни видео а камоли живог цара. Зар није он успешан индустријалац и банкар, а не просјак. Такве су моје информације.

АВРАМ: Ја кажем да то није мој бата. Он је у једну ногу хром, а овај не зна ни Мајаковског.

ПРОСЈАК: Тога можда и не знам али јапанског цара знам!

ЈОРДАН: Па није, није, него лаже, измишља, битанга, ми се овде гушимо у сиромаштву, а њему је до заједнице. Ма нека он прича, пусти га да лупета, као да ја не знам ко је он. Не познајете ви њих, њихову ексцентричност, воле да лажу и да се лажно представљају само зато што сиротињу искушавају. Зна-

мо ми врло добро ко је он и зашто је овде, а не на неком другом месту, што није дошао код мене него баш код вас. Зна судбина тачно шта хоће од сваког појединачног, неће она нас жедне преко воде превести. Мени се не може увалити рог за свећу.

ПРОСЈАК: Све ми се чини, господо, да је овде реч о темељном неспоразуму. Не разумете ви мене, не разумем ни ја од вас, а што је најгоре, не разумем себе шта ћу овде, како сам залутао међу вас који сте огрезли у невероватне епистемолошке проблеме живота. Ја знам да сам гладан а ви не знате ни ко сте, ни шта сте, ни кога, ни шта очекујете од свог живота, другим речима, појма немате куда плови овај брод. Али, ја нисам морнар, жао ми је што не могу да вас упутим, да се разумем у звезде никад не бих ни залутао на овако чудно место. А као ратник не видим неког смисла у безразложном убијању у које сте ви, тако наопаки и замућених умова, огрезли. Зато...

(Пева)

“... Ја се опраштам Цигани са вама,

У стари живот одлазим од вас.

Такав је удес досуђен нама,

Сад збогом Цигани, задњи је час...”

(Крене из собе али се гојинско судари са Флором која на великом њладњу носи храну и њиће)

... О... хо... хо... хо! Види, види, опет моја брзоплетост, погрешна процена. Значи... царска трпеза за мене. Зар је важно зашто док се месо и ракија као дукат љеска и прелама вештачку светлост. Ех, да сам се јутрос убио, како бих се данас горко покајао.

(Флора сиушија њладањ на сјо. Он седа, сија ракију у жудно њије)

Ипак, браво... Браво, витеже, видим имате и свог окованог заробљеника?

ВЛАЈКО: *(Збуњено)*

Ма не! То је мој отац.

ПРОСЈАК: Код нас ратне заробљенике везујемо за гладне свиње у свињцу да их очњацима раздери и заједно са прџама пождери. Ви сте друго, ви сте православно, робове везујете за фотеље и држите их по салонима.

Почиње да једе. Влајко скочи и одузме му ѝладањ.

ВЛАЈКО: Стани! Чекај! Ово је ипак нека заблуда у питању. Ко сте ви?

ПРОСЈАК: *(Пије)*

Самурај, ето шта сам ја! Јапански витез!

(Дере се ѝцијано)

Банзаји! Врати то, врати, иначе не одговарам за своје поступке. Направићу овде масакр! Не можете ви овако са племићем. Примагни, одмагни. На шта вам ја личим. На крпену лутку, уличну заједанцију. Врати храну кад говорим! Наређујем ти!

ВЛАЈКО: *(Пружа ѝладањ Флори)*

Флоро, носи то натраг у кујну.

ПРОСЈАК: *(Скочи и рашири руке на вратиима од кухиње)*

Не! Не дам! Све ћу да вас побијем!

(Дошрчи до сѝола, дохвати ѝшишѝол и уѝери га у Влајка)

Назад! Назад, крвопијо! Нећете се ви, српске гејчине, спрдати са јапанским самурајем Хашимотом! Не знате ви како ја кољем и убијам.

ФЛОРА: *(Сѝавља ѝладањ ѝоновно на сѝо)*

Извол'те. Извол'те господине Хашимото. Грешка је била, извините, обична забуна. Намеравали смо, планирали, мислили да ћемо у Хонолулу, али, ето, изјаловило се. Као сви наши планови, као цео живот. Само се ви прихватите, презалогайте слободно, а пиштољ и онако није пун. Празан је, празан. Дајте га мени а ћуретине и прасетине се прихватите.

ПРОСЈАК: *(Једе и ѝије)*

Зашто не, зашто не? Најзад, добри сте ви људи, али пиштољ не дам, јер не знам шта вам је у глави иако вам је срце племенито. Ух, што што вам је ово

укусно припремљено, ћуретина је изврсна, али знате како се каже: “нема боље птице од прасице!” Некад је мене лично гостио цар, али неким морским сплацинама, алгама и разним љигавим струготинама. Појма немате, не можете ни да замислите шта се све тамо ждере. Мачку једу као зеца а пси су им за сладокусце. Ставе на пример у распорен трбух мачке врапца, а мачку у трбух пса, а њих све заједно умотају жицом у мртвој ајкули и то пеку на тихој ватри по недељу дана. Најзад се то сервира. За мене гадост а за двор посласица. Фуј! А једу и бубе. Још док гамижу по рукама и врату, трпају их у уста и живе жваћу. Замислите. Они уопште не једу сомун, пиринач ждере. И то им је култура. Пих! Машу сабљама једни на дуге и тако главе секу. Свашта! А овде, код вас, рај, живот, пасуљ, бре, пребранац, кавијар шумадијски.

У међувремену Флора се докопала њендрека са чивилука и се леђа удари у њишиљак њросјака. Овоме само глава клоне у јело. Влајко скочи и узме свој њишиљољ.

ФЛОРА: Нећеш, гаде, јести моју храну у мојој кући и причати гадости док те ја служим.

ВЛАЈКО: *(Сћоји изнад њега са ујереним њишиљољем и дрхџи изнервирано)*

Ма убићу стрвину, зар он, овај овде, белосветски клошар, мени да прети, да се лажно представља и да скрнави овај часни дом у овако деликатном тренутку.

АВРАМ: Пуцај слободно, то није, то не може бити онај који воли Облак у панталонама и да се пење по дрвећу, јер не воли да хода зато што ћопа асиметрично, а овај је сав антропоморфан и не личи много на мајмуна иако је у дроњцима.

ВЛАЈКО: А шта ми овде радимо, Флоро? Товимо туђег прасца, неодговорно празнимо трпезу док прави чича може да бане гладан и љут ако види да смо га заменили за овог одрпанца и светског вагабунда, који уз то није ни Србин. А мени

- ВЛАЈКО: Шта, шта?! Шта си рекао? Чујеш ли Флоро, шта овај трабуња?
- ЈОРДАН: Молим те, командире, дај га мени, да га ја нахраним и окупам, да и ја имам чичу. А имам и идеално место у башти да не почивам сам у вечној кући.
- ВЛАЈКО: Шта ти о томе знаш, кога ја и где држим, њушкало проклето, ко зна шта ти је све причао мој сенилни стриц.
(Обрати се Авраму)
Шта си ти околo причао? Говори, шта си причао!
- АВРАМ: Ништа ја нисам измислио.
- ВЛАЈКО: Ђути, тата, ћути ћале, док чича не дође, а после... после ћеш и ти да одговараш за своја злодела и суровост према мени док сам још био дете и како си ме жицом везивао и држао у подруму без хране и воде и зато што си маму живу зазидао у подруму, да нико сем мене ништа о томе не зна, једино што ја годинама ћутим, па онда ћути и ти.
А сад још имам два нова леша на грбачи. Кад се Флора и ја вратимо из подрума, мало ћемо попричати и нас двојица.
А ти нећеш дакле да се склониш да ми ослободиш пут метку.
- ЈОРДАН: Ни за живу главу.
- ВЛАЈКО: Па добро. Онда нек буде за мртву.
Пуца му у главу и једним мейком убија обојицу.
- ФЛОРА: Једним ударцем две муве.
- ВЛАЈКО: Ајде, Флоро, имамо посла.
- ФЛОРА: Не можемо обојицу одједном. Морамо једног под једног.
- ВЛАЈКО: Јеси доле ископала рупу довољно дубоку?
- ФЛОРА: Само за њега. Тако си рекао. Рекао си само за једног.
- ВЛАЈКО: Па видиш ваљда, морао сам и овога да склоним кад му је ова смешна сподоба нашу породичну тајну одала.

(Удари оца, овај се завали у фоѝлељу)

А тебе ћу тек да бијем све док крв не пропишаш. И не научиш да чуваш породични интерес више од сваке светиње. Марију си у гроб живу сахранио само зато што није могла да заборави твога брата.

АВРАМ: То није тачно. Ти врло добро знаш, сине, како је било.

ВЛАЈКО: Њу у гроб, а њега у Америку! Јел' се тако воли и чува породица?!

(Удари за ѝоново)

Ајде Флоро помози ми прво овога да упрtimo.

(Диже Јордана за ѝазуху, она за хваѝа за ноге)

Ко би рекао да је овај тако тежак?

ФЛОРА: Изгледа као кост и кожа.

ВЛАЈКО: Ајмо доле.

ФЛОРА: Само полако. Као туч је тежак.

(Одлазе кроз оѝвор на ѝоду)

АВРАМ: Монструм си ти, командире, серијски убица, ето шта си ти. Чекај, чекај, само да дође бата да му ја објасним шта ти радиш и чиме се у тајности бавиш. Рећи ћу му да си од оца направио роба а од подрума гробље. Ја сам можда био љут на Мару зато што ме је на месечину преварила, зато што је волела другог а удала се за мене и што ми је родила чудовиште које је на моје очи убило мајку. Не могу више да трпим батине, да слушам оштре и тупе ударце, да гледам севање секире, прскање лобање и шикљање крви, како падају мртве главе по овој часној трпези. И све то са својом лудом Румунком за коју не знам дал' ти је жена ил' слушкиња, ил' можда само морбидни саучесник у вашој грозној вези, више на крви него на сперми. Не смем нормално ни да заспим у својој кући јер не знам кад ће у сред ноћи или у рану зору изненада да фијукне метак ил' сечиво изнад моје главе, јер више не могу да чекају, јер су изгубили сваку наду и веру у мој природни крај.

Просјак изненада долази к себи.

ПРОСЈАК: Ух, ух, изгледа да сам заспао, отрова ме ова твоја брља, глава ми од њега пуца, не могу на ноге да се усправим. А још сам и сав крвав, где су остали, што си ти крвав? О чему се ради? Да није нека грешка у питању?

АВРАМ: Грешка је, грешка, него шта и то не мала, зато бежи напоље, бежи одавде главом без обзира, ако не желиш да је овде оставиш! Убиће те мој син, не знаш какав је он зликовац, патолошки убица, ионако мисли да си већ мртав, а кад већ ниси гледај да то и не будеш. Ја сам им о томе говорио, сведочио сам у полицији колико је ова кућа крвава, али они штите свог командира од старачке деменције и алцхајмерске фантазије, рекао им је да не разликујем праве догађаје од црне маште која ме непрестано заокупља зато што му је срце јако а мозак толико попустио да не могу ни да умрем. Али, ти видиш и сам крв којом си обливен, и уверавам те да твоји болови у глави нису од лоше ракије већ од доброг ударца у њу. А што се тиче метка из пиштоља, изгледа да је од Јордана склизнуо у страну и није прошао кроз тебе, како се очекивало. Знао сам да комшија Јордан има тешке коске и тврду главу. Ти си, међутим, нешто друго, глава мека и пуца као бундева. Зато се одмах губи, губи се с места. Јер овог пута може да буде касно, чујем неко комешање, неко је пред вратима, можда се они враћају по тебе да те докрајче и закопају.

ПРОСЈАК: Знаш шта, деда. Кад мало размислим можда си ти у праву а можда ми је боље да ме убију него да одем гладан. Јер ти не знаш шта је то, какав је то пакао кад твој рођени организам нема шта да једе, него прождире тебе. Лепо осећаш звер у себи како те черечи и ждере и дође ти да гуташ камење само да некако умириш тај бес, тај пожар који те изнутра спаљује. Јер ако сад одем, не знам више где ћу и кад ћу поново да једем. Ако већ морам да бирам боље ми је да умрем сит него гладан. Смрт од глади је ипак гора него смрт од метка.

(Седа и настѝавља халайљиво да једе. Зайим йочи себи ракију)

Кажеш, значи, да главобоља није од ракије него од ударца у главу. Она је лек од бола и страха од његових последица. А ту је и и друга медицина. Ова прасетина је сасвим у складу са промовисаним вредностима живота, пребранац чисти пеницилин а ћуретина поезија. Ја сам песник

(Пије)

који је победио страх од смрти. Нека ме убију, па шта?! Ионако је смрт банална и неизбежна, а сама поезија редак и случајан дар.

На врайта бруне Манки, само сада обучен у йарадну униформу са “злайним” елементима и ширијима водийеља циркуског йрограма, са йророгим шеширом на глави. Говори са америчким акценйом и има йребачену винчестерку йреко леђа.

МАНКИ: Home, my sweet home! Ах, звездо водиљо! Коначно си ме довела до родног прага, да пољубим земљу којом су тапкале моје босе ногице, кад сам још био дете.

(Клекне и љуби йаийос)

Какво је ово ћубре овде? Крв, под је крвав, Ашо! Шта је ово, зар злочин неки, шта ли?! И ти си крвав, је ли овај одрпанац овде мој братанац. Убићу га ако ти је он ставио лисице!

(Скида йушку са леђа)

ПРОСЈАК: Прво стани у ред.

АВРАМ: Ма, не! Ма, не! Он је, каже, јапански самурај, само што нема мач, потпуно је безопасан...

ПРОСЈАК: И смртно гладан.

(Једе ужурбано)

АВРАМ: А видиш ти како је живот неизвестан и превртљив. Данас си за царском трпезом и подригујеш а сутра већ код контејнера са слепљеним цревима. Па чак и ти, бато. Ниси више ни клоун ни мајмун, само што не знам шта си сада.

ПРОСЈАК: Тарзан у Њујорку, ето шта је!

МАНКИ: Слушај, ја сам збуњен и тешко ми је да идентификујем прошлост. Због бурне прошлости, садашњост мене прогони. Иако се као кроз дим сећам некадашње Србије, главу су ми премрежиле слике торњева, кула и облакодера. Нигде птице, замисли. Заборавио сам како врабац изгледа, његов цвркул, димензије. Живот ми је остао магловит и празан, погубио сам успомене иако су ми осећања још увек бурна и јака. Још увек могу вола песницом да убијем а по мени кењају слоновии Лилипутанци. Увредили су ме и наљутили, Ашо. Поново су ме понизили. Циркус је мој живот, а они плују по њему. И још хоће да ме убију.

ПРОСЈАК: То је зато што овде сваки свакога сере и храни говњима па су нам осећања због тога кисела и смрдљива. Цела Србија је једна велика каца џибре којој нико не припада ако се не дави у њеном јефтином алкохолу.

АВРАМ: Шта се десило?

МАНКИ: Даца, ах Даца ме је опет покакила само овога пута будног и публика се ваљала од смеха, један је добио инфаркт, спазам миокарда од грчевитог напада, а ја, Манки, био сам толико срдит, мислио сам, ако серете по мени целог мог живота, не морате и у мом родном месту, пред земљацима, па сам ставио прави метак у винчестерку и питао се хоће ил' неће, хоће ли, неће ли, али, хоће, хоће, хоће! Досадио јој пампур од плуте и шарена заставица па је мојој Даци разбуцала главу на лицу места. Њен мозак је попрскао прве редове и сви су били констернирани неочекиваном трагедијом. Нарочито, ови умазани. Зачуо се крик бола и запрепашћења, али не њен, јер она није имала више шта да каже, без мозга се не говори, већ њихов. Жене су вриштале, деца поскакала са својих седишта и ушла на арену да виде смрт изблиза. Схваташ ли ти каква је то драма? Синоћ сам остао без партнера, а данас без слона. Вечерас, већ вечерас бих морао да тражим другог партнера, да нисам нашао тебе, Ашо.

АВРАМ: Зар мене? Па ја никад нисам ни био у циркусу, ништа не знам о томе. Мене узбуђује и сама поми-сао да уђем у гледалиште, а камоли да станем на арену.

МАНКИ: Не могу више да трпим Дацина говна, па то ти је. Ни њихов смех, ни њихово присуство, ни то како дишу, ни кад не дишу. Они својим баналним присуством руше сваку уметност.

АВРАМ: Ипак си ти генерал, бато, видиш како ти је уни-форма раскошна, дугмад заслепљујућа. Просто очи боле, нико не може мирно да задржи поглед на њима.

ПРОСЈАК: Ми самураји не волимо да се лицкамо, али смо смртоносни ратници у служби бизниса. Ево, узми мене, ако добро платиш. Ја сам погодан за сваки калибар, само што хонорар варира од размере цеви, јер није свеједно да ли ти буше рупицу малу ил' рупетину као чунак, после које не помаже никакво крпљење.

МАНКИ: Ах, ви ништа не разумете, није реч о хонорару већ о саучешћу за једног изгубљеног, једног пропалог вагабунда који се нашао у емотивном шкрипцу. Разумеш Ашо, разуме ли овај овде што тако алаво ждере док ми кроз душу куљају набујали потоци осећања и успомена, јер ја сам дошао кући, њу да сачекам, ону која ме је подморницом прогонила преко целог Атлантика. Смрт! Ко је ова прљава и недоклана свиња што тако халапљиво мљацка и срче?
И још тражи хонорар.

Просјак скаче, удара њејом о њеје, клања се њијико, војнички.

ПРОСЈАК: Такахаши Хашимото!
(Дере се)
Јаме!

МАНКИ: У јеб'о те, ал' је овај фијукнуо!

ПРОСЈАК: Јок, него си ти нормалан.

АВРАМ: Ма лаже, није Јапанац, него обичан просјак, а крвав је зато што су Флора и Влајко упали у црвену фазу. Умало га нису убили.

МАНКИ: Па, ништа. Убићу га ја, ако треба. Ако је заслужио.

ПРОСЈАК: Гле' те курца у кишном мантилу!

МАНКИ: *(Преићећу)*

Шта, шта?!

ПРОСЈАК: Е, сада ми је стварно свега доста. Мало им је што ме бију и шиканирају, а кад им поменеш хонорар још ти прете смрћу. Истина можда нисам прописно обучен и не уливам поверење али те уверавам да сам племић обучен ратним вештинама и осталим борбеним преимућствима. Ако само руком манем оде ти тај шешир заједно са главом право у гајбу пуну гована. Нисам ја мој живот нашао у контејнеру иако га тамо углавном проводим. Него видим да сам налетео на неку сумануту фамилију и боље ми је да се на време повучем. А ово што нисам стигао на миру да изедем, носим са собом, толико сам заслужио због душевног бола и физичких повреда које сте ми ви добротвори нанели. Идем, напуштам бојиште зато што сам изнемогао, што ме је животна борба исцрпила, а не зато што сам уплашен.

А ти се, деда, чувај, видиш и сам како ти се породично стабло грана у обрнутом смеру. Ко да вас је Ломброзо правио, мајке вам га болесне набијем!

(Сврџа сву преосталу храну у кесу и одлази)

МАНКИ: *(Скочи, оивори њрозор, њројџури цев од винчестерке и рејетира је)*

Шта он то? Ма, ко је он то? Зар мени, великом Манкију, мајмуни отказују послушност?!

АВРАМ: Стани, бато! Чекај! Шта ћеш то?

МАНКИ: Убићу га ако ми само запиша кадилак.

АВРАМ: Ти не разумеш. Њему је већ Влајко пуцао у главу и ено га, није му ништа. Одлепрша као лептир. Него, боље и ми да бежимо док је још време, док се

командир и водник, Румунка Флора, не врате. Знаш, он има отворену рупу на глави из које му, кад ког се изнервира, цури мозак и тад запада у црвену фазу. Пуца на све што се миче, а његова Румунка коље.

МАНКИ: Не брини. Ашо, у циркус те ја водим. Тамо, тамо је лепота уметности и будућност света. У вештинама на трапезу и жонглирању, у кроћењу крволочних звери, испалѝвању из топа и левитацију мађионичара. Видећеш како на само један покрет руке нестају градови и народи и како земље пливају у крви; шта је појединачни злочин према колективним масакрима док планета Земља урла од необузданог смеха и кикота ђавола. То Ашо, то је садржај живота којим је испуњена моја нада и вера, у визији смрти, али не вулгарном престанку живота већ у колапсу светова који су неумерено подигли главе и заронили их у облаке уображености и гордости. Људи и читав пратећи биолошки мобилијар више неће умирати од старости већ од глупости и грамзивости. Циркус је наша душевна бања и лечилиште, наша мотивација и стимуланс, бити клоун а не геније је доктрина будућности, а кад живи свет изумире још увек ће бити оних који ће водити циркус и публику од стиropора, коју већ фабрике пластичних делова убрзано производе.

АВРАМ: Па добро. Макар и у циркус, само прво узми кључ од лисица и ослободи ме. Али, брзо, пожури. Морам у клозет.

МАНКИ: Ех, како је велика и моћна река Мисисипи у коју се улила цела америчка канализација, заробљена у свом кориту од чијег блата Индијанци праве шарену грнчарију. А мене јуре они гробари, да ме стрпају у контејнер и врате тамо одакле сам дошао, на Дивљи Запад, само да мој леш не покрива српска црница него њихова густа и лепљива глина која вата лососе опијене фекалијама кад у свом разуданом праћакању забију носеве у њу. Где је кључ?

АВРАМ: На полици, горе, а ја нисам успео да дохватим, а ти... ти си мајмун и вешто скачеш с гране на грану, као сваки велики човек. Пожури, чујем да долазе из подрума.

Чује се јако тпрубљење кола сйоља. Манки скочи и йоїрчи ка ирозору.

МАНКИ: Хеј, остави мој кадилак, клошару, јер ако ти ја дођем никакве борилачке вештине ти неће помоћи. Ма излази напоље, стоко! Не дирај сирену!

Поново тпрубљење.

АВРАМ: Остави просјака, чујеш, откључај ме да бежимо одавде, не знаш Влајка, који је то изрод и какав је кад му се сузи мозак. А тек колико је крвожедна његова Румунка.

Трубљење.

МАНКИ: Ма, зар мој кадилак, јутрос сам га опрао у сервису, запамтиће кад је тако дроњав сео у њега.
(Оїрчи найоље)

АВРАМ: *(Кроз ирозор)*
Чекај, Манки, врати се брзо, морам у клозет. Готов сам. Јооо, Боже, зар опет морам у гаће и то баш сад кад ми је бата дошао из Америке.

Одоздо из йодрума излазе Влајко и Флора.

ВЛАЈКО: Ко то тако зверски труби да му ја јебем оца и фамилију! Зар ни полиција више не може да има мира у овом простачком и разулареном граду? Мора да није нормалан кад не зна колика је казна за кршење јавног реда и мира. Иди Флоро, види о чему се ради и узми га у процедуру.
(Приђе радио айарашу и укључи га. Оїуд се разлеже весела, љубавна пјесма на ишанском)
“... Бесаме, бесаме мућо,
Бесаме, бесаме мућо...”

Оїей тпрубљење.

ВЛАЈКО: Флоро!

ФЛОРА: Знам. Да га приведем овде.

Сѝавља шайку са чивилука, узима ѧендрек и ѧолази найоље. Али је Влајко ѧоново заусѝави.

ВЛАЈКО: Чекај, стани! Где је мој леш?!

АВРАМ: Труби.

СПИКЕР: Важно саопштење! Обавештавају се и истовремено упозоравају наши драги слушаоци да је још јуче из психијатријске клинике, у јавности познатија као “градска кафилерија” побегао опасан пацијент. Већ је стигла пријава из комуналне службе града да је на Новом гробљу пушком приморао гробаре да из кола изваде грађанина спремног за сахрану и отео им службени кадилак који је за такве специјалне прилике набавила градска управа, желећи да својим Београђанима приушти достојанствен и отмен пут до вечне куће.

(Затѝим ѧоново ѧесма)

“Бесаме, бесаме мућо...”

ВЛАЈКО: Шта, шта?! Како, бре, труби, шта труби, не трабуњај, ћале. Где може леш да труби?

ФЛОРА: Па... не знам, командире. Ту смо га оставили.

АВРАМ: Дошао је, сине! Генерал, у парадној униформи, у сјајној свиленој одори. Као што сам ти одувек говорио. Изгледа као мандарин! Ипак је на крају дошао.

ВЛАЈКО: Чекај, чекај... Ко дошао, како дошао?! Ваљда отишао. И како мртав да оде, бога му?!

ФЛОРА: Да није опет нека опсена у питању?

АВРАМ: Ама, не! Није, није. Одмах сам га препознао. То је мој бата, мада више не храмље. Американац! Чудо! Дошао да ме води у циркус. У црном кадилаку, шесторо врата и седма за гепек. А онај, што си га ти, знаш, отишао да труби напољу, да га нервира. Ох, што ме мучи бешика!

ВЛАЈКО: Издржи, издржи, док ти не скинем лисице.
(Пење се на сѝолицу и руком ѧражи ѧо ѧолицу)
Где је овде кључ?

- АВРАМ: *(Увија се)*
Однесе га са собом.
- ВЛАЈКО: Како, бре, однесе?! Јел' он нормалан? Шта ће му мој кључ?
- ФЛОРА: Значи зна! Тај већ сва зна, не смемо више да га пустимо одавде. Да није отишао у подрум? Говори, деда! Куда је отишао?
- ВЛАЈКО: Ма шта зна, ко сме, ко се усуђује да дирне у моју државну имовину?! Куда однео?
- АВРАМ: Јесте. Однео са собом, због сирене. Сирена га је прекинула. Таман је хтео да ме откључа и пусти у клозет, кад отуда груну труба. Зидине јерихонске руши. Полудео је од неког бола, све му се лице згрчило од мржње. Отишао је да отера просјака из своје лимузине.
- ВЛАЈКО: Каког просјака, ваљда самураја.
Зар он није мртав?
- АВРАМ: Прوماшио си га. Једино што га глава мало више боли од њеног пендрека, а ти... ти си га промашио.
- ВЛАЈКО: Зар са пола метра? Како је то могуће, Флоро? Моја парализа се, значи, прогресивно шири. Без милости.
- ФЛОРА: Ма не, није. Није то, командире. Него уваљују нам лошу муницију, ето шта је. Некима у цеви експлодира, а нама рикошетира.
- ВЛАЈКО: Ау, бога ти! То не ваља. То ништа не ваља. А није ни хумано.
- ФЛОРА: Зар комшија Јордан опет да остане сам?
- АВРАМ: А толико је чезнуо за својим стрицем, сиромах. Баш ми га је жао.
- ВЛАЈКО: Ето видиш. Бешика те притиска праведно, зато што си нелојалан, зато што ме свуда оговараш и измишљаш гадости. Видиш каква је правда. Спора, али неумољива. Брат ти је дошао чак из Америке, после толико деценија и однео ти кључ онда кад ти је најпотребнији. Буди разуман и батали оне старе приче о томе како те ја везујем и мучим. Знаш да је

то за твоје добро. Да сам од подрума направио гробље, да сам Ландри и Цек Трбосек. Знаш ли ти како је уопште мени? Кад дуне врућ ветар, а моја се рана на глави размекша и почне да цури. Све ми црвени печати севају пред очима, а бес ме неки шчепа за срце и мрзим... мрзим цело човечанство, и земљу, и све планете, читав Универзум и његовог творца. Тада волим једино Флору и не знам шта бих без ње, у послу и животу. Она је моја ловица, она за мене лови и храни ме и чисти ми рану. Из дана у дан имам све мање мозга али бар отиче оно што је загађено и болесно. Она је мој бунар жеља у коме гасим врелину своје жеђи, мој усѝјани мач. Она је мој верни слуга и асистент, без ње не бих могао да дишем, а камоли јурим криминалце који на све стране куљају у изобилју. Корупција, криминал и просјачење су као куга нагрдили лице ове земље, раздерали јој утробу и просули по прашини одакле се дижу вапај и смрад до неба. Труба као утеха и Флора као инспирација су мој модус вивенди, а за тебе, за тебе она није нежан цветић, трансилванијска љубичица, већ демон, робустан целат и крволочна Румунка. Срам те било. И треба да се упишаш у гађе, кад си такав.

Чује се дуго тѝрубљење ауѝомобила, а онда резак ѝуцањ са ехом. И... тѝишина. Присуѝини се загледају у недоумици. Враѝа се оѝварају и улази Манки са винчестѝерком у руци.

МАНКИ: Ја њему лепо кажем, упозоравам га, што се каже, човечански, да ми не дрнда сирену, а он мени, вулгарник, непристојности у лице баца. И још ме лаже да је јапански племић.

А сад ми је окржавио и седиште.

Види снајо ако имаш неки квалитетан детерѝент да га солидно изрибаш, али прво извади леш и сарани га негде крај плота, да не види полиција, да не прави питање, јер ово није моја Америка где је добро дошло свако мало убиство јер то смањује социјални проблем што треба да буде модел сваке мале земље ако хоће да обезбеди виши стандард и сигурнији живот за своју средњу класу.

ВЛАЈКО: Чичо, добри мој чичо, одмах сам те препознао, он је мој драги чича, зар не ћале, хвала богу да сам жив и здрав, ти мене не знаш, али знам ја тебе, целог живота слушам глорификације о теби и сам у њима учествујем. Ниси ти никога убио, не брини ништа, ми смо то већ схватили, а тако се и понашао. Он је већ био спреман за сахрану, промакла нам непажња, просто кикс у организацији, просјак је то искористио да се извуче, мислио је да кидне од своје улоге, али истина га је стигла из твоје руке.

Саранићемо га у нашем подруму, у тајности, ван домашаја јавне пажње, као што је и ред. Нека му тамо буде вечно уточиште и безбедан кров над главом да више не кисне и не лута да плаши децу и жене у другом стању својим скаредним изгледом и вулгарним речима.

Само ти Флоро, водниче мој, љубави мога живота, добро провери да му се није који миш завукао у прње, да не грешимо душу своју и затрпамо невино чељаде. Јер ми смо добри људи, и чича је добар чим је преко Атлантика дошао овде са својим сјајним кадилаком, зато што га вуче крв.

Ма није крв, него земља, јер тамо је иловача густа и тешка, а крви има у изобилју. А да овде не буде и бруке, дај ми тај кључ, чичо, па нек трчи у клозет, ако већ није касно.

АВРАМ. Ко зна? Ко зна?

Манки ситоји са кључем од лисица у исцрпљеној руци; међу њим Аврам не може да га узме.

ВЛАЈКО: Дај мени! Ја ћу.
(Узима кључеве и ослобађа га)

АВРАМ: Па јес'. Нико то боље од тебе не уме, командире. Зато сам те ваљда и школовао.

МАНКИ: *(Подиже винчестерку на кук)*
А јел' ти овај ставља лисице и везује за намештај?

ВЛАЈКО: Таман посла, чичо, шта ти пада на памет, зар оца свога, брата твојега?! Него он сам изгубио сваки ред па не зна ни ко је, ни шта је, за час се изгуби у

граду па га траже патроле, а када га нађу само тражи да му свирају оно ситно, порториканско...

АВРАМ: *(Пева и иџра)*

“... Ла кукарача, ла кукарача, целе ноћи спавам ја...”

ВЛАЈКО: Ајде иди, иди часком клозет, немој ту да ми се... пропаде ми Флора перући му усране и упишане гаће. Али, издржали смо. Све смо издржали зато што смо имали наду и чврсту веру да ћемо доживети ту срећу да нам се ти вратиш, да нас својом добротом извучеш из смрти и гована због којих више не препознајемо живот, не разликујемо слободу од ропства и живе од мртвих. Видиш како се код нас живи ризично и неартикулисано. Просјаци нам незвани упадају у кућу и госте се као цареви и на крају, мртви свирају на кадилаку којим би могао да се поноси сваки аутентични Американац, а камоли натурализовани генерал као што си ти.

МАНКИ: Ашо, шта прича овај?

ВЛАЈКО: Па, ништа; видећеш шта причам и разумећеш, све ће ти бити јасно само док мало зарониш у овај муљ и мочвару у којој се башкаримо заједно са пијавицама које ти се тако прилепе да немаш куд.

ФЛОРА: Јел’ ашов доле у подруму?

ВЛАЈКО: Јесте. Будак ти не треба пошто смо рупу за њега већ ископали. Него гледај да то што пре обавиш, размилео се неки гад из земље, пази да се нешто не узвере на тебе. Толико становника подземног света нема ни у надземној Кини.

Узима ѝрубуну у руке и усѝравно и ѝоносно, забачене џлаве уназад, свира мелодију Ла кукарача. Флора, ударајући у касѝањетѝе и увијајући задњицом, излази.

МАНКИ: Ово се зове родна кућа, ово је весели, - мој дом! Хоме сњеет хоме! А ја?!

Колико сам само мислио на вас. Ноћима нисам спавао, а понекад, скрхан болом и носталгијом кад тонем у сан, одмах потонем у неки дубок косми-

чки пад и падам, падам, док крај мене пролећу звери крилате, санђаме и караконцуле, све са разјапљеним чељустима, да ме прогутају, да не падам сам у бездан, јер цео свет јесте једна огромна црна рупа која усисава душе православне и нигде нема оне милине и топли зуј бумбара од цвета до цвета, ушију пуних порториканске музике, маме Хуаните и шумадијских кола, као код нас.

Ни слатко и вода, и ракија која ти стомак оплакњује као кад седнеш крај обале Саве да пецаш сома и лепо видиш како те мерка из дубине и премишља се дал' да тргне ил' да не тргне, а таласићи ти ноге нежно запљускују све док не постану беле, беле као сир и млеко.

Еј, земљо Србијо, нема овакве лепоте нигде у оном бездану, у оној црној рупи све док одатле не дође црна смрт да те завије у таму и усиса у своје црно срце.

То је био мој сан и мој пад из њега у јаву која је била гора и од смрти. Осамдесет година сам живео са зверима, опасним тигровима и лавовима, подмуклим хијенама, тешким носорозима, у говнима моје слонице Даце, ко мајмун се верући уз шипке и конопце све док нисам уложио сав огроман капитал у берзу и све изгубио.

До последњег цента.

Узели су ми паре, узели су ми циркус, али младост им нисам дао, јер у смрти не протиче време и не стари се, зато сам се и вратио да овде остарим и умрем. У животу.

Ал' прво да покренем нову иницијативу и посао, да продам моју кућу и почетни капитал уложим у профитабилни бизнис, да откупим свој циркус и кренем поново у свет. Само, овога пута не као слон, него Ханибал на његовим леђима и... Рим, Рим ће се поново наћи под мојим ногама! Прегацићу Европу и узећу царску круну, да се зна ко је Велики Манки, да се Манки никад не заборави, да се његово име утисне златним словима у тријумфалну капију коју ћу да подигнем на Теразијама из-

међу “Москве” и “Балкана”. Да најзад саставимо и српски православни Пијемонт и постанемо сила од Бања Луке до Владивостока.

Северни пол имамо, још само Јужни да освојимо и цео свет је наш са Великим Манкијем на челу!

Чује се јак и дӯг ѝрдеж.

ВЛАЈКО: Шта је сад? Зар већ готово?

АВРАМ: Није. Није још ни почело. У ствари, то је знак упозорења, сигуран знак да незаустављиво долази, морам одмах да се повучем у клозет.

МАНКИ: У клозет, у клозет, него шта?! Само пожури, пошто осећам да је дошло време, и мени је тамо место. Још мало па сам и ја готов.

АВРАМ: Мора бити да је то катарза, бато. Скупљати ђубре деценијама у далеком свету, а онда одједном, не очекивано, на крају живота, све то истоварити у родном клозету. Какво олакшање. А после идемо у циркус да видимо како мајмунчићи возе бицикле.
(*Оде*)

МАНКИ: И да једемо шиптарски сладолед.

ВЛАЈКО: Еј, чича, чича! Боље да си то говно посрао тамо где си прдноу у чабар, него што си дошао овде да загађујеш Флорино цвеће свуд по авлији. И да немилосрдно сереш у све моје снове и концепцију живота са којом сам чврсто рачунао кад се пензионисем.

Значи, збогом Хонолулу, Хаваји и Пуерто Рико, цабе сам тол’ке године учио њихов језик “те кјеро мућо” и “бесаме мућо” без чега озбиљан човек не мож’ ни да помисли на тропско сунце и плаве лагуне, а камоли да оствари свој стари еротски сан. Значи, то је живот и његова правда. Неком девојке, а неком вуду зомби који се по сву ноћ пресељавају из парцеле у парцелу и траже бољи смештај.

Само не знам одакле ти тај кадилак и та винчестерка да са њом освојиш свет и обновиш Ду-

шаново царство Америци за инат. Шта ја знам зашто си ти љут на њу и зашто те прогоне њени шинтери, кад ниси ни кер ни зец, можда зато што си пропали уметник, али знам да не дам да ми продаш кров над главом и све оне беле коске које у подруму мирно сневају свој вечити сан, без икаквог узнемирења и страха да ће сад нека јебена служба да их тркеља по лабораторијама и да им открива порекло и како су тамо доспели и шта би данас били да су остали живи, какав би им живот био и дал' би се исплатио.

А не би, не би, не би, као што се ни моје чекање на тебе није исплатило, него је довело не само сав мој живот у питање него и твој, чичо, јер знам о чему се овде ради ако не о саботажи на мозгу, јер сваки притисак га истискује напоље кроз рану и цури ми низ уши и врат као да ме је неко преклао.

Не могу ја, бре, то, не могу више. Готово!

(Виче)

Флоро!

ФЛОРА: *(Из подрума; само јој гласа провири изнад врата)*
Извол'те командире!

ВЛАЈКО: Ископај још за једнога.

ФЛОРА: Разумем!

Несладе. Ускоро се зачују мукли ударци лојаве о земљу. Манки му приђе.

МАНКИ: О, па нема разлога да ми претиш и да ми доле копаш гроб, синовче. Ја нисам дошао да те уништим, већ да те спасем.

Видиш ти ове руке, видиш. То нису руке ђавола, већ спаситеља. Мислиш ти да ја не знам шта је то кад цури мозак из отворене ране и какве се све шарене приказе тада у њему јављају. И како глава боли, и како тело трне од страха да ће изнутра да се запали.

И док се напољу спрема невреме и гомилају тамни облаци, као да ће сваки час потоп ти само чекаш да кљуну дим и пламен из тебе да сагориш у целини и претвориш се у окамењени угарак, исцеђен и сув, у

којем више никаквим хируршким скалпелом не можеш да одвојиш кости од меса и месо од коже.

А теби, кажеш, цури мозак.

И имаш визије пакла и чујеш како ђаво риче и тражи, захтева твоју душу од Бога у кога не верујеш, по закону, који не поштујеш, јер мислиш да је за болест сваки лек допуштен, па макар и злочин над ближњима који труну у твом подруму.

Мислиш, ако теби мозак цури, да други о последицама ништа не знају, па хоћеш у заслужену пензију, на тропско сунце и пешчане плаже да ти голе Хавајке врте гузицама и свирају укулеле.

Ове руке јесу тврде и јаке, ударцем у њушку обарају помахниталог носорога у арени, али су и лековите јер кад ти једном седну на јабучицу одмах престаје пакао и долази смирење, као да си праведник. А ниси. Ниси јер везујеш свога оца за кревет и тучеш старца, а његовом брату, свом рођеном стрицу копаш гроб и не сањајући ко ће у њега да легне. Али, кад будеш видео својим испалим очима, откаченим од ума и реалности биће касно и да се изненадиш.

Јер теби, кажеш, цури мозак, а ти си мој близак род, и мени се комеша у глави, јер ти си мој једини наследник и ја морам да те ослободим болести која је генетски утемељена у овој кући, да срушим сам њен темељ пре него је дам на лицитацију.

Нисам ја ваљда цабе препливао Атлантик, хиљаде километара, праћен америчким шинтерима у моторном чамцу са једном једином њиховом жељом, са једним јединим њиховим циљем: да истерам ђавола из тебе.

(Сѝави му обе шаке око враѝа)

И зато те, о некрштени, крстим смрћу и у име Оца и Сина и Духа Светога душу од ђавола ослобађам.

ВЛАЈКО: *(Почне сузе да рони. Падне на колена)*

Јој, јој, не притискај толико, зар не видиш да од твојих палчева не могу да дођем до даха, гушим се у сузама колико се кајем...

(Појави се Флора из њодрума. Влајко је не види)

Попусти мало, попусти... Зар ти, чичо, збиља мислиш да сам ја заслужио да умрем тако млад? Друго сте ти и ћале, заједно сте превалили преко двеста година, али, ја... ја још нисам примио ни прву пензију а ти сад хоћеш својим челичним стиском и то да зауставиш, да зауставиш један природан ток ствари и то још пре него што сам добио последњу повишицу, а ни потомство, да продужим лозу вашу, племениту.

(Севне муња, удари гром)

Шта ти мислиш, чичо, да сам ја крив што мени цури мозак, није, него ми Флора још није родила наследника, проклета Румунка, она ме је увукла у злочин, својим влашким мађијама и чорбуљацима блокирала ми је ум и нисам знао шта чиним, јер, чичо, где, још увек сам дете. Нисам одрастао иако сам постао командир. А свет је неправедан и зао, и ти си неправедан и неправедно ме давиш, не знам само одакле ти толика снага у тим годинама, крвљу ми наливаш очи, све ми је црвено и не видим ништа, само крв и бол у грлу и плућима. А ти... ти само гледаш и видиш све погрешно, целу моју концепцију живота, намере и циљ. Видиш како оца везујем лисицама за кревет а не питаш се какав је то отац који ми је тврдим штапом разбио главу и је ли он уопште мој отац кад ме тера да му по сву ноћ свирам Ла кукарачу и лазим као гамад која понекад масовно пробија из подрума право у моју спаваћу собу и не да ми да заспим, да зауставим вреле плиме у мојој глави. Шта ја да радим, кад оне, бубашвабе, воле да живе на мени, воле моју музику и мој стил живота, па неће да ме пуне да се саберем. Ни оне, ни ћале, ни Флора која је више румунска вештица него водник. Колико је добра у кревету, толико је лоша око шпорета.

Не зна да кува и то ти је.

ФЛОРА: Е мој командире, душо моја. Бог те одавно напустио па те сад рођени отац дави, а ти му се жалиш како је Румунка луда и крволочна, како не уме да кува и како је ружна и зла али се одлично јебе.

- МАНКИ: *(Пустии Влајка који се уз њешке најоре враћа у животи)*
Чекај! Какав отац?! Шта причаш ти жено? Зар му ја нисам стриц?!
- ФЛОРА: Зна он врло добро ко му је отац а ко стриц и кога чека толике деценије да га сретне и упозна, јер га крв врела, његова луда крв мучи и распиње. Чудим се само себи шта тражим ја у овој породици која све чега се дотакне претвара у крв и смрт, у пропаст и прашину којом се хране његови шесто ножни клијенти којима свира трубу по сву ноћ. А ја ударам у кастањете.
Ја, принцеза из Трансилваније напустила сам дво-рац и слуге да сама служим једном српском ко-пилету, да му будем верна сенка и да га свуда као кер пратим, у служби и животу, да касапим његове жртве и да им копам гробове, а он, док снује Хаваје и маме Хуаните, хоће још и да му кувам као да у нама Румункама нема ничег врелог и егзотичног. Да му спремам гулаш и паприкаш, од чега, кад више мртво месо не могу да видим и осећам како и ја лудим и желим смрт више њему, него себи живот.
Зато задави своје копиле да се ти и ја ослободимо окова ружне прошлости и још ружније садашњости без икакве будућности. Да ти мирно остариш и умреш и ја да на заслуженој робији окајем своје грехе.
- ВЛАЈКО: Флоро, водниче, па не мора паприкаш сваки дан, понекад може и гулаш, али што не иде, не иде, мађарски специјалитет без свињетине и љуте па-прике. Мислиш да је мени лако у мојој компли-кованој породичној ситуацији, кад за оца сазнаш да ти је стриц, а стриц отац, и још те овде својим челичним прстима дави као змија жабу.
Куда то води, љубави?
Можда ти знаш кад сам ја већ толико збуњен па не знам ни где сам стао ни куда ћу даље. Видиш какав је мој живот и шта сам ја ту крив ако ми зловници

упропасте планове, па успут, пораз и тебе закачи. Видиш ваљда и сама да нисам сувише попустио под менталним притиском него сам према теби остао нежан и пуштам те из патроле кући кад год дува ветар, да те глава не боли. Имаш само да припремиш поврће и ставиш запршку, а ја ћу да динстам месо.

(Вештар помери завесу)

Него овај ветар се ко лопов увлачи у кућу и ствара велику нервозу и напетост. Изгледа, киша само што није.

(Муња севне)

Остави сад све и трчи по клијента да напољу не покисне, да га не стављамо мокрог у суву и топлу постељу.

Знаш и сама колико је посао сложен и да не могу све сам, јер ма колико да су гладни и мршави док су живи, мртви су тешки као туч.

Чује се јак њљусак. Флора се на вратиима скоро судари са Балегом и Сенком који, наоружани својим шинџерским реквизицијима, уидају унуџра.

ФЛОРА: Е - хеј, хеј, хеј! Шта је, бре, ово? Вашариште, циркус ил' лудница?! Шта с' навалио, јебо те шинтер који вас посла међу овај честит и нормалан свет!

БАЛЕГА: Ту је кретен, sorry man!

СЕНКА: Ја се зовем Сенка, жена ми Стаменка.

БАЛЕГА: Ја кажем мокро бити све ће, он виче, неће, неће, ја, киша ту је, а он јок, протестује и лепо видиш паркиран кадилак наш пред овом кућом баш као да је ваш.

(Сенки)

Чујеш како пљушти, ако имаш уши?

СЕНКА: Стари мајмун ту је, што и вас, полицију обавезује, да заједно спакујемо лудака, убицу и лопова да на слободи буде што мање скотова.

ВЛАЈКО: Шта овај усранко лупа, не, ти си, изгледа, онај што се купа.

- СЕНКА: Мене само амброзија дави, горе него да тонем у Сави.
Држ' га, Балега, опколи. Само пази да се са пушком сувише не осоколи.
- БАЛЕГА: Па, јес'! Боље је да извади тај пампур из рупе и да га тури себи у дупе.
- МАНКИ: *(Ошвара њрозоре, враиџа... Чује се њљусак)*
По кишици плахој,
Цвеће цура бере...
- БАЛЕГА: Да много не сере.
- ВЛАЈКО: А што, бре, ви Американци, не кењате код ваше енглеске браће, него код нас, у Србији, пуните своје гаће. Чему вам служе клозети, купатила и друге хигијенске установе док овде заводите неке обичаје нове.
- СЕНКА: *(Трчи њо сцени и хиџиро зашвара све њрозоре и враиџа)*
Па јес' кад овде свуда влага заудару и хладна промаја се шири па лете шешири и све провоцира на чишћење организма од отрова вашег погубног национализма и мислио боље да вас није, него што вам то црвено православље стиже из Русије.
- БАЛЕГА: Мајаковског овде сричете и његове стихове на сав глас вичете!
- ВЛАЈКО: То није тачно! Наш живот је такав да ми обожавамо смрт. Тугујемо заједно са Мексиканцима и певамо литургије бубашвабама.
- БАЛЕГА: Ма пусти сад то, командире. Не знаш у каквој си опасности.
- СЕНКА: Какав опасан лудак ти је у кући.
- ВЛАЈКО: Шта тражите ви овде?
- БАЛЕГА: Па њега, мајмуна. Мисли ако је скинуо шминку и турио тророги шешир да је Наполеон и да може стражара силом да одвуче у циркус и пуца му у главу и то пред публиком.
- ВЛАЈКО: Није он мајмун, него мој стриц из Америке.

- ФЛОРА: То ти је отац, будало!
- ВЛАЈКО: Пази Флоро како се изражаваш. Немој да се случајно цела нађеш у мојој картотеци.
- ФЛОРА: Имаш ти доста клијената за своју картотеку. Видиш и сам колико навиру са свих страна, а сад су почели да насрћу и са других континената. Нема тог инсекта који не воли да опрљи крила на овој нашој балканској свећи. Иако свуд око себе шири густ мрак, добро гори и развија високу температуру. Све нас доводи до усијања, командире, цео народ је захваћен емоцијама. Час га видиш како тиња ко угарак, а час гори к'о пожар. Него идем ја да донесем једног од клијената, да га добро виде, да им јасно укажемо на перспективу и шта их овде чека. Да не буде после нису знали.
(*Оде*)
- МАНКИ: Где је Аврам? Зашто га нема да се врати, шта ради толико дуго у клозету? Има овде још нас које боли стомак, којима се мути у глави и гади од туђег смрада.
- СЕНКА: Е, мој командире. Мислиш да си власт а не видиш да ти је град огрезео у лудило и криминал. Знаш ли ти који је то шок за родбину кад им успут украду мртваца препарираног за сахрану и удобно ушущаног у луксузном кадилаку и који је то блам за комуналну управу која ти за тај комфор наплати и те како високу цену? О последицама да и не говоримо. Изгубиће средња класа поверење у систем па ће почети да крије своје умрле непрепарирание и ненашминкание по подрумима и таванима.
- ВЛАЈКО: Па не знам ни ја више ништа, о чему се овде ради, ко је коме отац а ко стриц, ко лудак а ко уметник, ко су нам жртве а ко целати, ни ко кога јебе а ко коме командује, потпуно сам и сâм изгубљен на овом беспућу града без критеријума и минималних услова за нормално.
Чекај, чекај, и шта ћете ви Американци овде, само већу забуну стварате, гробља нам претварате у

градове и обрнуто, градове у гробља, укинули сте нам традиционалне вредности као што су алкохол и никотин, а увели нове, марихуану и хероин, па сад више нико није ни пијан, па зато не може ни да се истрезни него сви су луди и свеједно им је дал' су живи ил' мртви.

Ја сам чекао стрица из Америке а дочекао оца из луднице. Моја Флора је дошла чак из из Трансилваније да се уда за здравог Србина али је налетела на инвалида и сад, огорчена, има све чешћу носталгију за Дракулом Цепешом, иако је полицијски водник. И док у Хонолулу вуду врачевани дижу мртве из гробова дотле ми у Србији стављамо живе у гробове и свирамо и певамо химне бубашвабама да смо еротизовани Порто риканци а у ствари смо неутешно депресивни због несрећне судбине маме Хуаните и једног дана живота, као да овде има икога чији живот траје дуже од једног минута.

(Узима тјрубуну и свира. Из кујинице се чује како Аврам пева)

“Нек путем по коме си пошла,
Много цвећа за тобом ниче...”

БАЛЕГА: Слушај командире, ми смо професионалци и можемо да се договоримо. Разлика међу нама није само у хигијенским навикама већ и у принципу и поштењу. Ви радите за плату, ми за паре, ви радите за државу, ми за себе. Зато смо паметнији од вас и нико не може да нас вуче за нос јер ми нисмо Срби и ценимо истину. Мајмун није ваш стриц, није вам ни отац, него просто лудак кога ни челични кавез не може да задржи у азилу, вуку га гробље и циркус, ако није тамо онда је онамо, иде околу и прска пролазнике, а сад је почео и да их убија. Зато нас пустите да га вежемо и водимо кући јер он је тамо провео цео живот и био је баштован тамо, воли цвеће и животиње, али човека мрзи и верује да је само мртав човек добар човек и да сви мртви иду у рај, а живи у пакао.

- ВЛАЈКО: То је исправна доктрина и ја се са њом у потпуности слажем.
- СЕНКА: Веома је лукав и образован, наши психијатри су за њега прави волови а тако се према њима и понаша. Упрегне их у јарам и шиба, каже да их дресира за тачку у циркусу, а ми онда убијамо бога у њему, али он нас због тога не мрзи него само презире. Зато морамо да га вратимо тамо где припада иначе оде нам и углед и награда и на шта ће овај свет да личи ако баш нико никога не поштује и не уважава, ако се злочин не награђује и не кажњава. А паре нису мале, па био он жив или мртав, важно је да га испоручимо.
- БАЛЕГА: Зато драги командире, због отаџбине и финансијског еквивалента, због части професије, најзад, дајте нам га.
- ВЛАЈКО: Али, ја сам добио телеграм из Америке. Он је мој усуд, моја судбина, мој модус вивенди, моје генетско упориште.
- СЕНКА: Е па то није тачно, то је лаж и нека измишљотина, чисти фалсификат. На жалост, овде то није ништа неуобичајено. Напротив! Данас вам лажирају природно воће и поврће, и крвну групу, уграђују лажне органе за трансплатацију, праве цвеће од пластике као да је тек убрано, инсекти се зајебу и лете право на објекат, стварају читаве галерије великих мајстора кичице Модиланија, Ботичелија, Ван Гога, Рембранта и Рубенса. Чак се и сами они у оригиналу појављују на аукцијама. Ту скоро је лично Леонардо да Винчи продавао своју Мона Лизу на Каленића пијаци и нико га од присутних сељака није препознао.
- МАНКИ: Шта вреди што гледате, кад не видите, што слушате, кад не чујете. За вас постоји само конструкција света коју будале стварају од његовог постанка. Пред вама је, господо, архетип страдалног и отуђеног великана а видите слику коју вам ова два усранка сервирају. И сад не знате коме да

верујете, чију реалност да прихватите. Да ли онога коме Леонардо да Винчи нуди својој Мона Лизи на Каленића пијаци или генија који је могао владати светом само да није имао тако моћне глупаке против себе.

Али, ово је мој дом, my sweet home, и кад сам већ једном дошао кући не враћам се више у ту шталу, у ту ветеринарску станицу за штројење дивљих коња коју свет данас зове Америком.

Знам шта овај хоће од мене. Да нека Даца опет балега по мени, да воњам као он и да се разуларена, жвалава маса и даље распада од смеха. Али ја сам из моје винчестерке извадио пампур и шарену заставицу и напунио сам јој доброш металном илуминацијом која шишти и просипа светлост пред очима оних који ће због своје наивности ускоро утопити у вечни мрак и ништавило.

Улази Флора, мокра од кише. На леђима носи мр̄иво̄ њро-сјака, лако, као да је сачињен од кр̄је. Зат̄им ѓа ѡресне о ш̄риезаријски с̄ио.

ФЛОРА: Море, ићи ће, командире. Ићи ће он у тај мрак, као и овај што је отишао. А ми... ми и не знамо како светлост изгледа.

МАНКИ: Као што сова не зна за дан, тако ни светлост не подноси румунску вампирицу.

ФЛОРА: *(С леђа удари њендреком Манкија у главу. Овај се сруши. Приш̄рче Сенка и Балеђа и чвр̄сио ѓа ве-зују)*

У праву су шинтери, командире. Телеграм може да буде обмана. Исто као и кадилак.

ВЛАЈКО: Како је то сурово, како је то страшно, Флора. Зар га је Аврам због маме тамо сместио, а њу због њега убио и мени штапом главу пробио да ми целог живота цури мозак кроз рану и више не знам ни кад је врућина ни кад је хладно, па сам толико збуњен да усред лета морам да носим шал око врата и подижем бубашвабе уместо нашу децу.

- ФЛОРА: Не би то била деца, командире, не би. Већ трансилванијско - српски демони који би се прво наше крви напили.
- СЕНКА: Ниси погрешно, командире, што си сарађивао. Сигуран сам да ће се то позитивно одразити на твоју каријеру у служби.
- ВЛАЈКО: Ма јебеш каријеру него гледај да испуниш обавезу и половину награде до сутра донесеш. Морам да купим нову трубу, ова је већ почела да рђа. Види какав има тон. Прозукао.
(*Свира неке крешишаве ѿнове*)
- ФЛОРА: Уосталом можете и овога да носите. И он је ваш.
- БАЛЕГА: Али, он је мртав.
- ФЛОРА: Па шта с тим? Сви смо мртви, само што, за разлику од нас, он то зна.
- ВЛАЈКО: Несуђени зет јапанског цара.
- СЕНКА: Аха?! Ко зна, можда је и за њега расписана награда.
- БАЛЕГА: Шта, ако га тражи јапанска круна?
- СЕНКА: Да средимо прво мајмуна. Ухвати га под мишке и пази да ти се не измигољи. Ставићемо га у кадилак. Да се не освести?
- БАЛЕГА: (*Подигне Манкија*)
Боље да га ја закуцам у ковчегу па нек тамо лупа и протестује до миле воље. Да се ми обезбедимо, ко зна какве све идеје могу да му падну на памет, кад се пробуди?
- СЕНКА: Ако се унутра не угуши.
- БАЛЕГА: Награда је иста. Жив или мртав.
- ФЛОРА: А зета јапанског цара преко њега.
(*Сћавља просјака преко Манкија и Сенка и Балега износе обојцу најоље*)
Јебо те! А'л је живот данас несигуран! Свако ти упада у кућу да те превари, да те опљачка, да те убије. Прво просјак - лудак, па онда лудак - убица, и још мајмун.

ВЛАЈКО: Није ми јасно како успевају да прескоче тако високе зидове.

ФЛОРА: Да нас истребе ко кућне мишеве. Али, ми смо имали среће. Више него комшија Јордан.

ВЛАЈКО: А шта њему фали? Бар је збринут и више није сам. А ја... ја...

(Груне у њлач)

Збогом Ла кукарача, збогом Пуерте Рико. Флоро моја, водниче мој мили, никад нећу видети Хонолулу.

Јебем ти овај болесни свет. Целог живота истребљујем криминалце и мислим да их има више него кад сам почео. Навиру са свих страна. Упадне ми лудак у кућу и убије мог просјака и ја више не знам ни ко ми је стриц ни ко отац. И како сад Аврама да дочекам из клозета, у ком својству мислим?

Једино што знам то је да Хонолулу нећу видети никад.

А јел' ти знаш где је тај Хонолулу?

ФЛОРА: Тамо лавови једу домороце и туристе.

ВЛАЈКО: Није, ћурко. У Хонолулу се као код нас дан дели на два дела. Прво кад пљускају весели таласићи и шетају голе девојке и друго кад пљускају тужни таласићи и мртви зомби траже од вуду врачава да им врате њихове душе које ови стављају у коктеле туристима да им појачају сексуалну моћ.

Долази Аврам обучен за излазак.

АВРАМ: Ево дана који је Господ створио да гледамо мајмунчиће како возе бицикле све у круг. А ту су и остале дивље звери припитомљене да ми једу шећер из руке и пију млеко из флашице на ццулу. Где је комшија Јордан? Обећао је да ме води у циркус. Ја сам спреман.

Влајко и Флора се љледају.

ВЛАЈКО: Кажу ћале право. Јесам ја твој син или нисам?

АВРАМ: Ниси ти мени ништа.

- ВЛАЈКО: Па шта ћеш ти онда у мом животу?
- АВРАМ: Шта ћеш ти у мом?
Њих двојица се љледају са мржњом.
- ФЛОРА: Добро, добро, требало би ово да решимо као људи.
(Узима њендрек у руке)
- ВЛАЈКО: Или као Срби.
(Узима њишићол и рејейиура)
- АВРАМ: Боље да узмеш трубу и одсвираш ми нешто. Да умрем у здрављу и весељу.
- ВЛАЈКО: Шта сад да радим, Флоро? Доведен сам у велику недоумицу. Ако ми је он убио мајку и мене штапом ранио, а није мој отац, то баца озбиљну сенку на целу моју личност. А ни памет ми баш не осветљава у неком позитивном светлу.
(Пауза)
Шта да кажем ако ме питају где ми је отац?
- ФЛОРА: Отиш'о код брата у Америку.
- ВЛАЈКО: Али ако он ипак дође овде?
- ФЛОРА: Нема шансе. Њега су одвели шинтери заувек тамо где му је место.
- ВЛАЈКО: Неће ваљда да се праве луди? Да забораве на мој део?
- ФЛОРА: Не би ме изненадило. Видиш и сам да нам је до сад за сваку заслугу измицала награда. Људи су данас непоздани. Лажу за године, лажу да нешто добију, лажу да се извуку из шкрипца и заслужене казне.
- ВЛАЈКО: Пу, мајку им јебем ненормалну. А инструмент ми је баш пропао. Слушај тај звук. Нема више чисти, сребрн тон.
Играј Авраме!
(Свира Ла кукарачу. Аврам иџра. Флора му се љрикрада с леђа са љодиднућим љендреком)
Играј да заборавиш на свој проблем. Брата си као бесног пса послао у лудницу а нама причаш како га чекаш да дође из Америке и убризга нам, у наше мртво срце од глади, финансијску инфузију и спас

на плажама Хонолула. Обећаваш укулеле и голе Хавајке са цветним аранжманима уместо купаћих костима, банане, ананас и киви, остриге, јастоге и сушене лососе, све го афродизијак а овамо бежиш од куће и шаљеш лажан телеграм да је спас анте портас, да издржимо у заблуди, да те и даље издржавамо од наших бедних полицијских плата.

Докле, бре, Авраме, да ти бесплатно свирамо и жељно ишчекујемо тебе, чичо и решење за твоју бескрајну старост.

Играј Авраме и заборави да мене умало штапом ниси убио, маму си кокнуо и затрпао у подруму, зато сам ја и издао породичну гробницу, кад већ тамо нема места за њу, не треба ни ти да се у њој башкариш.

АВРАМ: *(Пресѝане са иѝрањем)*

То није тачно, то је проклета лаж једног манијакалног детета које је рођено са рупом на глави и које је у свом ужасном наступу голим рукама задавило сопствену мајку.

ВЛАЈКО: *(Свира)*

Играј Авраме јер ја свирам за постојање правде, за постојање Бога, а бога ми, има и краја за сваку вечност, па и твоју!

(Флора ѝодиѝне ѝендрек високо, али је заусѝави резак звук звона на враѝима)

Чекај Флоро, стани мало! Ово не слути на добро. Први пут данас да неко звони. Сви лупају као махнити. Отвори да видимо ко је на вратима. Да им није побегао из мртвачког сандука, да се Манки није случајно вратио. Мој луди отац!

Флора оѝвори враѝа на њима је ѝошѝар.

ПОШТАР: Има ли овде неки мушкарац да ми помогне да пребацам овај пакет. Видим да се ви овде зајебавате док се ја напољу гузим и цркавам од терета.

ВЛАЈКО: Ајде ти, Флоро, види о чему се ради, помози човеку.

ФЛОРА: Разумем, командире!

Она и поштар са њрага уносе оџроман њакет њав улејљен харџијом са бројним њечайшима.

ПОШТАР: Нећу више никад овако тешке пакете да преузимам. Мада, кажу, свака пошилика из Америке мора лично да се преда, на руке. Е, баш бих волео да видим неког поштара тамо који би оволики ковчег успео сам да испоручи.

ВЛАЈКО: Шта је то?

ПОШТАР: Ваљда неки мртац, шта ли је, толико је тежак да ми је бубреге одвалио.

ВЛАЈКО: Какав мртац, шта причаш?

ПОШТАР: Е јеси глуп, господине, кад не видиш да се зајебавам. Потпиши овде!

ВЛАЈКО: *(Оџџава њакет)*
Што је овако хладан?

ПОШТАР: Допремљен је у хладњачи. Можда неко егзотично воће.

ФЛОРА: *(Разочарано)*
Воће?! Какво воће?!

ПОШТАР: Не знам, можда је и шунка, мада ја не верујем да су њихове свиње боље од наших.
Хоћете ли да отворите?

ВЛАЈКО: *(Оџвори врати)*
До виђења, поштару. Очекујем неку награду, а плате Флора и ја још нисмо примили. Знате како је у државној управи. Све касни, партнери су несигурни... сутра, сутра ће доћи Флора право у пошту и донеће вам бакшиш на руке. Ако нас шинтери исплате. Само прво да видимо шта има унутра, какав је стимуланс.

ПОШТАР: Само да знате да вам ово за бедну поштанску плату нико не би испоручио.
(Оде)

ВЛАЈКО: *(Сџоји изнад ковчега у дубокој недоумици)*
Шта ли је унутра? Шта ли је унутра?

АВРАМ: Сигурно ципеле од крокодилске коже. Иако му је једна нога краћа, ципеле је одувек обожавао. А тамо, у Калифорнији, крокодила има толико много да улице претрчавају.

ВЛАЈКО: Да није можда нова труба за мене?

ФЛОРА: Ма каква труба, командире, мени ово личи на гусарско благо. Дијаманти, бисери, злато и платина. Све звецка.

АВРАМ: Може, може. Он је одувек био конзервативан и банкама није веровао.

ВЛАЈКО: Не знам само зашто је овај пакет толико леден.

ФЛОРА: Па отвори! Отвори!

ВЛАЈКО: Шта ако унутра лед звецка?

ФЛОРА: Дај, командире, цепај хартију, скидај печате!

ВЛАЈКО: На твоју одговорност, Флоро.
(Цепа хартије, скида канаје и самолейљиву ѝраку. Указује се велики ковчеџ од ѝлејеноџ ѝрућа са џвозденим кајѝанцем)
Флоро, ти си експерт! Дај калауз откључај ово!

Флора узима ѝшиѝољ са чивилука и ѝуца у кајѝанац коју оѝѝадне.

ФЛОРА: Отварај!

ВЛАЈКО: Па, помери се сад одавде. Шта сте толико упиљили у пакет?!
(Дѝже ѝоклоѝац, џледа у Флору, која оѝчињено не скида ѝоџлед са садржине ковчеџа)
Шта је било, Флоро?

ФЛОРА: Погледај и сам.

ВЛАЈКО: Шта, шта?! Мајку му! То није могуће! Откуд сад то? Каква је ово глупост. Јел' ово џаво, Флоро, ко се то тако свирепо шали са сиротињом?!

Приђе Аврам и џледа у ковчеџ.

АВРАМ: Манки! Кажем ја да је он мој бата! И има једну ногу краћу. Само... што је мртав.

- ВЛАЈКО: Како мртав?! Па малочас су га живог одвели у кафилерију.
- АВРАМ: Јесте. Тај је можда и жив, али овај није. Видиш и сам колико је бео и леден. И има једну ногу краћу. То је он. Начисто мртав. Е, бато, бато! Дошао си коначно и ти из Америке. Ко да те је неко посуо брашном.
- ВЛАЈКО: А трубе нема?
- ФЛОРА: Ни трубе, ни блага, ничега сем њега. Послао нам је леш, ко Дракула.
- ВЛАЈКО: То је твој рођак.
- ФЛОРА: А овај је твој отац. Можда и њега треба глоговим коцем.
- ВЛАЈКО: Чекај. Има неко писмо на грудима. Шта је то?
- ФЛОРА: Тестамент.
- ВЛАЈКО: Види шта пише, Флоро. Можда још увек има наде, можда је у њему и моја труба и мој Хонолулу. Отвори га, читај! Шта каже!
- ФЛОРА: *(Отвара писмо и чита)*
Никад нисам веровао да ће се то и мени догодити. Од кад знам за себе, присуствујем умирању, идем на туђе сахране, радујем се животу! Ипак, мислио сам, такорећи био сам уверен да је то само спорадична појава.
Сад, шта је, ту је!
Ако читате овај мој тестамент, значи да је негде у нижој перспективи моје тело. Верујем да вас нећу разочарати, знам колико сам вам недостајао и сад коначно располажете неограничено целокупном мојом имовином. Остављам вам у наслеђе моју највећу драгоценост, моје тело и ковчег од племенитог ратана који сам направио за вечну кућу. А као израз нашег усхићења и радости због наслеђа, ваше захвалности, очекујем од вас да ме сахраните у нашој породичној гробници на коју сам једино све ове деценије мога живота помишљао нежно и са истинском носталгијом.

Ваш отац, стриц и брат за сва времена. Вечнаја
памјат и алилуја!

Post scriptum!

Видећемо се на овом свету, када ћете ми положити
рачуне о испуњењу мог тестаментарног захтева.

Збогом!

(Пауза)

ВЛАЈКО: Иди ти Флоро, набави глогов колац и добро га
зашиљи за сваки случај. Ви Румуни имате искуство
са вама. Ми са нама још не знамо како треба.

Флора изађе, Влајко свира ѓрубѹ, Аврам ѓоскакује.

КРАЈ

Фараон и лав

ЛИЦА:

АЛЕКСАНДАР САША доктор ХАЏИ ЖУЖУЛ

ОЛГА, његова супруга

ИГОР, њихов син, студент клавира

АЊА, студент виолине

ДАНИЈЕЛА, студент медицине

СЛАВЕН, зидар

ВИДАН, такође зидар, његов син

ЛЕОН, диригент у опери

18. јули 2008.
У Београду

 ПРВА СЦЕНА

Грађански салон са полуконцертним клавиром *Olos und Lau-berger*. Удобне фошеље, полиширани стилски сјочичи на којима су лампе са црвеним абажурима. Камин са фигурама Сокраија, Платона и Аристотела. Ту је и реплика Милоске Венере. На зорњем делу камина слика мртве природе у уљу у скупоценом иешком раму. Брокајне завесе падају до пода. Порцеланска фигура Асклеија на вишини осветљена лампом баца своју издужену сенку преко ентеријера. У дну салона је параван са ликом кинеског змаја иза кога је приручна кухиња за кување кафе и чаја.

Међушим, њлафон је њодигнуи и засири најлоном. Он је ѡровидан заио шио је преко дана ѡд јарком сиољном свеи-лоићу. Види се кад иице или облаци прелећу изнад куће.

Кад је киша, каиље ѡ целом салону. Тада се уносе судови да аимосферске падавине не би квасиле иеих и намеијај.

На сцени су сиудени клавир Игор и Ања, кућна ѡмоћница, сиуденикиња виолине. Они свирају “Романсу за виолину и клавир” Пеира Иљича Чајковског.

Зидарске мердевине на сред собе доиру до зреда на ѡлафону између којих је ѡстављена даска. На њој сиоје и ѡслују зидари Славен и његов син Видан.

Видан снажно удари чекићем у ексер. Даска ѡуче.

СЛАВЕН: Еј, еј, еј! Шта то радиш, бре?! Не може то више тако. Глава ми пуче!

ИГОР: (Прекида свирање)
Ја хоћу да ми звук твоје виолине затрепери на бубној опни као дрхтај медузе у дубини океана кад јато харинги прође на хиљаду километара од ње.

СЛАВЕН: Кад год тако распалиш по дасци мени сева у мозгу. Што не мислиш мало?

ИГОР: Ја нећу тон који ме пуни до врха, већ онај, недоречен, који се увлачи у тебе као ситан пустињски песак, нечујно и прикривено као лопов, онај што изазива чежњу а не засићење.

- СЛАВЕН: Опет си узео погрешан ексер. Зар не видиш, коњу?!
- ИГОР: Као покрет у води, не нагао, већ мек, пун енергије иако успорен, готово симболичан.
- СЛАВЕН: Не видиш да је толико дебео да под њим дрво пуца.
- ИГОР: Јер наша душа је лења и треба је покренути знаковима васионе у часу док нас гута и прождире, тај безгласни вапај жртве и радост Богом у разарању које је неопходно за његово стваралачко прегнуће.
- СЛАВЕН: Само квариш материјал. И шта сад са њом да радим? Да бацим добру даску?!
- ИГОР: Јер проблем није у бесконачном простору већ у материјалу који увек недостаје.
- ВИДАН: Не могу, Славене, да се концентришем на посао. Уби ме ово стругање и тандркање одоздо.
- ИГОР: И тако, све што постоји, читав свет се рађа у муци као кад птиче разори љуску јајета које му је дало живот, ако хоће даље да живи, ако хоће да пијуче у славу свога Творца.
- ВИДАН: Ајде што птице горе пијучу и тек излегли пtiћи у гнездима зевају и траже храну и још ме гледају кроз спуштене капке, у душу ми продиру.
- АЊА: И теби не смета ова лупа горе, изнад наших глава?
- ВИДАН: Не могу да зинем без гриже савести, а камоли да нешто поједем, толико су стално гладни и...
- СЛАВЕН: ... орни за свађу.
- ВИДАН: И њих узнемирава ова музика.
- ИГОР: Све је музика, Ања, али није све Чајковски. Он је есенција, со хармоније и лепоте. Ако хоћемо да га интерпретирамо морамо знати да њему нико, ама баш нико није дорастао. Ни сам Бог у целини, јер он је његов супстрат. А супстрат лежи у дубокој концентрацији која одбацује светску халабуку и све манифестације здравог и нормалног живота.

- ВИДАН: Није то природни пој као на селу кад крава замуче и све поскочи од радости.
- СЛАВЕН: Ни сунце тамо није замућено као овде.
- ВИДАН: Клима никад гора. Мало, мало, па киша. Цемент не може да се осуши.
- ИГОР: Ми нисмо нормални, а нисмо ни здрави по њиховим критеријумима. Наш једини пут води, не напоље, изван нас, већ у дубину нашег бића у којој, као у утви златокрилој, лежи наша суштина, сва наша божанска лепота наш скривени Бог. Deus ofiosus!
Њему тежи музика која га открива као врхунац сазвежђа и космичке хармоније, сврха и циљ његовог недокучивог дела.
- СЛАВЕН: Музика је за весеље, за крштење, свадбу, а ово... само мртви могу да слушају. Зато се то и свира на сахранама.
- ВИДАН: Па, јесте... Људи се веселе док су живи, а кад умру, онда им ударају контру. Цијучу им и гуде на гробу.
- СЛАВЕН: И на радију кад је дан жалости.
- АЊА: Али, Игоре, они тамо горе по читав дан лупају чекићима, бесловесно се церећи и причајући ласцивне гадости несносно стружу мистријама, једу неку одвратну храну уз наливање још одвратнијим топлим пивом.
- ВИДАН: Не знам само зашто нам пиво не хладе, кад смо се тако погодили.
- СЛАВЕН: А ни паре не дају. Капару по погодби не исплаћују.
- АЊА: Зар и у њиховом мљацкању и клокотању, у њиховим развратним вицевама, у жељи и похотљивости са којом ми се обраћају, зар и у њиховом модром, прљавом зноју лежи тај твој скривени Бог и, ако лежи, шта он то у њима покреће, каква племенита осећања док гласно подригују и звучно испуштају гасове?

СЛАВЕН: Кад ја будем умро, наручићу трубаче да ми свирају на сахрани.

ИГОР: Ја не кажем да је твоја мана што си сељанка, али из те чињенице и потиче твој недостатак смисла за лепо и хармонију у простом, за могућност апстракције гадног контекста да дођеш до оне перфекције коју носи свако мушко тело набрело од складне мускулатуре, под жилама које непрекидно и уз сваки покрет блескају и одају моћ похрањену у мушкарцу коме је Бог оставио свет да га репродукује по његовом моделу и да влада њим.

Граја и сенке ѓачаца који ѓрелећу кућу.

СЛАВЕН: Идемо да тражимо паре.

ВИДАН: Опет ће киша.

ИГОР: Чуди ме, Ања, да ти то ниси приметила. Баш зато што си жена, иако си музичарка. То складно уливање листова у снажна мушка колена, па бутине које тако моћно и овално затежу панталоне, уд, Ања, набреко уд који је творац човечанства и симбол Бога у многим природним религијама, мишићне плочице на голим трбусима, па онда груди, руке и врат који носи божански велтаншаунг, тај продоран озбиљан поглед на свет.

И осмех као сунце кад неочекивано изненада изађе из облака, тог црног ратника који је до малочас претио ужасима и разарањем.

И ко, Ања, ко мисли на жену кад каже “човек”?! Није ли његово семе то што ствара нове нараштаје, не каже ли се за културу једног народа да је то духовно поље засејано креативном спермом генија.

Зар не знаш да је лично Поликлет сматрао пропорције мушког тела за скривену мапу свемира, зар ти није познат кабалистички став да тело мушкарца у себи носи читаву сложену структуру Бога, и свих његових облика еманације?

Силази обнажен Видан. Онако мишићав и леј изгледа као скулићура зрчкоџ боџа извађена из каљуџе.

За њим силази његов оџац Славен, прејоило обучен. Кад сићу, сџану у крај и чекају да буду џрмеђени. На њих, међуштим, за сада нико не обраћа џажњу.

АЊА: Ја, истина, не знам ништа о томе, о Богу и у чијем срцу он производи космичке мелодије, али знам шта си ти за мене урадио и не желим да помислиш да сам незахвално женско џубре које мисли само на себе и свој интерес.

Па, ипак! Мислим да нисам ничим заслужила да ме омаловажаваш и потцењујеш само зато што сам са села. Ја, Игоре, овде, поштено зарађујем свој хлеб иако је твоја мајка безосећајна кучка, а отац само гледа како да ми се увуче у кревет. Поред свих кућних послова морам још и да свирам ако хоћу да завршим академију да не бих провела читав живот као ваша кућна помоћница. А ја више не могу ни прашину да бришем. Од јутрос нисам судове опрала, ни веш испеглала. Бојим се да ми твоја мама једног дана не откаже и ја ћу се опет наћи на улици.

Ти не знаш како је то страшно, тумарати гладан и неиспаван на београдском асфалту без икаквих прихода и пријатеља, без крова над главом у којој не трепери никаква тонска визија већ само једна мисао, једно питање: како једним потезом прекинути себи оно што би требало да буде живот, а није.

(Сџусџи злас)

И сад, кад ове прождрљиве звери које ме својим пламтећим погледима вребају из сумрака тмастог неба као плен, као сексуални залогаш и које по читав дан лупају изнад наших глава кад су нам белом прашином засули сваку пукотину, зачепили сваки канал и попунили сваку рупу, макар, колико мала она била, ти од мене очекујеш потпуну преданост партитури Чајковског, тог једног, тог деформисаног хомосексуалца који је своју животну фрустрацију свалио на божја пле-

ћа и сâм покушао да од своје музике као Јаков од свога сна створи себи степенице до његовог окриља, до раја који ја не могу да досегнем јер у себи носим трагично осећање неправде и осујећености, предосећање пропасти.

Јер ми од прашине плућа шкрипе као да живим у сред пустињске олује у Сахари, а не у вашој вили на Звездари.

Видан се љасно накашље, она се уљашено њрџне.

ВИДАН: Анчи!

АЊА: Шта?! Откуд вас двојица овде? Зар нисте на тавану? Што не радите?!

ВИДАН: Спрема се киша. Само што није.

СЛАВЕН: Ја не знам да ли је овде уопште важан људски фактор, или само цигле и малтер, још један ред, удри греду, цепај даску, да се што више винемо, да се што пре сместимо у туђој муци, у конформној мансарди, а мајстори нису људи. Кафу не пију. Нек се удаве у топлом пиву, само кров да поставе пре кише.

АЊА: Чекај Славене, стани Видане, знам мајстори, знам, кафа са пуно шећера. Него, занела нас је музика, време нам се извукло, нисмо ни приметили кад сте сишли, гадно смо се запричали, изгубили смо појам о обавези.

СЛАВЕН: Ми сељаци не волимо ни слано, ни горко, ни љуто, једино слатко обожавамо. Шећер и на рану стављамо, слатки мелем на љуту рану, само то лечи и душу кад ти неко рани, кад те дубоко увреди и сматра за животињу, а не за људско биће које уме да воли и осећа, које има емоције. Само да се ми сељаци не отуђујемо, да се држимо заједно и свет неће пропасти.

АЊА: Крива сам, опростите, ево, минут и све ће бити одмах. Седите, седите, душу да одморите, само пазите да фотеље кречом не умажете. Убиће ме Олга. Ионако ће полудети кад види да кров још није постављен, а киша опет прети.

- СЛАВЕН: Еј, лако је вама овде да по цео дан тандрчете и цијучете. А ни капара још није цела исплаћена.
- ВИДАН: Можда би и њих двоје били у стању да препознају праву музику, да их горе, на крову час сунце жеже, а час ветар шиба, о хладној киши да и не говоримо.
- СЛАВЕН: Најгора је кад упорно ромиња и завуче се у коске па отуда покреће старе и већ заборављене реуматске болове.
- ИГОР: Ја нисам дужан да слушам ваша сељачка нагваждања. Идем у своју собу да се опустим, да медитирам, да се деконтаминирам од овог просташтва и људске деградације.
- АЊА: Али, Игоре, они не мисле...
- ИГОР: *(Хистерично)*
Доста ми је, Ања! Упркос мојим напорима да разумем, да помирим све супротности у кући и напољу, ја више то да трпим не могу. Ја више то нећу! Категорички! Ни тебе, Ања, ни моје родитеље, њихову међусобну софистицирану мржњу, ваш терор игнорисања, ваше непознавање, неприпадање идеји која једино може да спасе свет, а не њихова сељачка солидарност; да га дезанимализује, да хуманизује ове простачке, ове разбојничке манире.
- СЛАВЕН: Шта му је сада? Ако тражим капару не помињем му мајку. Мада је она обећала лепо време. А види сад. Љуте се као да ми, мајстори одлучујемо о клими.
- ИГОР: Ја више нисам у стању да апстрахујем њихову грубост. Погледај само њега. Споља леп као бог а унутра гладна животиња зева у њему. Неиздрживо примитивна. У праву си. То може да буде одвратно.
(Одлази)
- АЊА: *(Појрчи за њим; сјоји крај враиша)*
Чекај Игоре, да ти објасним, мили мој, па људи су друго, они припадају свом свету, својој фикцији, а не твојој фантазији.

Видан јој љриђе и ухваији је за руку.

ВИДАН: Стани мало, Анчи. Де, не жури, посао неће побећи. Ионако никад не може да се заврши, а наше приватне планове, лична осећања не смемо да занемарујемо.

АЊА: Шта ти хоћеш од мене, Видане?

ВИДАН: Па ништа. Сем што ми се срце цепа, ето тако. Видиш ти то и сама и да ми тешко пада што те толико шиканирају и понижавају овде. Ја да ти кажем: трчиш за њим а он више гледа мене, него тебе. И боље свираш од њега. Он само тандрче а ти умеш тако да смоташ и завијеш да некако сузе само капљу. Ко да је неко, не дај Боже, малочас умро. Ја хоћу да не будеш више ничија слушкиња, него госпођа која нема ништа да ради. Само стоку да гледа и децу да ми рађа и подиже да буду инжењери а не зидари ко њихов отац који ни кафу не може да попије кад му се пије, него само кад други изволе да му скувају. Да дођеш код мене у Топлицу да видиш какву кућу имам, на два спрата, четири стана и исто толико купатила; у сваком има биде са топлом водом.

АЊА: Е, Видане, дечко, па ја сам од стоке и побегла у Београд.

(Оде иза љаравана)

ВИДАН: *(Дође до љаравана и наслони се на ову импровизовану љреграду)*

Ма није ствар у стоци, него у мени. Мене ти гледај, али кад она, онако гладна, упиљи својим крупним очима у твоје још крупније, одма' има се заљубим. Још мало теленце кад видиш са белим млеком око њушкице коју ти гура у пазухо, сама има се раскопчаш. Славе ми! Нико не мож' те тако воли ко стока. И ја.

Улази Олга са својим блејзером у рукама.

ОЛГА: Ања, душо, ниси ми очистила црвени жакет, ниси, иако сам те молила да прво то урадиш. А време лети, за час прође дан и дође вече, ма

шта дан, живот пролети као ластва у предвечерје. Сад видиш њено лепршање и док се окренеш а оно није више ластва него слепи миш. И сви лове исте вечерње мушице.

(Тек сад приметити да Ања није на сцени)

Где је Ања? Зар нисам чула њену виолину? Мислила сам да је овде.

АЊА: *(Долази и носи кафу на њослужавнику)*

Ево ме, Олга, мила, само кафу да скувам мајсторима.

ОЛГА: Па, да, они седе и кафу мирно пију као да се напољу не спрема невреме, ко зна можда нас однесе и нека бесна олуја, као Дороти у земљи чаробњака из Оза. Јеси ли читала ту причу? То је била моја омиљена литература, то и Пипи, дуга чарапа. Ах, како је то била несташна девојчица. Несташна, несташна, несташна. И имала је необуздану машту коју је у пракси следила као верно, глупо куче.

Ова проклета кућа никад неће бити завршена.

АЊА: Јесте, Олга. Јесте. Прашина је бела и веома агресивна. Нема рупице, ни пукотинице у коју се није завукла, тешко се дише, мислим, сваки шав мора посебно да се ишчетка, мисија просто немогућа. Ја се, разуме се, не жалим, све је то за нашег Игора, стрпљење је најмањи улог што можемо за њега, јер он је добар и племенит, надасве талентован...

ОЛГА: Генијалан!

(Предаје јој блејзер. Ања одмах узима чешкику и њочиње да га чисти)

АЊА: Тако је, драга Олга, управо генијалан, можда мало напет али зато креативан, испуњен музиком, да не кажем опседнут. Он горе треба да живи и да ствара, али сам процес је неподношљив. Тешко се дише.

ОЛГА: А да ли је он обукао кошуљу коју сам му купила за вечерашњу премијеру Турандота?

- АЊА: *(Чврсто иријиска четком)*
Савршено му стоји. Просто саливено.
- ОЛГА: Свила иде уз младост. Сећам се кад је Рахмањинов свирао у Београду, мене је мама обукла у белу свилену хаљину са белом ружом у коси. Ципелице су биле лаковане, не баш на штиклу, али мало подигнуте што је мом младом телу дало неку издужену линију, више елегантну, него секси, јер сам још увек била готово дете. А он, у белој свиленој кошуљи само лепрша као ањео. Не осврће се на мене. Само га музика интересује. Чаробњак!
- АЊА: Зар није исти случај са Игором, Олга? Зар није?
- ОЛГА: Он треба да буде на висини, он представља нашу нову наду у музици, ко зна, можда ће једнога дана и завршити своју оперу на којој ради последње четири и по године. Све је почео још у кратким панталонама, а онда је, као Моцарт, нагло израстао и све наткрилио не само својим физичким, већ и духовним стасом.
- АЊА: И лепотом, Олга. Ти си му подарила те сензибилне црне очи. И ватру у њима.
- ОЛГА: Шта то вреди, Ања, шта вреди тај дар од Бога...
- АЊА: ... и маме.
- ОЛГА: Добро, и гени. Шта све то вреди у овом окружењу где људи не поштују једни друге и своје обавезе не завршавају на време, кад их је баш брига како се ми осећамо.
- АЊА: *(Пружа јој блејзер)*
Како је леп овај жакет, као да је кројен из једног комада. Нема више у њему ни зрно прашине.
- ОЛГА: Ето, видиш! Спрема се невреме, можда и олуја, атмосфера је наелектрисана, нерви наострешени као длачице на кожи. Клима се из дана у дан мења, а нама су кров подигли и место мајстори да журе, да нас што пре заштите, они овде мирно седе и кукају.

- СЛАВЕН: И мајстори имају душу. Да ли је та душа жељна нечега, да ли нешто иште то вас господу не тангира. Зато народ пропада. Терају га да ради а кад треба да се плати, сви избегавају. Нисмо ми толико глупи колико смо наивни. Као заостала деца, само што нама нико не пружа ни чоколаду.
- ОЛГА: Али ја не могу више, ја нећу да јурим кишницу по салону, јер ја морам у позориште, време лети а ја још нисам ни фризуру направила. Па како ћу на *Турандоџа*, ако ми ветар косу рашчупа? И ви мислите да ја могу, да имам снаге да се тамо, у безбедности ложе, концентришем на божанске арије маестра Ђакома Пучинија док ми крајичком мозга севају слике како вода овде продире и од прашине прави блато а од мога салона свињски брлог, на шта сте ви можда и навикли у њему да живите, али ми нисмо сељаци.
- СЛАВЕН: А не, госпођо, можда ви заиста нисте сељаци, као што тврдите, али нисте ни господа јер ваш однос према нама није нарочито отмен. Зато смо сишли одозго да вам кажемо, да вас последњи пут упозоримо да исплатите одмах оно што смо до сад урадили, и то под отежаним околностима, јер ви сте обећали лепо време, а видите сад! Морам да се везујемо за греде и још нас птице нападају кад год кренемо на њихова гнезда. А пиво топло као псећа пишаћка! Човека од себе не видите, мајсторе не поштујете. Зато сад паре на сунце, иако је оно одавно зашло за облаке. Иначе одлазимо!
- ОЛГА: Какве паре, шта причате, о чему се овде ради, зар сад, пред кишу, можда пљусак, олуја само што није, шта ако ветар покида овај најлон што нас одваја од немилосрдне природе и све то због нехлађеног пива. Па шта сам ја ту крива ако клима не поштује метеоролошке прогнозе, видите какве су страшне последице глобалног загревања, како ствари искре натопљене електрицитетом. И коса ми је посвађана, свака длака на своју страну. Неће ни да се чешља!

- СЛАВЕН: Паре нас занимају а не ваша фризура!
- ОЛГА: Њих тражите од мога мужа, с њим сте се погађали, а ја сам само цитирала метеоролошки извештај. Па шта сам ја крива ако сви лажу?! Сачекајте бар док доктор не дође, сад ће он, само што није, изашао је мало на Булевар, ноге да протегне, у последње време не осећа се баш најбоље, уби га оволика промаја.
(Обраћа се Ањи)
А жели и да покаже свој нови монтгомери, прави британски мекинтош. Вратиће га страх од кише, боји се за тканину, иако је оригинал енглеска, мантил прављен за њихову климу.
- СЛАВЕН: Госпођо, ви причате неразумљиво, иако је наш захтев потпуно јасан. Једино што ми, прости људи, разумемо, јесте новац! О њему ми овде говоримо, а не о метеорологији иако смо ми далеко више изложени од вас. Хоћемо наше паре, или одлазимо из ових стопа, а ви се сналазите како знате и умете. Тражите друге мајсторе да вам раде за цабе...
- ВИДАН: ... и топло пиво.
- ОЛГА: Али, Ања! То је била њена дужност: хлађење пива и кување кафе!
- АЊА: Свирали смо Чајковског.
- ОЛГА: Ја немам никаквог увида овде, ја сам лишена права и изложена немилосрдним провокацијама, доктор држи све, сва овлашћења, а не ја. Не можете, не смете да прекидате посао, док се он не врати. Отишао је у шетњу. Знате, њему није добро.
- СЛАВЕН: Мислите?! Онда само гледајте. Идемо, Видане, а ви покушајте силом да нас задржите.
- ОЛГА: *(Исиречи се између њих и излазних вратића)*
Што да не, па макар и силом, ви сте обавезни, зваћу сина. Ања, зови Игорa! Овде је разбојништво на делу. Издаја! Они су узели капару!

- СЛАВЕН: Боље вам је да се склоните са пута!
- АЊА: *(Виче)*
Игоре! Игоре!
- ОЛГА: Игоре, сине, долази брзо, твоја мансарда је у питању и наша цела кућа без крова, незаштићена, под ударима урагана. Да видиш како ти мајку малтретирају ови неучтивци, ови неваспитани људи. Ако већ хоће да иду, нека врате капару!
- СЛАВЕН: *(Покушава да је физички помери, али не може. За разлику од сина он је мршав, слаб сћарчић)*
Ма склоните се, кад вам се каже. Видане, сине, помери ову вештицу.
- ОЛГА: *(Вришићи)*
Силеције! Упомоћ!
- Улази Игор, осмајтра сцену, све се умири. Он сћорим корацима прилази Олги.*
- ИГОР: Знаш, мама, кад би им панкреас боље прерађивао шећер, људи би били учтививи а свет тиши. Можда би тада и живот имао више смисла, не би толики неспоразуми и ратови нарушавали природну хармонију, можда би чак и Вагнер био мање нервозан а његова музика усклађенија више са космичком него са нибелуншком буком.
- ОЛГА: Али, Игоре, знаш и сам како је то јурити кишницу по салону. Бар да су нашли неко цело парче најлона, него ово јадно, ландара на ветру и свуда избушено, лије на све стране. Реци им да се врате на посао, нареди уместо оца!
(Пауза)
Ања, учини нешто, молим те.
- ИГОР: *(Приђе Видану и ухвати га за мишицу)*
Знаш. Потпуно разумем да су те жене разгневиле. Оне умеју да буду тако конфузне. Друго мене узнемирава, држи ме у напетости и не да да спавам.
- ВИДАН: *(Тргне руку и сћресе се)*
Да ниси и ти болестан кад тако гориш?

- АЊА: Видане, срам те било. Ти си човек леп, али прост и не разумеш кога си увредио ни шта он значи за твој народ. Његово ненадмашно дело! Хајде, хајде... ако ме бар мало поштујеш, као што кажеш, ако ти је уопште стало до мене, води свога оца на кров и наставите с послом док не заштитите овај стилски салон од непогоде. Ускоро ће и доктор, па с њим усклађујте рачуне, само сте непотребно испровоцирали Олгу. Игора сте извели из такта, човека који ни по чему не припада вашем рудиментарном нивоу, чије ћете дело ти а можда и твоји потомци једнога дана својатати и поносити се њиме. Више него твојом двоспратном кућом.
- ВИДАН: А мермерни бели лавови на капији само што не рикну тако да нико не сме да погледа у те исцереене чељусти спремне сваког у селу да раскину и са све опанци прогутају. Знаш ли ти, Анчи, да је моја кућа доказ моје величине и моћи коју сам ја зарадио овим рукама на Западу. Ја знам да сам за тебе прост и необразован, али ја сам градио Европу, док ти овде са овим који више личи на мајку него на оца, гушиш и развлачиш тако тужно да ни Славен не мож' се уздржи од сузе. Зато те зовем да дођеш у Топоницу, не да плачемо, него да се смејемо и слушамо веселу музику. Хоћеш ли, Анчи?
- АЊА: Па видећемо, видећемо... Прво да видимо како ћете мансарду да урадите. Ако си заиста тако добар мајстор, онда, школа није важна. Има времена.
- ВИДАН: Па, јесте. Не зна се шта носи дан, а шта ноћ.
- ИГОР: Поготову ноћ. Без наде у јутро, у нови дан. Ноћ која се протеже у ништавило.
(Прилази Видану, овај се одмиче)
- ВИДАН: Не брини за посао. Мансарда је твоја и биће чврсто и добро направљена. Уосталом, то сам Анчи обећао.
Идемо, Славене, да се мало загрејемо. И мени нешто почиње да бива хладно.

- СЛАВЕН: Како идемо? Где идемо? А паре?
- ВИДАН: Даће људи и паре, видиш да нема главнога. Чим дође из шетње намирићемо се. Ајде пењи се, да нас киша не ухвати.
- СЛАВЕН: *(Гунђа)*
Ни пиво није охлађено.
- АЊА: Па, биће. Биће, Славене. Само ви крените.
- ОЛГА: И камин да буде постављен тачно изнад овога. Он је још као дете волео да гледа у ватру. Било му је необјашњиво како то да је ватра жива и неухватљива и куда дрва и угаљ кроз пламен немирни.
- Зидари се њењу уз мердевине.*
- СЛАВЕН: У томе је мој проблем, Видане. Што ја људима верујем.
- ВИДАН: Јел знаш како је свитац изгорео курац?
- СЛАВЕН: Како?
- ВИДАН: Налетео на пикавац.
- Уз раскалашан смех, њих двојица одлазе горе, иза најлона.*
- ОЛГА: Ето шта је сељачки менталитет, Ања. Бура у чаши воде. Не знају да пливају али зато не престају да се копрцају.
- ИГОР: Зашто ви, мама, не говорите тише, поготову кад помињете тако одвратне и блазиране појмове као што је новац, као што су цигле, прашина, блато, хлеб, мама, умешен вашим псовкама и свађама, вашим бучним неспоразумима, зашто се већ једном међусобно не поубијате, ако већ не можете да умрете од глади које се толико бојите.
- АЊА: Није, Игоре, мили, овде реч о хлебу, о пиву је реч и њиховом простаклуку, о издаји, слушај шта они причају, како се изражавају пред госпођом Олгом, па они твоју маму не поштују.
- ОЛГА: И још хоће пред кишу да напусте твоју мансарду и да нас сурово изложе природној непогоди и потопу!

- ИГОР: Какав потоп, шта причаш, која непогода, сељаци кишу обожавају, они је идентификују са божјом милошћу и срећом, броје капи као паре, она им пуни амбаре и новчанике, а ти овде покушаваш да им је пребациш што они не могу никако да схвате. Зар не знаш да ја покушавам да стварам, да се мени, под утицајем ваше агресије ноте криве и меандрирају уместо да мирно теку, као моћни Амазон. У њему живе крокодили и пиране, крволочније од вас, њиме пливају анаконде, све се међусобно непрекидно гута и прождире али се његове воде незауостављиво ваљају ка океану који му даје егзистенцијални смисао. Где је мој смисао Ања?
- ОЛГА: Твој смисао је у музици, у опери коју компонујеш, у дријадама и нимфама које уз пратњу великог симфонијског оркестра својим божанским гласовима дочаравају небо твоје генијалности.
Игоре, у музичком позоришту лежи лепота овога света а не у просутим цревима на операционом столу твога оца.
Престани за тренутак да мислиш на свој Амазон; ускоро ћемо бити захваћени моћним таласима великог мајстора Пучинија.
- ИГОР: Ти – можда; ја – не!
- ОЛГА: Како то мислиш?
- ИГОР: Не идем у позориште.
- ОЛГА: Али, ја имам две карте у ложи.
- ИГОР: Иди са татом. Мене остави на миру.
- ОЛГА: Реци му, Ања! Па шта је ово?!
- АЊА: Игоре, што се сада дуриш?
- ОЛГА: Једва сам дошла до тих карата, а оно, види! Зна врло добро да његов отац презире оперу, да на њој спава, хрче, молим те, сви се ужаснуто окрећу и траже редара да избаци напоље blasphemичног изгредника који не поштује храм, који ме

- брука. Па он заспе код првих акорда, пре но што се завеса подигне, на самом почетку увертире.
- ИГОР: Рекао сам ти, мама, да су Италијани за мене сувише сладуњави.
- ОЛГА: Шта?! Зар они који су створили музику, који су измислили оперу? Чак и Верди, Верди ти је сладуњав?! Ша ти студираш на тој академији? Чему те они уче за скупе паре?
- ИГОР: Они, мама, не знају ништа; они, мама, не осећају ништа. Моји професори мисле да су уметници само зато што су промашени људи. Кад нису у стању да изведу једног Шенберга, Густава Малера, Прокофјева или Стравинског утапају свој немоћ у кич меланхолије и љубавног заноса који преовладава у свим малограђанским цивилизацијама. Зашто не свирају Чајковског, молим те лепо, него нас гуше у сладуњавом Средоземљу Пучинија, Вердија и Доницетија? Зато што такав низак укус као што је твој диктира ниво у којем се дух гуши и душа грца од немоћи и протеста.
(Плаче)
- ОЛГА: Ања, шта му је? Зашто сад опет плаче? Па маестро Леон вечерас диригује. Он нам је уступио своју ложу.
- АЊА: Не знам, Олга. У последње време све га узнемирава. Чак га и ја нервирам. Данијела је очајна, не може уопште да му приђе, стално се нешто љути и не жели да је види. Почео је да гаји неку нетрпељивост према њој, немотивисану мржњу, рекло би се. А она, Олга, она га воли.

МРАК

ДРУГА СЦЕНА

Исти салон. Горе, уместио њлафона, њод ударима веџра и кише, шушти и ландара најлон. Олџа уноси судове и сџавља их њод њоједине млазеве воде која је њробила нуџра.

Докџор Саша седи у великој, удобној фойџели. Поред њеџа сџајаћа ламџа са црвеним абаџуром својим меким свеџлом дочарава конформни конџраџункџ разбеснелом невремену изнад њихових џлава. Чује се џиштиање и кричање џишчџих младаца на џавану без крова.

Маџџори су оџишли.

ОЛГА: Ово, Саша, постаје неподношљиво. Они су ипак отишли пред кишу. Неће, кажу, да кисну за капару коју си им дао. Ти знаш, Саша, да ја новцем не располажем а они нису хтели да те чекају. Набавио си ми кућну помоћницу која по цео дан свира са Игором, само се ту прси и гузи, а кад треба нешто да уради, она је мртва риба. Искрљешти очи и нити види нити чује.

САША: Ања је добро дете, Олга, у то сам се уверио.

ОЛГА: Како? Како си се уверио? Зар не примећујеш да она полако преузима власт у кући, о свему одлучује, а ја... ја сам постала Пепељуга. Не само да ринтам више од ње, него, ево... сад и јурим са судовима по салону и хватам кишницу да нам не упропасти салон, а можда и целу моју перспективу. И све то пред премијеру Турандота. Не бих себи никад опростила кад бих пропустила такав оказион. Једва сам набавила две карте у ложи, али Игор одједном неће да иде. Не знам шта се то са њим дешава. Да се није заљубио? Он је дете осетљиво, сензибилно, ухватило га је неко нервно подрхтавање и мало мало, па груне у плач. Мени је та Ања сумњива. Хоћеш ти, Саша?

САША: Шта, Олга?

ОЛГА: Па то. Вечерас са мном у позориште.

САША: Води Ању. Она воли оперу.

- ОЛГА: Шта?! Да идем са служавком на премијеру?
- САША: Ања је обдарена виолинисткиња и мислим да се разуме у музику.
- ОЛГА: По мом мишљењу, боље би јој било да се држи четке и метле уместо виолинског гудала. Знаш да Игор уопште није задовољан како она свира. А и ја мислим да је то обична шмира и сентиментални фалш. Ни једну ноту, драги мој, она не извуче до краја, нити је у целини обликује, уосталом, Игор је од мене наследио свој музички таленат. Ваљда се ја разумем у музику, а не Ања. А он, наш Игор, боже мој, Саша! Тако млад а већ компоњује. Маестро Леон је био запањен кад је чуо.
- САША: Бар да си ми рекла пре одласка у шетњу. Не могу да мрднем, осећам се као Линвингстон у Африци кога је појурио лав. И још сам фрустриран због свега што ми се догодило.
- ОЛГА: Каква је ово флека на новом мантилу?
- САША: Па о томе је овде реч. Колики сам баксуз, и да баш мене морају да задесе све пакости господина случаја. Мене, Олга, прогони злодух овога града можда баш зато што га незаслужено волим, што сам бројним предрасудама везан за Београд, његове булеваре и сокаке, палате и страћаре, за његову посрнулу невиност, зато што га рудиментарно крдо непрекидно прља и скрнави, тако да човек, чим ступи на његове тротоаре мора да пази где гази. Али, шта то вреди кад одозго вреба опасност.
- ОЛГА: Не разумем откуд толика промена у теби, Саша, шта се то с тобом збива, да ниси можда болестан? Музика ти је досадна а сад почињеш да мрзиш и сасвим непознате пролазнике.
- САША: Па они ме и не виде, на улици хоће да прођу кроз мене. Сасвим младе девојке грабе и насрћу, тако да, у овим годинама, морам да се увијам и склањам да ме не прегазе својом безобзирном жу-

стрином, својим слепилом за чињеницу да сам и ја биће игром случаја постављен баш на истом простору којим се оне крећу и немилосрдно газе све пред собом.

ОЛГА: Па ти си опседнут својом величином, Саша и страхом за свој интегритет и моћ над гомилом. Увек си био егоиста, али сад, из дана у дан постајеш чак и параноик.

САША: Целог живота сам желео да имам баш један такав мантил од енглеског балона. Мислим, ако ми је измакао Пикадили, да бар на Булевару доживим ту шетачку екстазу, да се осетим као Тревор Хауард у Сохоу.

Али, Београд није више град у коме може да се живи нормално и опуштено. Ако те неко изненада не заскочи и увуче у буџак да те нокаутира и опљачка, онда бар да ти на тротоару дуне дувански дим у лице и дрско исцери своју гадну њушку, да те понизи и омаловажи само зато што си нормалан и тих и носиш свој дуго жељени статусни симбол. Ја нисам сноб, Олга, али не могу да поднесем јако сунце и кад у нежно предвечерје са навученим облацима изнад мог сламнатог шешира свуда птице серу са дрвећа са чијих грана на кошави сабласно ландарају прљаве пластичне кесе а уз то морам да гаџам по разбацаном ђубрету на све стране и добро пазим да се не оклизнем на бачену кору од банане, да не сломим кук или врат, да своју вечерњу шетњу, уместо у папучама свог удобног дома не завршим у гипсу на трауматолошкој клиници.

ОЛГА: О колико речи и огорчења због само једне зелене флеке на твом зеленом плашту охолости и самозаљубљености! Зар збиља нарцисоидност може да иде толико далеко да оптужиш мој родни град за легло разврата и прљавштине, зар си заборавио наше шетње у топле ноћи и кад смо загрљени и заљубљени прелазили широке коловозе са тротоара на тротоар да нам перачи улица

не испрскају угланцане сјајне ципеле и како је месец био велики док нас је, скривајући се између кућа, пратио у корак, радознано загледајући наше пољупце и страсне погледе којима си миловао моје чврсто затегнуто тело. Своје нежне руке и моју неуморну одбрану. А сад си постао џангризав и у свему видиш лош знак, приближавање пропасти, па чак и крик гачца увече доживљаваш као најаву краја света. Боже, шта чини време саможивима, како их кроз урођени егоизам деформише и претвара у злокобне сподобе које за своје одвратно расположење и још лошију пробаву не оптужују своје навике већ сâм живот. Као да у њему нема довољно еластичности, као да га је смисао напустио само због отупелих осећаја у неке унутарње надутости.

Шта се то с тобом догађа, Саша, мили, каква су то мутирања и зар све твоје животне страсти и радости одоше у вапај за неповратно изгубљеном младошћу и то док си још у пуној снази, док те девојке радознано загледају и смијуље се замишљајући какво би то било искуство.

САША: Па оне ме газе по петама као да сам толико спор да сâм успоравам кретање планете. Какво искуство са мном? Шта ти замишљаш у својој проклетој, необузданој љубомори?!

ОЛГА: Саша, мили, па мој живот је музика! Ја сам одавно била присиљена да нашу љубав компензујем. Хоћеш да кажеш да сам болесна од љубоморе, да сам луда само зато што примећујем твоје продорне, твоје дуге погледе на нашој младој служавци и њеној прелепој другарици Данијели. Али, твој син је баштиник твоје мушкости и ако си иоле нормалан схватио би да ту нема места твојим еротским фрустрацијама.

САША: То ја не допуштам, Олга! Нико не може, бар у мојој кући, да ме пореди са сином као са мојим конкурентом. То је прљаво, да не кажем злобно. То је подла инсинуација; као да не знаш колико

га волим и ринтам за њега. Па ја живим за Игора, он је реалан стожер свих мојих уверења да је сваки мушкарац дубоко укопан стуб у жени око којег се као бршљан вију све вредности због којих живот има смисла.

А што се наше Ање тиче, поново те потсећам да она није никаква служавка већ студенткиња која овде зарађује за живот. И сама знаш колико су студије данас скупе. Али, шта тебе брига за трошкове, твоја грозница није родитељска, већ потрошачка. Твоја деца су блејзери, сукње, хаљине, ципеле, ципеле, ципеле... и шешири. Лутиш од бригае за њима. Шешири су твоја компензација а не музика, усклађивање линија и тонова, брига шта иде уз који концерт и каква фризура, драга Олга, уз које акорде, каква сазвучја и мелодије, да ли је бела свила пристојна за хор јеврејских сужњева, или можда дугачка хаљина од црног сатена иде са шљокицама уз етиопску принцезу у ропству, Аиду.

Севне муња, удари ѓром, ѿјача ѿљусак. Олга се скући од неке унушарње зиме.

Где је он сада? Шта ради по овом невремену?

ОЛГА: Боји се грмљавине. Покрио се јорганом у својој соби, набио јастуке на уши и чека да прође олуја.

САША: Желео сам, изнад свега сам хтео да ми син буде мушкарац, гладијатор ако треба, да се бори са дивљим зверима у арени и да победи у нибеленушкој игри живота. А не...

(Дрхтии му брада)

Ја њега не разумем, Олга.

ОЛГА: Не разумем га више ни ја. Полако ми измиче и клизи у неком непредвидљивом правцу. Неће да иде са мном у позориште. А ја за вечерас имам две карте.

САША: Сама си крива.

- ОЛГА: Али, замисли, молим те. Он одбија Пучинија. Маестро Леон, после педесет година ставља Турандота на репертоар и он неће да слуша, иако ми је лично Леон уступио своју ложу. Њему је Турандот бљутав, о чему се ту ради?! Какав је то поремећај, Саша?
- САША: Знам само да си га намерно одвојила од мене да ми се осветиш јер си примитивна и љубоморна, јер верујеш да сам ја непревазиђени заводник на клиници и факултету, да нема ни једне сестре, ни младе колегинице или студенткиње која није била на операционалном столу.
- ОЛГА: Ја у то нећу да улазим, нећу то да слушам, то је питање твог, не само личног него и професионалног морала. Ја не знам да ли су и фараони били тако крути и љигави као ти, али мислим да те не зову тако узалуд. Бога хвалим што немамо ћерку.
- САША: О како је у праву био Еврипид кад је написао Медеју која је из болесне љубоморе поклала сву своју децу само да казни неверство мужа, да му се освети због друге жене. На неки начин и ми трпимо последице твоје болести и постајемо трагична последица по античком моделу.
- ОЛГА: О, да, мили мој. Мили, мили мој, Саша. Мислиш да не знам шта би ти хтео. Да будем искључиво твоја жртва и то не само емотивна, већ и ментална, зато ме и проглашаваш лудом. Само зато што се врпољим и буним да легнем на руду и мирно вучем таљиге твоје покварености и перверзности, јер ја нисам само твоја послушна жена него и слуга, роб кога си платио на тржници будала. Јер ти не подносиш никакво цимање и трзање, ти чак и море видиш само у бонаци и не прихваташ ни најмање таласање ваздуха или воде, твој циљ је да све око себе, читав живот умртвиш да се случајно не закопрца у твојим устима док га алаво конзумираш. То си ти. Један лицемеран предатор који увек претходно ушпри-

ца свој отров у жртву да не би случајно дошло макар и до рефлексне побуне, до пригушеног јецаја или, не дај боже, необузданог вриска побуне.

(Вришићи)

Због тебе сам напустила факултет, иако сам могла бити лекар као и ти, хтела сам да ти служим, нашој љубави, а ти се ме изневерио и сад хоћеш да ме стрпаш у лудницу да ти више не реметим устајалу атмосферу у твом салону и кабинету, у твом дубоком мраку кроз који се пробијаш једино лампама са црвеним абажурима као да се бојиш да ти изненадан бљесак светлости не упропасти твој морбидни филм живота који непрекидно развијаш у својој опскурној глави.

(Севне муња, задрми гром)

Али, ту су, на мој вапај дошли су ветрови, муње и громови да осветле овај силан мрак, поприште твога злочина и да те упозоре на зло које чиниш свуда око себе. Посебно мени, Саша.

- САША: Олга, Олга, живот није опера. Ја тебе почињем да се бојим.
- ОЛГА: Не мене, Саша. За име божје, не мене. Ја сам кротка и тиха; бој се себе, крвожедни створе. Ја... ја идем у позориште. Мене тамо чека музичко задовољство, а тебе овде твоја млада служавка, пошто Игор одбија да је види као жену. Он је мој син!
- САША: То је ружно, Олга. Молим те, тише. Чуће те Ања.
- ОЛГА: Јадна девојка. А ти си слеп ако не видиш да она није овде због студија већ да једним потезом реши читав свој живот.
- САША: Мене неправда убија. И главобоља, Олга. Својом виком и вриском вратила си ми мигрену.
- ОЛГА: Не, него твоја тупа потреба за комфором. За сада ти само кува кафу, доноси папуче, милује очима и пере каду, док ти се једном сама не увуче у њу. Чим се дефинитивно увери да Игор не

реагује, чим схвати да је он још дете и да си ти по њеном критеријуму једини мушкарац у кући. А онда, биће касно, Саша, и за тебе и за мене кад откријемо змију у кревету. Ја не знам да ли се и шта се све она усуђује док се ти го трљаш и певушиш у купатилу.

Прекине их девојачки смех. На сцену раздрађано хрује Ања и Данијела.

АЊА: Њега жене не занимају, Данијела, мила. Он је опседнут мушким принципом, да не кажем просто, фалусом.

(Тек сад њимејти Сашу и Олџу)

Ох, опрости, Олга, молим те, нисам знала, појма нисам имала да сте вас двоје овде.

ОЛГА: *(Јејко)*

Па, ето тако, банули смо изненада, извини Ања ако смо својим непланираним присуством пореметили твој фалусоидни комодитет. Морала сам сама да подмећем судове под рупе на најлону.

АЊА: Не љути се, Олга, ја знам, мила моја, да је ово твоја кућа и где је моје место у њој. Али, Данијела и ја смо се запричале и просто неконтролисано улетеле у салон.

ОЛГА: Знате ли ви, децо, шта је уопште време и како се оно уважава свуда у свету сем код нас. Време је наш ригидан непријатељ, нарочито женског пола, ако не водимо рачуна о њему, оно је ђаво који нам неповратно односи лепоту и младост, месо нам топи и кости меље, који нас као камен притиска кад су у питању неизбежни термини и обавезе. И на крају нас као Бог, заувек врати тамо одакле смо дошли, у таму, неповрат и заборава, у црну земљу где нам трошна тела вребају минијатурни људождери.

Знаш ли ти, Ања, да ја вечерас имам неодложну обавезу, да мене чекају два празна седишта у ложи и да ме је мој неразумни, мој ђудовити син препустио саму на милост и немилост Турандоту који се први пут, после педесет година игра.

- АЊА: Мислила сам да си већ у позоришту.
- ОЛГА: Зар да сав овај хаос оставим Сашу и Игору? Киша капље и цури на све стране а ти си отишла и мене оставила да бринем о свему. Знаш да мајстори још нису поставили кров.
- АЊА: Зато сам и пожурила назад. Сад ћемо то за час Данијела и ја. Овде има толико посла а ја морам и са Игором да вежбам Чајковског. Он је прави перфекциониста. Никад му није довољно добро, ни један тон, ни један акорд, украс му је развучен, жица на мојој виолини има ехо, па сам замолила Данијелу да ми помогне око грубљих послова, а сама сам затегла струне до пуцања. Ја знам Олга шта ти чиниш за мене, али просто не могу да се растргнем због обавеза.
(Узима џајуче испод комодe и сивања их њред Сашу)
Ево докторе, и ваших папуча. Видим да се још нисте раскомотили, иако оне увек стоје испод ове комодe. Кад нису на вашим ногама, нормално.
- САША: Нека, Ања. Не труди се, сине. Знам ја где се шта налази у мојој кући. Само помози Олги, молим те, хајде, пођи са њом у њену собу и помози јој око фризура.
- АЊА: Данијела, ти остани мало са доктором. Одмах се враћам. Ево, и киша престаје да пада.
- ОЛГА: Па, Саша, послужи Данијелу док се Ања не врати.

Њих две излазе.

САША: Хоћу, хоћу, како да не, само да изујем ципеле.

ДАНИЈЕЛА: Нека професоре, ја ћу да вам помогнем.
(Чучне крај њега и изува му ципеле)
Изгледа да су вам ноге отеале од шетње. Чујем да обожавате Булевар.

- САША: Ех, некад није било тако, Данијела. Могао сам километрима да пешачим. Од Црвеног крста па до Калемегдана и још скроз по њему, па назад, пешке кући. Али, то је сада моја дефинитивна прошлост.
- ДАНИЈЕЛА: О, па не бих ја баш била сигурна кад сте ви у питању. Тако свеж и неуморан дух. Ја имам, професоре, чуло за мушкарце и лако препознајем све врсте енергије којима су они набијени. Мислим да сте ви прави демон, митолошко биће, син Сунца, баш као египатски фараон.
- САША: Фали само мумија да ме у њу умотају и спусте у пирамиду.
- ДАНИЈЕЛА: О, па ви сте за мене симбол живота и живе ватре.
- САША: Хоћеш ликерчић, а, мала, или виски? Ја у ствари и не знам шта ви девојке данас пијете.
- ДАНИЈЕЛА: Ко зна шта вас још чека у животу, каква авантура? Игор је на вас. Не само да је леп као Бог него је и прави заводник. Можда је само мало више окупиран музиком.
- САША: У моје време је у моди био крушковац и ајер коњак.
- ДАНИЈЕЛА: Па, може, може мало вискија са пуно кока - коле. Ево, сад се сигурно комотније осећате.
- САША: Мени је непријатно да ме ти изуваш, Данијела.
- ДАНИЈЕЛА: Зашто?! Па ја мом тати масирам стопала. И то ми увек плати двеста динара. Да имам за кафић.
- САША: *(Збуњено)*
Па сад... ја не знам...
(Маиа се за џеј)
... колико сам дужан.
- ДАНИЈЕЛА: *(Ухваћи га за руку и дуго је држи)*
Не, таман посла, професоре. То не помишљајте. Ни у сну. Нисте ви тако матори.
(Пуси му руку)
Као мој тата.

- САША: *(Назује њајуче, усјаје)*
Хоћеш и неку бајадерицу уз виски?
- ДАНИЈЕЛА: Слатко обожавам.
- САША: *(Иде за бар)*
Ау! Овде је вода продрла. Мој бар је намерно препуштен девастацији.
(Прави коктејл и сивавља бајадере на њослужавник)
- ДАНИЈЕЛА: *(Седа у његову фотељу, прекрсти ногу преко ноге и вади шабакеру)*
Смета вам?
- САША: Не, таман посла. И ја понекад запалим.
- ДАНИЈЕЛА: Ову табакеру сам добила на поклон од тате. Каже да је од злата, али ја сам питала једног јувелира на Теразијама. Каже да је само позлаћена. И од тад ме мучи једно питање које ме непрекидно прогони и просто чини несигурном у присуству мушкарца.
- САША: *(Пружи руку ка њеној шабакери)*
Смем ли?
- ДАНИЈЕЛА: Како да не. Молим вас, само се послужите, професоре.
(Њих двоје љуше)
- САША: Које питање, девојчице?
- ДАНИЈЕЛА: Ако је мени мој рођени отац увалио лажњака, од чега ли је, у ствари, мамин дијамантски прстен који ја треба да наследим кад она умре?
- Улази Игор, не примећује присућне, седа за клавир и свира. Стуруање ваздуха њомера свилене и брокајне завесе.*
- Данијела се мршти, грчи лице, дуго се уздржава и најзад гласно кине. Игор прекида са свирањем.*
- ИГОР: А ти не знаш да је пушење штетно? Не знаш, а?!
- ДАНИЈЕЛА: Али, овде је неподношљива промаја.

- САША: Неко је оставио отшкринут прозор.
(Устаје, затвара прозор)
- ИГОР: За тебе има довољно кисеоника. Теби не треба духовни контакта са Богом. Ти њега физички носиш у себи. Зато ти и не смета затворен простор и тај непомерљиви ваздух.
- САША: Мислим да нисам толико клаустофобичан да не смем прозор да затворим.
- ИГОР: Видим да си почео да пушиш.
- САША: Ма, не. Ја то онако, више у друштву.
- ИГОР: Видим, видим... Друштво се такође распиштољило.
- ДАНИЈЕЛА: Игоре!
- САША: Игоре!
- ИГОР: Но?!
(Пауза)
Шта са Игором? Може ли Игор мало Бетовена да вежба на свом клавиру? Без грчевитих и неартикулисаних упада у нотни систем. Без спазама и облака отровних гасова који излећу из тих лепих устију.
- ДАНИЈЕЛА: Знам. То је његова Апасионата!
- ИГОР: (Айлаудира)
Браво, Данијела! Браво! Какав слух и познавање партитуре, какво музичко образовање, штета што ниси члан ове софистициране фамилије. Али, ко зна? Можда, на одређен начин, већ јеси. Као твоја другарица Ања. А где је она? Треба да вежбамо. Мене испит чека, тата, а она, са рукама одрвенелим од рибања, не може меко и тачно да ме прати. Просто губим темпо кад почне да завија и гудалом бесомучно струже по жицама.
- САША: Мени се чини да она свира савршено.
- ДАНИЈЕЛА: И мени! И мени!

ИГОР: О, господо! Да је све онако како се нама чини уметност не би ни била потребна. Нама су неопходна моћна средства да завиримо с оне стране ствари, да продremo у саму суштину поретка, а не да као одумрле бактерије таворимо на мртвој кожи непроменљиве стварности.

Ја могу, ја имам способности да твоје мајсторе и њихову бесомучну лупу, њихове бескрајне селачке теме и коментаре држим на дистанци од свога ума, али нисам у стању да експериментирем музику која је интегрални део мог концерта. Ако неко Чајковског свира као Корсакова онда сам немоћан и потпуно констерниран. Лако је теби са твојим скалпелима, тестерама и клемама, ти си ближи њима јер си обичан касарпин, добро, хирург, али ја нисам укротитељ афричких водопада, ја сам композитор који својом музиком коренспондира директно са Богом.

САША: А зар се теби не чини да си мало претерао са омаловажавањем других професија? Није ли управо Бог на граничној линији између живота и смрти, не радимо ли нас двојица исти посао превodeћи људе са једне обале на другу и шта срце брига за музику у ушима ако га крв не храни животом који може да чује, да види, осећа и мисли за разлику од партитуре која садржи само ноте. Није ли Христос, оживевши Лазара, учинио највеће божје чудо и знаш ли ти уопште колико сам ја мртваца подигао на мом хируршком столу и вратио међу живе. Мислиш ли ти да је ико од њих чији су дамари шумно пунили крв у ушима пожелело да чује било коју музику сем удара сопственог била и доживљај света који ти у својој уображености и декаденцији видиш као мртву кожу насељену изумрлим бактеријама. И шта уопште музика говори о животу, ако је он сâм не ствара као доказ људског лицемерја према Творцу чије је дело неупоредиво богатије, сложеније и лепше од производа твоје дрвене мечке.

ИГОР: Обраћаћемо ти се у молитвама, оче. Али кад већ мислиш да си изнад нас, горе, на свом небу, свемоћан у својој немоћи, како тумачиш моју неспособност да верујем у тебе, мој породични атеизам и гађење према свему што ти представљаш, што јеси ти? Било би добро кад би био у стању да схватиш да ја нисам твој клон, а ни ген, да немам никакве везе са тобом и да не мислим да је мој циљ да спасавам друге кад већ нисам у стању себе да спасим. Али ти, тата, твој ток није моје извориште, ти течеш паралелно са мном и немамо додирних тачака ни у чему сем мојој присили да будем твој син и да с тобом живим у истој кући. Али, ево, градиш ми мансарду и ја сам ти, иако те не ценим, захвалан због тога. И обраћају ти се у молитвама, иако се толико разликујем од тебе, и ако немамо исти поглед на живот. Ни сличан. Толико сам другачији да мислим да нас двојица чак не припадамо истој врсти. Наше концепције се разликују нарочито у погледу Ање. Ја не знам како ти њу видиш: као служавку или као топлу женку, као меку утеху и бекство од перспективе на своју стару, осушену и промашену супругу, моју маму.

САША: Е сад је доста, Игоре! Слушај сине...

ИГОР: О, није њој до музике, тата, ни до узвишених циљева човечанства, којима си ти опседнут, она тражи реалан живот, од крви и меса, физички контакт и страст, младу сперму а не одртавелог бога коме служи као афродизијак за његове заводничке способности, давно прохујале, као мелем за подизање мушке сујете и повраћај самоуверености међу женским бутинама. Уместо да мисли на Чајковског, на моју музику, она је окупирана, сва њена чула, оним штрокавим радником Виданом, јер је осетила магнетну привлачност правог, младог мушкарца сачињеног од упредених мишића, са врло slabим органом за мишљење и просуђивање и јаким удом. Е, тај

несрећник без мозга, заведен на странпутицу њеног њихања гузицом и сисама, њеним белим осмехом и валовитом косом не може да се сконцентрише на посао, да заврши мансарду како бисмо најзад престали да се као зомби хранимо прашином, како бих најзад могао да своја плућа напуним чистим звездарским ваздухом. Да дишем, тата, да се ослободим сударања са твојим симболима полне моћи, са твојим швалерским халатом и папучама и са твојим монтогомеријем који вучеш са собом као паун и изазиваш пролазнице на чуђење и подсмех.

(Почне, као последица емоћивног излива да се љуши, да кашље)

ДАНИЈЕЛА: Ох, Игоре, шта ти је, мили мој, зашто се гушиш? Докторе, он се гуши, њему није добро, предузмите нешто, спасите га.

САША: Није му ништа. Само уобичајен напад хистерије.

ДАНИЈЕЛА: Али, он кркља, он умире. Видите тај стакласт поглед, хладан зној који му је облио чело.

ИГОР: *(Једва изговори)*

Бежи од мене, глупачо! Остави ме на миру!

ДАНИЈЕЛА: Има ваше чело, професоре, високо, као код Аполона. Шта је са њим? Ох, тако сам забринута. Тако тужна и несрећна.

САША: Шта је са мном, Данијела? Где сам то ја и чиме сам заслужи овакав однос? Увек сам био њихов роб. Његов лични и његове размажене мајке. Моја кривица је можда у томе што их ја... некритично волим и ... и што им самопожртвовано служим. Ја сам једини који привређује и доноси новац. Од мене се очекује безрезервна послушност, услужност чак, мансарде, клавири, клавиштимери, њене хаљине, бунде, капути, блејзери, шешири, ципеле, ципеле, ципеле... Ја сам окован њиховим потребама, Данијела, затрпан њеним шеширима и ципелама милионске вредности, погажен њима.

- ИГОР: Не, тата! Никако! Не! То су твоји познати фалсификати, ти знаш да је истина на страни угњетених, али ниси ти жртва, већ перфидни целат. Лицемери једни! Јесам ли ја икада желео да свирам, да се бавим музиком и тањим своје живце до потпуне искрзаности? Она је хтела, а ти... ти си ми вешто од најранијих дана подметао клавијатуре, пијанина и клавире желећи да ти син буде забављач...
- САША: Једино што сам желео јесте да будеш прави мушкарац, тврди ратник, да будеш чврст и одлучан у животу као што сам одувек био ја. Музика је ту имала хигијенску улогу, да ти прочисти мисао и умни вид, да ти изоштри рефлекс борца.
- ИГОР: Никад! Никад и ни у чему ниси хтео да ми пружиш подршку. Напротив, увек си њу подржавао, чак и кад си знао да није у праву јер је се бојиш, јер си кукавица. Ниси смео да станеш ни у одбрану сопственог интегритета, а камоли мог. Мислиш да не знам зашто си купио тако дугачак мантил са дубоким џеповима да у њима носиш ово...

Шчеја му манишил и из његовог џепа извуче њишиљ. Саша скочи и укочи се од сѝраха.

- САША: Немој, сине! Пази! Пун је!
- ИГОР: Носиш га из страха да те неко на улици не нападне, да те случајно гачац не посере, да не падне неки непланирани трун прашине на твој статусни, твој елитни симбол.
- САША: Смири се, Игоре и дај ми то. Врати ми га, сине.
- ИГОР: Не, тата! Моја су права угрожена, а не ти. Ти си познати добротвор, спасилац болесних и угрожених, ти си велики, моћни фараон, а ја... ја сам дегенерик, који није верна копија слике из глава мојих родитеља. Уосталом, можда је требало, пре него сте ме направили, да се договорите око мог лика и... пола, тата. Пол је овде у питању, хормони! Изгледа да сам споља испао сасвим

добро. Ево, и Данијела мисли да личим на тебе. Али она појма нема о садржају моје душе и мојих мисли, мојих жеља и нада да једном и сам будем испуњен и срећан. Јер ми је оваквог живота доста!

САША: Тешко нама, сине. Тешко нама.

ДАНИЈЕЛА: Господо! Молим вас, немојте тако. Ви сте ипак отац и син.

Игор држи њишићољ ујерен у оца. Полако се гаси свейлоси.

МРАК

ТРЕЋА СЦЕНА

Исџи салон, само ишџо је сада свејло ѓриџушено црвено. Ања свира Валс за виолину и Пејџра Иљича Чајковскоџ. Кроз салон је имџровизован ѓросџџор као модна ѓисџџа ѓо којем се манекенски вешиџо креће Иџор у женској хаљини. С времена на време на оџтвореној сцени ѓресвлади женску одећу која је нехајно ѓребачена ѓреко софе у уџлу. Тада осџјаје скоро џо, само у џанџама и цџџелама на високу ишџиклу.

У фџџџџџама седе Славен и Видан у ѓрљавим радничким комбинезонима. Они заџањено и неџремице ѓосмаџрају ѓерформанс. Иџор ѓриџе Видану, исџџури једну ноџу и кокеџно избаџи кук. Међу ѓрсџџима држи дуџачку и џанку мушџиклу са цџџарџџом. Пуши ѓуним ѓлуџима увлачеџи дим. Друџу руку лако сџушџџа Видану на раме.

ВИДАН: *(Миџољи се, очџгледно му је неѓриџаџно, заџџм се искашљава)*

Јесу ли ово твоје хаљине, Ања?

АЊА: *(Не ѓрекидајуџи свирање)*

Неке су и Олгине. Само жерсеј је мој, а свила је њена.

ВИДАН: А ципеле?

АЊА: Е, ципеле је сам куповао за себе. Он носи веџи број и од Олге и од мене.

ВИДАН: Па... шта ће му женске ципеле?

ИГОР: *(Сџавља ѓрсџџ на усџа, Ања ѓрекида са свирањем)*

Тише, тише младићу. Мислиш ли ти да је лако у ритму Чајковског следити кореографију и набадати штиклама у истој брзини музичке фразе. Ипак сам ја мушкарац. Идемо, Ања!

(Даје јој знак, она насџавља да свира а он да ѓо-цуџкује и увија куковима у модерном риџџму и ѓојачаном џемџу)

СЛАВЕН: Идемо и ми, Видане. Није ово за мене. Кафа је друго, она увек освежава, али за овај програм нек оладе мало више пива.

- ВИДАН: Чекај, стани мало. Увек је слушам са тавана. А сад први пут је видим како се увија ко небеска вила. Ветар јој мрси и расплиће косе ко горске траве. Само што не развије крила и не одлети право међу облаке.
- СЛАВЕН: Славе ми, сине, овај мрак и маскарада директно ми се не допадају. О чему се овде ради и шта нас он замајава својом голом гузицом? И још овако бео у лицу ко да је нека индијанска вештица?
- Игор рикне као лав зајим декламује дубоким, ѝромуклим гласом.*
- ИГОР: Ни ватра неће да гори на киши, а камоли сунце у овако дубокој душевној депресији и безваздушном анималном простору.
- СЛАВЕН: Јес' ти закачио громобран на рогове?
- ВИДАН: Јесам. Ђути!
- СЛАВЕН: Море, шума кад се запали, Звездара има обасја и Дунав и Саву.
- ИГОР: *(Заузима ѝозу и ѝева високим касѝраѝским гласом)*
 "...Ах, оче, свемоћно сунце с неба,
 Зар лав нам треба с Дунава и Саве
 Да ждере наше кржаве главе...
 О лаве, бедни створе,
 Од мог министра проћи ћеш горе,
 Кад те у своју уловим мрежу
 Жицом ће твоја црева да свежу...
 Да видиш кад више не можеш да сереш,
 Како ћеш онда, царе да се дереш...
 Кре - кре - кре, кре - кре - кра,
 небо трешти, ово се дерем ја!
 Лав и цар звери;
 Па сад и гачац одозго крешти:
 Лаве, више не сери!..."
- СЛАВЕН: Ди, бре, лав да има овако пискав глас?! Нека ноћна мора ил санђама, ајде де, ионако ме језа хвата од њега, али дивљи звер и још да с голо дупе напада министра, тандара-мандара-броћ!

ВИДАН: А јес' ти вид'о некад живог лава у чакшире, а?! Ил' само моје љуте арслане на капији, па кад зину онако, не морају да урлају, могу и да пиште ко гуштери и избацују језик да лепе мушице. Важно је да и цар и лопов цвикају, кад се, онако изненада, из мрака моје авлије, искеребече на њих.

ИГОР: *(Изнервирано њрекида њерформанс)*
Зар вреди просипати бисерје пред свиње, Ања?! Ако су попили кафу, нека беже горе, међу слепе мишеве, у своја мрачна станишта!
(Виче)
На таван! На таван, свиње! Да могу на миру да завршим перформанс. Хоћу плесак уместо пљуска.

СЛАВЕН: *(Узнемирено)*
Шта?! Зар опет пада киша?!

ВИДАН: *(Ајлаудира)*
Ма, не! Ма, не! Ћути, Славене, славе ти, кад не знаш како лав љуто пишти и уједа кад га у афричкој пустињи појури фараонова војска зато што му је изео министра, па ударио цар на цара, говна само врцају на све стране.

ИГОР: Сила на силу, сукоб две идеје на модној писти која представља дивљу Африку. Једна је цивилизована и отмена, а друга, дивљачка, просто сељачка.

ВИДАН: А све у част наших рогова, што смо подигли кров да више не кисну. Само што се овде не пече во и не игра коло ко код нас у Топоници, него пева опера.

Улази Олџа.

ОЛГА: Шта је ово? Кермес или тајна забава ложе српских нерадника? Јел' вас ја зато плаћам? Да нешто радите или да вас забавља мој неодговорни, мој размажени син?

- СЛАВЕН: Нама никаква забава овде не треба, госпођо. Ми радимо за новац а овде смо намамљени. Овамо, на кафу и ладно пиво, а онамо, заробљени као публика.
- ИГОР: То је била Ањина идеја.
- ВИДАН: Не кажемо да нам се опера није допала, али, знате, у таквој ситуацији код нас обрну вола.
- ОЛГА: Како?! Па то није народна уметност. То је врхунац наше националне постмодерне!
- АЊА: Они су завршили рогове. Подигли су кров, Олга. Више нигде ништа не цури. Могу громови да ударају колико хоће, плусак да пада, град и снег, елементи су сада немоћни. Дефинитивно смо обезбеђени, мила моја.
А Игор?! Игор и ја вежбамо његову оперу. Испробавамо Чајковског кога је уградио у један део свог либрета. Видећеш како је импресивно. Његов валс за виолину.
- ВИДАН: Посвећен афричком фараону. А ту је и лав појео министра.
- ОЛГА: Шта прича овај дечак, какав лав, ајде фараон, то му је отац, али откуд министар и нисам ја ваљда лав који ждере министре, о чему се ради, каква је то фантазмагорија, Игоре, сине, ја сам мислила да твоја опера има либрето са модерним садржајем, само танге и твој отац, а не афричка пустиња и антички египатски мотиви, соколови, ибиси, мајмуни, змије измешане са савременим сновиђењима. То је хаос, мили мој, прави кермес.
- АЊА: Таква је постмодерна опера, Олга!
- ОЛГА: Добро и постмодерна, у реду и опера, ако је ово опера, то ће маестро Леон да провери, али што се скида на овој промаји? Зар не осећаш како дува са свих страна? Може и тата да наиђе, твој фараон! Ако те затекне голог, у мојим хаљинама, доћи ће до скандала. Ми смо још увек под голим небом!

- ИГОР: Нек иде и он на таван, мама, у своју пирамиду, међу пацове и слепе мишеве. И ти! Слепци горе, нек тумарају у мраку, а ми доле, на светлост, где чиста сурова природа опстаје и влада. И Видан заједно са мном, јер он није без вида и једини међу вама разуме нову уметност. Моја музика је изворна и не трпи блазирану публику као што си ти, мама.
- ОЛГА: Шта ти је? Какав Видан, он је мајстор зидар, а не музичар. Он мора да заврши мансарду. Тата је платио.
- СЛАВЕН: А тамо где птице свијају гнезда, нема ни пацова, ни змија, јер оне су опасне звери кад штите своје младе. Моје лице је изгребано и искључано само зато што смо очистили поткровље од њихове тек излегле гамади. Идемо, сине, ми на ваздух, да се мало сукобимо са њима. Била је довољна само мала пауза па да опет почну на истим местима да свијају гнезда. Невероватно упорна бића.
- ВИДАН: *(Снебива се)*
Е, па... ја сад идем горе, Анчи. А ти, ако хоћеш, дођи да видиш како обрађујем дрво и савијам гвожђе, како их везујем за летве и правим бродски патос од буковине. Али оно што је горе најлепше, Анчи, то је поглед на цео град. Београд уопште није тако велики одозго као кад се сиђе на његове улице. Да видиш Авалу и нови торањ како расте из дана у дан. А доле, Сава и Дунав блистају и секу град и Србију на Шумадију и Војводину. Бродови хукћу и с муком се пробијају узводно, док низводно скакућу и као сомови бућкају по површини, плашећи мале рибе, док оне крупније радознано извирују да виде о каквом се ту поремећају ради. Сада управо правим прозор кроз који гледам на облаке који се крећу из Земуна и бацају кишу право на нас и оне испод, сахрањене на Новом гробљу. Е, та жута киша пуна банатског песка и друге градске прљавштине нагрђује у траговима мермерне спо-

менике и камене анђеле па уз птичји измет дају сасвим другу конфигурацију од оне коју су класари првобитно замислили. Тако је и са кућама живих на Звездари. Тужна фатаморгана делује узнемирујуће, а не бистро и здраво као код мене у Топоници. А из Панчева, преко Дунава, спушта се нешто густо и тешко, цеди се и капље на нас неко сумпорно испарење. То су бензин и нафта које они не могу да задрже у постројењима већ им беже кроз оцаке и загађују шуму, трују нам здравље. Јеси ли видела како је овде лишће жуто већ у јуну. Само се скврчи и остане на гранама преко целе зиме.

СЛАВЕН: Доста, Видане, ајде, није то опера, посао чека.

Славен и Видан се њењу мердевинама на њаван.

ВИДАН: А јел ти знаш шта је опера?

СЛАВЕН: Не знам.

ВИДАН: Е, то ти је оно, знаш, кад тенор оће да јебе, а бас му не да.

Њих двојица одлазе. Игор скида хаљину и осџаје само у њанџама.

АЊА: *(Виче за њима)*

Добро, добро, само немојте много јако да лупате, овде су нерви у питању.

ИГОР: Мама, ако наставиш тако ригидно да ме контролишеш, никад нећу завршити своје дело.

ОЛГА: *(Пружа му Сашин њењоар)*

Ево! Огрни очев халат. Мек је и топао.

ИГОР: *(Облачи кућну хаљину своџа оца, умоџава се у њу, сџавља оковрајник на лице)*

Има неки источњачки мирис, швалерски тон, шта ли, шта ли?! Шта кажеш, Ања? Нешто неодољиво одвратно.

АЊА: *(Гледа у земљу њосџићено)*

Свака одећа помало мирише на свога власника.

ОЛГА: Ох, како се бојим, мила моја, жива нисам од страха. И он се све теже контролише. Његов отац. Бојим се Саше, нека ватра му бије из очију, може да учини неку глупост. А и жалим га, ето жалим, гледам како се из дана у дан осипа, како му латентно пада интересовање за живот, за уметност. Некад је са мном ишао у оперу, истина, никад није био одушевљен, али знао је шта се на сцени дешава, читао је либрета у програму, волео је Севиљског берберина и тврдио да је то дело победа грађанског духа Европе над аристократским интернационализмом, величао је француску револуцију и тврдио да и код нас треба увести гилотину, да би се наша раса од декаденције прочистила. А сад га све чешће боли глава и разум му се мути. Скоро ми каже “мама”. Каква сам ја њему мајка, ја сам нормална и ментално здрава, потпуно бистрог ума, а она... она...

(Игор сам игра у ритму валицера)

... Његова баба је у болници завршила. А сад, он, њен син, мој Саша, шета по граду растројено, наоружан до зуба и сумануто пиљи у лица пролазника.

Данас је био код свог доктора за главу, да скенира мозак, да се није, не дај боже, нешто тамо завукло.

ИГОР: Ево, мама, ја му таван великодушно уступам због чистог ваздуха и лепог погледа, да му се ум замућени разбистри визијом ненадмашне лепоте. Ја другачије видим светлост и тонове чујем дубље од њега ако је уопште могуће поређење са таквим спасиоцем човечанства који тавори свој грешни живот у страху од спасених.

ОЛГА: Прво, то више није таван већ мансарда на којој ћеш моћи да организујеш свој стваралачки рад, и најзад, зашто да не... приватни живот. Да се ожениш, да створиш породицу, да подижеш децу. Време је, иако то уопште не личи на мене, да и ја

једном постанем бака, да у старости, која ће једног дана бити неминовност, не будем усамљена, да имам с ким да се дружим. Са мојим унуцима.

ИГОР: Сањао сам, бако, да ја уопште и нисам његов син, већ пацијент коме он склапелом, на свом операционом столу, вади душу и уместо ње у мене ставља једну црну пластичну кесу пуну нашег ђубрета.

Хајде, размисли, бако, мало о томе, је ли мој сан истина или можда генетски наставак наше породичне фантазије.

И не мислиш ли да би, пре но што постанеш бака, требало да покушаш да будеш мајка?

(Полази)

ОЛГА: Ако идеш напоље обуци нешто пристојно. Немој ко прошли пут у оним дроњавим фармерицама са рупама кроз које ти тело бестидно извирује са свих страна, на све стране.

ИГОР: Било како било тек мене оженити нећете.

(Одлази)

ОЛГА: А ти, Ања, мила девојко, ти си бар зрелија и лукава си ти, лукава, само што ја имам безгранично поверење у тебе. Зашто га не упозориш да не иде више го по кући. Јер таван још није готов, а овде је је права ружа ветрова, дува са свих страна. Лако може да се прехлади. А није ни васпитано, ако наиђе Данијела, она је стидљива девојка.

И рекла бих, о ја имам око за то, такве ствари и то... разумеш већ, да је веома заинтересована. Па, боже мој, што да не?! Њему је жена неопходна, ако ни због чега а оно бар из здравствених разлога. Велика апстиненција може да буде опасна у тим годинама.

АЊА: И мени се чини, мила Олга.

Улази Саша, скида манџил, преклаја га и њажљиво пребаци преко фойеље.

- САША: Готово је, Олга.
- ОЛГА: Шта је готово?
- САША: Па то... уписао сам Игора на курс борилачких вештина. Ања, стави кафу.
- АЊА: За вас без шећера, докторе.
- САША: И врло мало млека.
(Ања одлази иза њаравана)
Е сад... кад постане брз као муња, кад му шаке одрвене и постану као челик и удари као гром рам - там - там - тау! Кад разгиба удове и ојача абдоменски појас, нико му више ништа неће моћи. Не може више сваки кер да га запишава иза сељачког плота. Неће морати због самоодбране да носи пиштољ као ја. Биће сам раторно оружје и тврд борац, онако напет и жилав, са гвозденом мускулатуром као грчки бог. Свемоћан на улици и у животу.
- ОЛГА: Шта ти је, Саша, шта фантазираш? Њему су потребни гипки прсти и меке јагодице, он има чулни контакт са диркама клавира, сав нервни систем му је смештен у врховима прстију из којих мора да произилази хармонија и лепота, а не грубост и туча.
- САША: Не Олга, вараш се, не познајеш сопственог сина, његову генетску структуру. Није он тако инфериоран како ти замишљаш. Видиш ту ватру у погледу, тај нервни тик, зар те то не подсећа на мене кад сам био млад, кад нисам трпео неправду и кад сам био бескомпромисан борац за твоју сигурност и част.
- ОЛГА: Па мени никад није претила никаква опасност.
- САША: То је зато што се знало, Олга; и Ђаво с Ђерма и Савамалци, да си била под мојом заштитом.
- ОЛГА: О, наш Игор је бунтован, али нежан. Он није створен за спољни свет, за атмосферске неприлике и физичке сукобе. Истина, са њим се нешто дешава, али дубоко у њему, сам са собом, а не са другима.

САША: То је зато што се без борбе млитави и губи кохерентност погледа на живот и свет. Али, он потиче са ратничког подручја, из ратничке лозе Хаџи Жужула. Деда ми је био комита, сâм је заклао двадесет и седам Бугарина. Нећу ваљда мирно да посматрам декаденцију испод сопственог скута? Ми нисмо рођени да будемо жртве, ми смо гeнуини целати. Не може нама Хаџи Жужулима сваки клошар да скида гаће.

ОЛГА: Њему не прети никаква спољна опасност, једино је угрожен изнутра, нервном напетости. То је од тебе наследио, од своје баке...

САША: *(Скочи њреићећи. Дрхџи од ѓнева)*
Њу не помињи! Никад више да ниси поменула моју мајку у том контексту!

Пауза.

ОЛГА: Како је било код доктора? Шта каже скенер?
Улази Ања и носи кафу на ѡслужавнику.

АЊА: Ево, докторе. Носим вам посебно кафу, посебно млеко, па сипајте по вољи. Ја не могу да запамтим тачну размеру на којој инсистирате.

ОЛГА: Ниси ми рекао какви су резултати.

САША: Она је светица. Боже, мој, каква чврста жена, не-саломивих начела и велики борац. Тврд ратник. Подигла ме је и ишколовала у највећој беди, без материјалне подршке, без мужа, без љубави, страшна жена. Најзад, ако је на крају нервно попустила, то је природно и неминовно. Ти не знаш какав је то живот био. Она заслужује свако дивљење и поштовање. Бар у овој кући.

(Срче кафу)

Кафа ти је одлична, мала. Узми сама шољицу, сипај себи, де, опусти се. Биће све у реду, ви-дећеш.

Ања уишџно ѓледа Олџу.

ОЛГА: Узми, мила моја, кад ти доктор каже. Послужи се. Седи са нама.

(Ања седне)

Ми смо као једна породица.

САША: Знам да ти сада није лако, али завршићемо мансарду, ти ћеш дипломирати, оженићемо Игора, ко зна, можда ће и он завршити своју оперу. Тада ћемо морати сви да идемо на премијеру. Олга ће обезбедити улазнице, она зна главног диригента.

Ми у клиници имамо једну кафе куварицу која кува кафу већ тридесет година, али то су сплачине према твојој. При том не зна уопште да свира на виолини, права сељанка... ха... ха... ха...

Шта кажеш, Ања? Шта кажеш на неправду која влада у свету? Кад си духовни лорд и служиш право лорда онда је то у реду, ајде, то иде некако, али кад анђеоска неба мора да се ваља у брлогу са свињама, тако да ни Бог не може да га препозна као свога слугу, куда то води? У анархију, драго дете, у пропаст друштва и народа. Чак и небеску хијерархију крмаче доводе у питање.

На сцену улазе Иџор, сав крвав и изубијан и Данијела која га љодућире и њомаже му да хода. Олга скочи љренеражено.

ОЛГА: Игоре, сине, шта се десило?

ИГОР: Ништа, мама. Скотрљао сам се и пао на главу. Ето шта је било.

ОЛГА: Како ништа, злато мамино? Да те придржи мама, јооо... помери се, Данијела, дај ми га, шта те је овако нагрдило, сине? Господе, господе, какво је то зло, о чему се ради, дете моје? Да ниси прсте поломио?

ИГОР: Мислим да су прсти у реду, само, изгледа глава није. И ребра. Просто не могу да стојим колико ми ноге дрхте.

ДАНИЈЕЛА: Како је живот округан, Олга!

САША: Није му ништа. Добио је батине, ето шта је. Потукао се и неко га је средио. Опоравиће се. Само да му нешто нису поломили?!

ИГОР: Ти... бежи од мене! Не прилази! Бежи, кад ти кажем. Оставите ми сви на миру!

АЊА: Дај, спусти га овде, на софу.

ОЛГА: Може ли он уопште сâм да хода? Види, Саша. Погледај шта су урадили са твојим сином. Саша! Погледај га, молим те, Саша. Да му нису ребра поломили?

Сћушћају га на софу. Игор, сћиснутих зуба тврћи велике болове. Само њо неки пригушен јавк њовремено исцусији. Ошаци му прилази.

САША: Испружи руку. Да видим, можеш ли да мрдаш прстима.

Игор само јекне. Олга њочне да њлаче и тврчи около у њаници.

ОЛГА: Треба нешто предузети, Саша. Олакшати му болове. Њега боли, Саша. Њега све боли!

ДАНИЈЕЛА: Хулигани су га напали из чиста мира. Ја сам долазила код Ање. А онда сам приметила Игора на тротоару и кренула сам ка њему. Да питам је ли Ања код куће. Тада се један младић издвојио из групе, притрчао му и ударио га главом. Ох Олга, мила моја, Ања, професоре, видела сам како му прелепо лице прска и претвара се у крваву масу. Не знам око чега су се споречкали, била сам у паници, потпуно обузета страхом кад сам видела исцерене зверске њушке, ту крвожедну страст са којом су га шутирали ногама и газили, газили, све док му се згрчено тело бије одједном опустило и опружило. Тада сам почела да врштим, али нико од пролазника нам није пришао у помоћ, једноставно су сви побегли а група обесних младића је мирно подгуркујући се и смејући кренула у шетњу низ Булевар. Било је страшно! Нисам могла да га препознам. Лице му је било избличено, панталоне стргнуте до колена и уопште не разумем шта су хтели од њега.

Пауза.

- ОЛГА: Чујеш ли ти ово, Саша? Чујеш ли шта су звери урадили твојем сину? Понизили су га као мушкарца, умало га нису растргли. Ти имаш пиштољ! Иди, Саша! Иди и потражи их. Казни ту гомилу беспризорника.
- САША: И шта ја сада треба да радим, госпођо? Да пуцам у њих зато што су се младићи потукли. Кад Игор заврши курс из борилачких вештина, вратиће им. Уосталом, он зна како они изгледају, а можда чак и ко су они, а ја не знам ни куда су отишли, ни где да их тражим. Занима ме само што су му скидали панталоне. У моје време, тукли смо се, до крви смо се пребијали, али нико никоме није скидао панталоне. То је нека нова мода, изгледа, коју ја не разумем.
- ОЛГА: Не лупај, Саша, молим те, како можеш, Саша, сад није време за филозофију него за акцију. Али, ти... ти, Саша, једноставно лажеш. Није тачно да си ме били када штитио, једном си чак и побегао.
- САША: Отишао сам по мач, Олга. Причао сам ти, више пута сам ти објашњавао, али ти просто немаш разумевања за ситуацију, из тврдоглавости не прихваташ разлоге. Рекао сам ти како ме је неко у оној гужви ударцем просто ошамутио и мене је изненада шчепала нека амнезија за главу па сам само отишао кући по дедину сабљу. Само сам отишао, Олга, нисам побегао. Од контузије на тебе сам заборавио. Истина, сабљу сам скинуо са зида и дуго гледао у њу, читао сам неку гравир, пиљио сам, Олга, без разумевања. Знао сам да треба некога да располутим, али нисам знао кога.
- ОЛГА: Шчепало те је страх за срце, а не амнезија за главу. Одувек си био кукавица.
- САША: *(Ситоји зашечен увредом, удови и џлас му подрх-тавају)*
Како можеш тако нешто да изустиш? То је нечо-

- вечна лаж. И то пред њим, пред Игором. Ја сам ишао по мач и преко ове увреде не могу олако да пређем.
- ОЛГА: Јеси, био си плашљивац сад се бојиш. Обичног зеленог гуштера у башти се плашиш. Ако ти црна мачка пређе преко пута окамениш се од страха чекаш да неко други понесе негативно предсказање.
- САША: Ја сам егзактни емпиричар и нисам сујевеан. Али утицај васпитања у детињству понекад је тако јак да се просто несвесно одузнем у архитектпским ситуацијама. Иначе, не бојим се ничега што могу да контролишем умом.
- ИГОР: Доста! Молим вас прекините, ја сам жедан. Глава ми пуца а ви настављате да се свађате док ја овде умирем од жеђи. Ања, донеси ми мало воде.
- ДАНИЈЕЛА: *(Скочи)*
Ја ћу. Знам где су чисте чаше.
(Оћрчи по воду)
- ОЛГА: Па ништа, сине, ја само хоћу да те отац узме у заштиту. Да није било мале, слатке Данијеле, ко зна да ли би сада био жив.
(Обраћа се Саши)
Ако не побијеш та говна, он више неће смети на улицу да изађе. И шта онда вреди што му правимо мансарду кад ћемо морати из страха да се селимо одавде.
- САША: *(Облачи манџил, проверава револвер)*
Добро, Олга, добро. Ја само не знам да ли ме ти намерно увлачиш у злочин или то чиниш зато што си неразумна. Али, ако мислиш да ја не смем да употребим своје лично оружје, грдно се вараш. Уосталом, ја сам на крв навикао, а гуштера се не бојим, него ми је гадан, просто се устручавам свега што је љигаво. А за крвопролиће сам одавно спреман. Једино ми је стало душу да не огрешим, да не пуцам у неку невину групу младиха. Зато бих волео Данијелу, да она пође са

мног, да ми покаже кривце и да се онда само повуче у страну и ужива у призору.

Улази Данијела, носи чашу воде на њослужавнику и њриноси је Игору.

ДАНИЈЕЛА: Пази, вода је хладна. Наточила сам је из фрижидера. Подржи мало чашу на челу, биће ти лакше.

Игор сѝави чашу на чело. Ања сѝане исѝред Саше и ѡреѝречи му ѡуѝ.

АЊА: Ви знате докторе да ја оца немам и да сам вас негде узела за утешни лик мога ненадокнадивог губитка. Зато вас молим, докторе, у ствари ја вас преклињем, не чините глупост и не пуцајте ни у кога. Оно што се свима нама у животу дешава само је наша ствар и заиста се не тиче других, макар колико нам они били блиски. Јер кад други стављају мирођију у туђу чорбу онда њу обично кусају невини. Ово је ствар полиције и пустите мене и Данијелу да одемо и саме пријавимо злочин.

ОЛГА: Ања, што се ти мешаш, срце моје, у ово? Ово није твоја ствар, ти немаш права, ово је породична тема и ти ту немаш никаквог приступа. Ти си овде само служавка.

САША: Срам те било, Олга. Ања није наша служавка, то сам ти хиљаду пута рекао, она је колегиница нашег Игора. Видиш да му стално корепетира и помаже да спреми испит. Јел' ти мислиш да је то лако, да је лако радити са њим?

ОЛГА: Шта ме се тиче, није ме брига, само нек ти се помери са пута, нек се мени уклони. Ти си пошао, то је твоја витешка обавеза да заштитиш сина, да одбраниш част своје породице. Ја ионако по цео дан чистим, кувам и перем, не могу за позориште да се спремим, кувам и перем чак и за њом, за мојом служавком која се уосталом у овој кући снашла боље од мене. Своју шољицу за кафу само спушта у лавабо, што да гори руке кад има машице. У праву си, није она моја слушкиња већ

ја њена, сваки грубљи посао мени препусти у надлежност. А које су моје надлежности, Саша? Да трпим девојчурџу, да ми заводи сина и још да ми се меша у најинтимнији однос са мужем.

Чује се велика лупа на тавану.

ИГОР: *(Заваји)*

Воде! Још воде, молим! Гушим се од жеђи, гушим! Умирем, мама! Тата, не могу да дишем у овој прашини, у овом ђубришту којим ме од рођења затрпавате. Ања! Данијела! Опростите, миле моје, опростите. Жао ми је што сам вас изложио срамоти да присуствујете овим ружним сценама. Дајте ми воде, децо. Да пијем, воде, још, још, још... Плућа ми увиру без течности, распадају се од неке унутарње имплозије. Гушим се! Гууушим!

(Кркља).

ОЛГА: Шта му је, боже?! Данијела, дај воде! Пуну флашу, пуну флашу му дај, душо. Ох, он кркља. Шта му је, Саша? Он се заиста гуши.

(Данијела поново тирчи у кухињу)

Боже, умреће. Не дај, Господе, не дај моје дете, мога генијалног сина. Ето, шта си ми урадио, Саша. До чега је довело твоје неодговорно понашање. Седиш овде непокретно, као пањ, а он можда има неко унутарње крварење! Ах, зликовци! Зликовци! Они ће се извући, а мој Игор, ко зна. Сад прискочи у помоћ. Ти си доктор, а не ја! Шта му је?

САША: Обичан напад хистерије, ето шта је.

Данијела доноси флашу воде и сивља Игору на усна. Вода му се слива низ браду.

ДАНИЈЕЛА: Зубе је чврсто стиснуо, не могу да му сипам у уста.

САША: Кашику једну! Кашику, брзо!

(Олга му додаје кашику, он силом отвара Игору усна)

Сипај, Данијела. Сада сипај. Пожури!

(Данијела му сипа воду. Игор механички пије)

ДАНИЈЕЛА: Ох, Игоре, пробуди се, молим те. Немој да умреш, овде смо сви који те волимо, ми те не дамо, Игоре, немој ни ти нас. Ево воде, свеже из фрижидера, хладна је као са горског извора, жива вода. Не дрхти толико, мили, само нам још то треба, да се прехладиш. Види Олга, он сав трепери, види како му дамари ударају лудо, слепочнице му само одскачу, грозница га је изгледа сустигла. Ти не знаш, мили мој дечко, колико те ми сви волимо. Па ти си тако млад, он је тако млад, Олга, а овај живот, овакав живот је у потпуности бесмислен. Нема никаквог смисла да умре, професоре, он је тако млад, молим вас, учините нешто за свога сина, а ја... ја ћу заједно са вама да пријавимо зликовце. Само га ви спасите. Преклињем вас, Саша. О, боже сад му и капци играју, сав подрхтава, долази к себи. Покријте га нечим, зар не видите колико му је хладно. Буди се Игоре, буди, срећо моја, то сам ја, Данијела твоја, отвори очи, слободно, слободно, ја те чувам и твој челични, свемоћни отац, твој моћни фараон! Ми нећемо дозволити, никада, никада нећемо допустити да ти се било шта поново деси. Пред тобом је будућност, а твоји зликовци биће у затвору, где им је место. Сјајна будућност, успех ненадмашан! Бићеш Игоре, бићеш цењен и поштован композитор, само се ти нама врати. И пијаниста, прави маестро! Што да не?! Као Рахмањинов. Ненадмашни Рахмањинов! Зар не, Олга? Како је то велики уметник! Рус, а ти... ти си Србин, пред тобом су стазе ка самом крову света. О, па тебе и на Хималајима чека твоја мансарда, чист ваздух и вода, добро наштимован клавир! Само ти диши слободно, хајде, уздахни дубоко и задржи ваздух да схватиш колико те сви ми ми, без изузетка, обожавамо. Дубоко, Олга, зар не дубоко, ту лежи спас. У љубави.

ИГОР: Доста ћурко, тако вам бога, склоните ми ову глупачу, не могу више, не могу, мама, да слушам

те њене небулозе о Хималајима и Рахмањинову. Ох, кад бих бар могао да умрем. Сад, овде и на лицу места, само да не слушам гадости. Али, он зна, он се разуме у смрт и сва њена предворја, само ме је грозница продрмала и неко дубоко гађење, бојим се да не повратим овде у свечаном салону. Водите ме на таван. Ања, помози ми да станем на ноге, да идем Ања, да идем што даље одавде међу здраве, па макар и глупаке, само да ове овде више не гледам и не слушам.

АЊА: *(Помаже му да усїане)*

Само се ти ослони на мене, слободно се се опусти, појма немаш колико су јаке ове кости, не бој се, могу ја... могу много да потегнем.

Њих двоје се пїењу уз мердевине. Данијела йойрчи за њима.

ДАНИЈЕЛА: Али, Игоре, теби је хладно а горе дувају прави оркански висови.

ИГОР: Бежи од мене кичу земаљски и малограђански! А ти, моћни фараоне, дај већ једном прелазну оцену из хирургије, да је не гледам више тако глупу и наивну како се као лане мота међу вама хијенама.

Ања и Игор одлазе. Данијела сїоји дубоко йойресена.

ДАНИЈЕЛА: Зашто он овако самном, Олга. Па ја ћу ускоро дипломирати, остао ми је само ваш испит, професоре, и дипломски да постанем доктор. А онда, Олга, онда ћу посветити цео мој живот његовом лечењу. Видећете, биће здрав и задовољан мојом негом.

САША: Бојим се да њему треба психијатар, Данијела.

ДАНИЈЕЛА: Па макар и он. Морам да видим шта му је, зашто је љут на мене. Да га умотам у ћебе ако и горе почне да се тресе. Не може он тако са мном. *(Подигне једно ћебе са софе и одлази мердевинама).*

ОЛГА: Он мене мрзи, Саша. Мрзи ме рођено дете и то због Турандота. Замисли, он презире Пучнија. И

Вердија. И целу италијанску уметност сматра за кич. А сад и ово недужно, дивно дете, које нема везе са музиком, а ипак му је спасло живот. Каква размаженост!

САША: Не, Олга. Недостатак дисциплине је у питању и сувишак сензибилитета. Не може да се концентрише. Његов дух лута са једне ствари на дугу. Просто осећа колико сам болестан. Тешко и неизлечиво.

ОЛГА: Резултати, значи, ипак нису добри?

САША: Катастрофални, драга моја. У ствари, ако те баш интересује, ако те заиста занима, мој мозак је уништен, иако тако не изгледа. Метастаза је захватила оба режња. Зато ниси у праву кад се љутиш, љубави. Ничега се ја не бојим. Ничега. Мртав човек не осећа страх, само неку тугу што му живот није био другачији, што није ишао неким другим, неким бољим правцем.

МРАК

ЧЕТВРТА СЦЕНА

Ањина девојачка соба. Поред зида једносiаван дрвени креветi. На њему је виолина у фуироли. Крај узглавља је сiочии и лампа са црвеним абажуром. На зиду је велико биљурно огледало, а испод њега шоалейни сiо и две љуике фойељице. Са плафона виси лусиер, а на зиду, у дну кревети, налази се велики регал са Ањином гардеробом. На йоду, умесiо шейиха, йросiице се йроiйски ћилим у шамноцрвеним орнаменiима йрошаран дейлаьима у океру.

Пред огледалом, йоред шоалейноо сiочииа, Ања довршава йерушавање Данијеле у мушкарца. Данијела је обучена у мушко одело и равне цицеле. Ања јој уређује косу, на коју йосле сiавља качкей.

АЊА: Ако не даш да ти косу ошишам, онда локне морају да буду унутра, причвршћене шналицама. Качкет не скидај ни под којим условима да ти се коса не развије и да те не ода. А кад се љубиш, пази да ти се брчићи не размажу. Они треба да буду танки, готово прозирни, само да наговесте долазећу мушкост. Зато веће морају да буду појачане крејоном да наговесте плаховити карактер и трагичну неодлучност твоје сексуалне опредељености.

ДАНИЈЕЛА: И ти мислиш да је то у реду? Да будем дечак?

АЊА: Мислим да је то једини начин да задовољиш своју страст. Ако хоћеш оца који само на тебе мисли, који је и у кревету са мном опседнут тобом, који се, док води љубав са мном, губи у уздасима и стење само твоје име: “Данијела!” А не моје. Али, ако желиш сина онда мораш да будеш прерушена у мушкарца, јер он жене не воли.

ДАНИЈЕЛА: Зар не би било природно да ме син воли, а не отац? Нисам ли ја његова вршњакиња?

АЊА: Ах, Данијела, ја више не знам шта је природно а шта изопачено. Је ли природно да доктор остави ону фрустрирану, препеглану кучку и ожени се са мном, младом и лепом да му родим здраво и

нормално потомство? Није ли изопаченост друго лице природности и пошто се свет непрекидно окреће он нам стално подмеће једно од та два лица која нас наизменично љубе и збуњују? Зар је у реду да он, поред мене и Олге, жели тебе више од свога живота, а ти, уместо њега, свог угледног и шармантног професора, хоћеш његовог сина, педера, за кога он мисли да је оличење мушкости и свих мужевних одлика. Можда су га они младићи тако сурово претукли баш зато што их је сексуално привлачио, а они то ни себи, а камоли једни другима не смеју да признају.

ДАНИЈЕЛА: Ја не мислим да је Игор изопачен.

АЊА: Па чему онда ова маскарада?

ДАНИЈЕЛА: Можда је он сувише сензибилан за ово време, са нешто више хормона нежности него прилика да их у љубави испољи. Можда је он, Ања, уплашен и изгубљен дечак у овој свирепој клацканици између живота и смрти па у љубави тражи уточиште и бекство од панике која се у све нас помало увукла, али се ми тврдокорно придржавамо шаблона наших предака не желећи да видимо истину, а поготово не да је прихватимо.

АЊА: Не знам шта ти хоћеш, у ствари. Да будеш прагматична и лако дођеш до дипломског или да задовољиш своју сексуалну глад, која је већ почела да те прождире.

ДАНИЈЕЛА: Ја не знам, ох, Ања, престани да ме збуњујеш и сама знаш колико сам неодлучна, наравно да ми је дипломски најважнији, али не могу ваљда тек тако да се одрекнем љубави. Истина, фараон је драг и неодољив, али он је твој и ја себи издају не могу да допустим иако знам да мој морални статус код тебе не ужива неко високо место, ипак не могу да преврим најбољу другарицу и да је одвојим од човека који се због ње разводи.

- АЊА: Па у томе и јесте апсурд целог мог положаја, Данијела. Јер ја то не могу дочекати. Доктор је болестан на смрт и, у ствари ако обе хоћемо да будемо анђели, и да у његовом најтрагичнијем тренутку мислимо на њега, онда ти треба као жена да легнеш са њим, а не као мушко са Игором. А твоја ствар је мој посао и ја ћу га натерати да ти потпише оцену у индексу, пре самог твог чина.
- ДАНИЈЕЛА: Добро. Не знам зашто то за мене чиниш, само да знаш: ја се Игора не могу одрећи, без обзира на твоје могуће планове.
- АЊА: Које планове, Данијела? Видиш колика је моја жртва, коликог га волим и колико желим да га усрећим, да оде испуњен а не празан са сјајем остварене љубавне жеље у очима, а не угашен фрустрацијом и незадовољеном појудом. А што се мојих планова тиче знам тачно шта ће се тада са мном догодити. Јер кад њега сутра више не буде било, његова весела удовица ће ме најурити на улицу, и онда ћу морати, без обзира на моју факултетску диплому да завршим са примитивним зидаром у Топоници и да проводим вечери у кући са много празних соба и станова очекујући да ми се штрокаво прасе увуче у кревет, у мене, јер то је, упркос свим мојим напорима, једини пут који ми је судбина одредила.
- Уосталом, коме треба дипломирани виолиниста у Србији? Топла и мека женка – да! Али Бетовенова Кројцера соната није за рустичне уши пастира и ових полуурбаних лудака и зликоваца који мисле само на прасетину, топло пиво и разврат, макар са сопственом женом.
- ДАНИЈЕЛА: Ох, Ања, ти не знаш, ти си сувише рационална и прагматична да знаш шта значи кад ти се безумна страст увуче у срце и тера га да пумпа крв лудачком снагом. Ја просто не могу више да кријем своја осећања према њему. Чим га видим, или изненада сретнем, ноге ми се укоче и почну

да клечају и скроз ме облије руменило, тако да и сама осећам како постајем ружна и одбојна.

Саша улази тињихо и нечујно у собу. Заћечен ћрозором сћјаје нећомично. Њих две ћа не виде.

АЊА: Ти никад нећеш бити ружан и одбојан, Данијеле. Тааако... сад си прави дечко. Сигурна сам да ћете одмах пожелети, чим те види. Убећена сам, да ће сада, због тебе, заборавити и мајстора Видана. Он је ипак сувише примитиван за њега. Да видим, Данијеле, само још да проверим умеш ли да се љубиш.

Сћисне Данијелу у дуж и сћјрасћјан ћољубац. Данијела се мало оћима а онда ћојусћји. Саша се дискрећјно накашљава, да скрене ћажњу на своју ћрисућјносћји. Њих две се ћрћгну и раздвоје. Сви ћроје су збуњени.

САША: Ох, жао ми је, Ања. Нисам знао да имаш госта.

АЊА: О, то је Данијел, докторе. Игоров друг па је свратио, онако, мало у пролазу. Можда га и познајете. Он је ваш студент.

Данијела кокећјно ћружа руку, али је Саша не ћрихваћја.

САША: Ако, ако... свака девојка треба да води рачуна о својој будућности. Мада, млади људи умеју да буду непредвидиви. Понекад су невоспитано дрски, а понекад, вешти ласкавци и полтрони. Поготову ако је оцена у питању.

ДАНИЈЕЛА: Добар дан, како сте, професоре. Студенти много причају о вама, девојке вас обожавају.

САША: Ја вама, млади господине, не верујем. Ко може да воли јадног, напуштеног старца који покушава да утисне одговорност у тикване који не схватају да је лечење и уопште подизање људи из болесничких постеља божански посао. Мене можда сматрају за непопустљивог у ставовима, али они се морају строгом дисциплином и сигурним знањем оспособити да преузму човекову судбину у своје руке, његово срце, мозак и друге органе које нам је Бог дао да са њима проживимо цео један људски век.

- АЊА: Ja се бојим, Саша, да сте ви погрешно разумели Данијелово присуство. Он је овде због Игора, а не због мене. Ви знате, Саша, да ја волим само вас.
- САША: Не, Ања, нико није у стању мене да воли, па ни ти. То што ти осећаш према мени није љубав, него захвалност. Болест је друштво за старост, а здравље за младост. Ти знаш колико сам ја болестан. Уосталом, живот за час прође, поготову младост. Данас би сви хтели да живе дуго, али нико не жели да буде стар. Цинизам је у томе што само старци могу да живе дуго. Али, не сви. Има изузетака и они су, на жалост, увек болни. Кад човек остари онда остане сáм и заборављен у времену које се креће све спорије. Најзад се заустави и оконча дуговечност. Све стане и нестане као да никад ништа није ни постојало. Из тога неки закључују да је живот и уопште свако постојање, чиста илузија. Али, није. Младост није. Она је толико наметљива, себична и безобзирна да се не може игнорисати.
- АЊА: Иди Данијеле, иди. Тебе чека Игор у салону. Рекла сам му да ћу те довести и мора бити да је већ нервозан. Молим те да му се придружиш. Ја ћу доћи врло брзо, само да се нешто договорим са доктором.
- ДАНИЈЕЛА: Добро, Ања, само немој да те сувише дуго чекамо. Може изненада да прасне и све доведе у питање. Поготову ако открије о чему се ради.
- АЊА: Видећеш, Данијеле да ће све бити у реду. Сигурна сам да ће све бити у реду.
- Данијела излази. Ања се враћа и сивавља Сашин руке око врати.*
- САША: Мени је све јасно, Ања. Ми немамо више о чему да разговарамо. Видео сам, љубили сте се.
- АЊА: Али то није био он, Саша, ти то не разумеш, мили мој, кад видиш и сам ћеш ми бити захвалан. Уосталом, у тај пољубац сам унела сву страст према теби. Ти знаш шта значиш за мене. Ти си мој отац, мој љубавник, мој муж, све моје, све

што сам сама стекла у животу, све што имам од живота.

САША: Ја сам одувек мислио да треба да нађеш себи дечка, Ања, али овакво једно говно с млеком, без чврстине и са женским манирима... Заиста сам разочаран.

АЊА: Немој сада, молим те. Тако сам анксиозна. У последње време сва сам напета и лако губим концентрацију. Бојим се Олга, да изненада не наиђе, да нас не затекне, Саша. Она је опасна жена, самостално о свему одлучује, глупа али не зависи ни од кога, а ја... потпуно сам погубљена без тебе. Још кад се љутиш на мене, дође ми да се убијем. Зато што немаш никаквог разлога да будеш незадовољан, поготову љубоморан. Јер ти си мој једини мушкарац.

(Вуче га у свој кревет)

Дођи, мили. Дођи да ме опустиш, као што само ти умеш, сваки твој додир ме лечи. Не знам само одакле ти толика енергија коју исијаваш директно у мене и спасаваш ме да не потонем још дубље у неки страх који ми је шчепао срце и стеже га. Својом хладном, металном шаком га стеже. Једино твој загрљај може да ме угреје.

САША: И какав је он мој студент, молим те, Ања? Не сећам се да сам га икада видео на вежбама. Не волим да такве типове довлачиш у кућу. Сав је блазиран и као... као нека жена успијуша. Гади ми се од њега.

АЊА: О, па није он тако лош као што ти се чини, можда мало женскаст јесте, али у сваком случају, ведро природа. Довела сам га да се дружи са Игором, да му помогне да се извуче из депресије због твог и Олгиног развода. Игор је тражио.

САША: Каквог развода?

АЊА: Па зар ниси рекао да се вас двоје разводите и да ћеш се са мном оженити.

(Пауза)

Пази, Саша. Обећао си.

САША: То је компликовано, Ања. Ти си још дете и не разумеш се у препреке које нам живот поставља између нас и наших жеља. Намера и планови су једно, срце моје, а могућности сасвим друго. У томе и јесте свачији животни проблем. Многима остане још само један степен до врха, и онда, кад се напну, кад учине највећи напор и притисну одраз свом снагом испод њих се читава конструкција успона сломата и зачас се нађу у понору. Тамо одакле су све и започели. А онда, ту је и раскорак који нас тера да истовремено идемо у супротним правцима, који нас растрже као на крсту и чини мученицима уместо уживаоцима живота.

АЊА: Заиста, Саша, одувек сам мислила да неки интелектуалци користе своје образовање и елоквијенцију да вештом реториком одбране кршење своје речи, задате у часу страсти и задовољства. Ипак, ја нисам глупа музичарка која меша љубав и жељу и знам врло добро да се ти са мном никад не би оженио из љубави јер ти желиш само моје тело, а души и карактеру приписујеш сељачку грабежљивост и егоизам. Јер мислиш да сам ја вулгарни материјалиста, што није тачно и што ћу ти сада доказати. Ти Данијелу желиш још више, гориш за њом и нема тога што не би учинио да ти се нађе у кревету. Знаш да у тренуцима страсти са мном стењеш њено име и то мени не смета, јер моја љубав према теби није себична, јер те волим изнад свега на свету и желим ти срећу и задовољство по било коју цену. Због тога сам на путу да је наговорим да ти се баци у наручје, а ти, Саша, ако се са мном будеш оженио увек ћеш моћи да уживаш у нашим телима, чак и истовремено. Зар те то не пали, стари љубавниче. Одозго ја, одоздо она, Данијела, или положај који ти сам одабереш. Рај, и то, по коју цену. Да најуриш једну фрустрирану кучку, која те нити воли, нит поштује, која једино тебе оптужује за

целу своју промашену каријеру, коју чак мрзи и једини ваш пород, ваш син Игор, и да Данијелипустиш на испиту, да је пустиш да прође на хирургији. Јер она, Саша, она која толико воли људско тело, није у стању, просто не може да завири у његову унутарњу структуру, месо и крв не подноси, а кад види отворену рану пада у несвест.

Ето, Саша, колико сам ја реална у односу на твоја морална и метафизичка наклапања која користиш једино да ништа у свом животу не промениш. Али, драги докторе, познато је да нема напретка без промене и сад добро размисли шта ти више одговара: Ја и Данијела у пакету или она твоја клопарава бабетина која се вуче од позоришне ложе до седишта у Коларцу, од опере и балета до симфонијског концерта.

САША: Али, Ања, она каже да је Данијела заљубљена у мога Игора.

АЊА: Шта Олга зна о теби, о Игору, о животу који је толико противуречан и мистичан да збуњује и самог творца. Игора не интересујем ни ја, ни Данијела.

САША: Он је један нормалан и здрав дечко.

АЊА: Па јесте... наравно да је тако, под условом, мили, да дефинишемо нормалност и здравље прво на нашем случају. Је ли нормално то што ја тебе волим, једног дивног старца који ме подсећа на Аполона из Делфа, или можда чак на Зевса са Олимпа? Је ли здраво то, што ти, божански старче, са демонским потенцијалом, уживаш толико у мени младој и још развратно прижељкујеш моју другарицу да нам се у оргијама придружи?

САША: Тише, молим те, Ања. Па знаш да може неко да наиђе.

АЊА: Али, ко? Кога има у овој кући кога бисмо нас двоје могли да изненадимо? Игор је сада заузет

твојим студентом, а она... како ме само гледа та античка совуљага, немоћна, са избуљеним очима, кад би могла да убије погледом, одавно бих била мртва. Она зна, Саша, зато те и презире што не смеш да јој кажеш о чему се ради, шта си ми у кревету обећао. Ужива у твом неспретном муцању, изненадном знојењу, у твом страху, у својој моћи над тобом. Па ипак, опрезна је, мудрица, не жели да изгуби твоју потпору у друштву, свој грађански идентитет. Забога, па она је жена, супруга чувеног хирурга, професора хирургије доктора Александра, Саше Жужула и веома уваженог члана Српског лекарског друштва. Тако она, као паразит на себе преузима сав твој успех, све твоје заслуге и себи гради висок положај у друштву. На тај начин је дошла до своје сталне ложе у опери и природно је да не жели да остане без свега тога, без ове удобне и лепе виле на Звездари, да се нађе у мом бившем положају на београдским улицама, као напуштено псето. Али за њу је сада и мој положај не-реално висок јер ја сам се отргла од њене господске доминације, ја сам званична љубавница њеног супруга и најзад њена будућа господарица, ако се смилујеш и даш јој ову моју собицу да има где да умре.

САША: Ох, како је то ружно што говориш, Ања. Ја то не могу да поднесем. Не знам зашто је толико мрзиш. Па она је тако добра према теби.

АЊА: Све си погрешно разумео, љубави. Све. Не мрзим ја никога, ја волим само тебе. Тебе желим и чезнем за тобом, свака пора мога тела за сваком пором твог. То је алхемија нашег односа, капитал и злато наше недољиве привлачности, космички магнетизам и снага наше емотивне гравитације која нас спаја у једно тело и непрекидно кружење наших енергија из тела у тело.

Зато ходи, ходи брзо да ти покажем пламен

љубави који сажиге сваку моју обазривост и стрпљење јер ја више не могу да чекам, јер ме раздире нека унутарња сила и жеља да нам што пре доведем и Данијелу, наше лепо Данче, наш неодржив нови дан у кревет. Да је имамо, Саша. Само ти и ја. И нико други. Видећеш да ће то бити могуће, видећеш да ће са мном све бити могуће, а не као са њом.

(Тихо улази Олга, она је не види)

Заглибљен у дубоком блату немоћно се копрцаш и тонеш све дубље, на наше очи, из дана у дан. Јер ти, ти Саша, ако се од ње не разведеш одмах, још данас, сутра ћеш умрети фрустриран њеном тоталном осушеношћу, сувоћом њене душе и тела које се више ни у једном свом сегменту не прегрба, већ пршти и ломи као старо дрво на јаком ветру. Ти најбоље знаш шта је за тебе, а шта не.

Олга њрије и ошамари Ању. Сцена се укочи.

ОЛГА: *(Говори њолако и уморно)*

Чувала сам те као рођено дете. Пазила да се не премориш, да те не преоптеретим послом, да останеш свежа за Игора, да свираш Бетовена, Чајковског, Грига, Рахмањина, да будеш на небу, а ти под земљом ријеш. Подриваш не само мој живот него читаве моје породице, загађујеш ми кућу, уносиш прљавштину и болест у њу, мужа ми претвараш у гњиду.

САША: Олга... ја...

ОЛГА: Ђути, гњидо. Знаш и сам колико си болестан, али не можеш да се смириш, него пре но што одеш мораш све да разориш, да не остане ништа што смо заједно стварали, што смо изградили, хоћеш да цео мој живот развејеш као што си учинио са својим.

Стид ме је што сам се удала за тебе.

Стидим се што сам провела живот с тобом.

Проклет био дан кад сам те увела у ову кућу, домаћинску кућу мојих часних родитеља коју си

оскрнавио својом болесном фантазијом, својом скоројевићком уображеношћу, својом провинцијском алавошћу за женама, за угледом, за положајем, за новцем, за моћи, за свим оним што часне људи чини опрезним а нечасне гура у срљање према чудовишним апетитима, па као бесомучан пас јуриш и гризеш, и месо откидаш, и прождиреш све туђе, што ти ни по чему не припада. Младост и здравље. Тонеш дубоко у провалију њене покварености само зато што никад ниси имао ни достојанство, ни морала. И шта сад с тобом да радим? Зар да те болесног, на смрт, избацам из куће и пустим да отац мог чеда, мог јединог детета, мог Игора, иструли на улици као опало лишће у каналима, да се претвориш у обично градско блато које пажљиви пролазници прескачу, а они други газе и пљују по њему.

САША: Али, Олга, драга, ја мислим да ти грешиш, добро, љута си, знам да сам крив, али то није оно што сада мислиш, ја нисам пристао, мила, ја никада не бих пристао.

АЊА: Чекај! Стани мало. Зар ниси рекао да је ово твоја кућа?

ОЛГА: Ох, Саша, зашто си дозволио да тако ниско паднеш? Да те она, наша недостојна служавка ставља пред свршен чин, да те испитује и уцењује. Зар не видиш да је она извор целокупне наше несреће, да смо били ушушкани и неопрезни, ко зна колико се дубоко увукла у све поре наше породице, бог зна да је и Игор био једно нормално неурастенично дете, али послушно и дисциплиновано, док се она није појавила, да је чак радо ишао са мамом у позориште и на концерте. А сад, одједном, њему не ваља величанствени Турандот са непревазиђеним Ђокићевим басом, ни Пучини уопште, Верди му изгледа разблажено и меко а цела Италија расадник европског кича. Можда ти и ниси крив, Саша, што си пао у руке овој подмуклој, овој дволичној

и вештој жени која је нашла да одседне код нас и ту дубоко засеје своје отровно семе.

Семе мржње, ниҳилизма, семе разврата и де-струкције.

АЊА: Ох, Олга, мила моја, како можеш да помислиш да сам тебе издала, па ја се теби одувек дивим, свим твојим способностима, талентима и музичком знању, од тебе сам научила више него на Академији. Научила сам да кувам, да перем и да рибам, да будем савршена и беспрекорна домаћица, мајка која ће рађати и подизати савршену и беспрекорну децу, уметник који ће сутра производити савршену и беспрекорну музику, да испуним Србију и свет лепотом и беспрекорном савреношћу.

ОЛГА: Ти?!

АЊА: Да, ја, јер ја сам поштена и сиромашна девојка и немам куд ако нећу да се вратим у село, него да беспоговорно служим и слушавам. Не мислиш ваљда да сам га ја сама увукла у свој кревет, па ти, ти си га отерала из свог право у мој да ме у твојој кући спада и балави овај немоћни, перверзни старац који ми прича гадости о теби и твојим ружним навикама.

Али ја не, нисам прихватила те лажи иако ми је рекао да је кућа његова, да ће се развести од своје, како он каже, дрвене марионете чије кости клопарају при сваком твојем покрету, да ће се чак ожени са мном само ако му будем довела моју другарицу Данијелу у кревет. Нисам оскрнавила твоју кућу, већ он, твој муж, и моје тело и моју душу, бар да сам имала нешто од тога, већ само да платим школску таксу и формуларе, да имам у глави осећај неке перспективе, да нећу бити слушкиња целог живота, него виртуоз и професор виолине. Јер ја нисам имала избора, а он, кукавица и гњида везана за сопствени страх и кукавичлук, јесте. Имао је тебе и уместо да буде поносан и задовољан својим богатством био је

незајажљив, а сад ја треба да будем жртва и поднесем све негативне последице његове ала-вости. Буди праведна, иако знам да нисам крива, молим те да ми опростиш; нека ринтање, моје исцрпљивање на послу у кући буде моја казна. Не терај ме да се вратим у село, у смрад балеге и мо-краћног испарења земље која незаштићена пуца на сунцу и претвара се у ситну прашину према којој овај градски смог није ништа.

САША: Олга, пусти је бар да дипломира.

На сцену сћујају Славен и Видану радничким комбинезонима.

СЛАВЕН: Гле, гле! Ви сте, значи, овде, у соби код Анчи. Баш се нешто питам шта ће вама мансарда кад имате толико соба у овој кући. И нигде никог, све празно.

ВИДАН: Исто као у Топоници.

СЛАВЕН: Једино што је музичарева соба закључана. Али, изгледа да он није сâм. Прича гласно, смеје се и галами као да је неко са њим. А није, није. Не бих рекао.

ВИДАН: Зар ниси чуо неки женски глас како цвркуће. Као славуј у зору.

СЛАВЕН: Бога ми да сам му ја отац отишао бих да видим шта он то ради сâм, закључан у својој соби.

ВИДАН: Кажем ти да није сâм. Лепо се чује женска песма. Крешти ко успаљена голубица.

АЉА: Ако није кастрат у питању? Из његове опере.

СЛАВЕН: Какве то има везе, Анчи? Колико пута си га чула и видела како сâм прича са собом и вришти неким женским гласом. Боже сачувај! Све ми се кожа најежи. Као да је кућа, поред птичурина и слепих мишева испуњена и злим духовима.

ОЛГА: А шта сте ви овде? У некој инспекцији.

СЛАВЕН: Не, него смо дошли по паре. Завршили смо посао и сад можете да се преселите горе. Да видите како је горе лепо и чисто. Кроз прозор се види како Дунав иде право на Гроцку.

- ВИДАН: А после и даље.
- СЛАВЕН: Пошто је посао поштено завршен по договору, тражимо остатак новца, по уговору. И кад све исплатите, бога ми, ми смо на губитку. Нико није могао да предвиди да ће материјали толико да поскупе. А и киша нас уби.
- ВИДАН: Ја сам ти предлагао нестабилну клаузулу. Зар нисам?
- СЛАВЕН: Не знам ја шта ти је то.
- ВИДАН: Па то је оно, знаш, оволико кад се каже, а онолико кад се исплати. Хоп - ти, хоп - ја! Нема бато! Тако ти је то на целом свету. Нарочито у Холандији где свака скаче о свом трошку.
- САША: Добро, ја сам новац спремио, као што смо се договорили, у еврима, па сад динар може да скаче колико хоће. Јел' то у реду?
- СЛАВЕН: Па сад не знам. Материјали скачу и у динарима и у еврима.
- САША: Идемо у салон, да вас исплатим.
Саша, Олџа и Славен излазе.
- ВИДАН: Славене!
- СЛАВЕН: *(Врати се)*
Шта је сад?
- ВИДАН: Јел знаш како је комарац јебо магарца?
Чује се како Иџор њева у високом фалсеџу.
- ИГОР: "... Горски царе, о лаве,
Доћи ћу твоје мрске главе..."
- СЛАВЕН: *(Се њрекрсти)*
Спаси боже!
(Оде)
- ВИДАН: Анчи, зашто си тужна, душо? Зенице су ти се некако од страха скупили, а плава боја твојих крупних очију се разлила, само што у сузама напоље не прокапље. Неко те је уплашио Анчи. Нема овде среће за тебе. Нема ни за кога, душо. Овде је сав живот некако несигуран. Између

неба и земље. Још нисам срео срећног Београђанина. Сви некуд јуре а кад стигну једноставно не знају шта ће са собом. Врте се око себе ко усран голуб. И кљуцкају Анчи, кљуцкају хистерично, на све стране. Свуд траже неко зрно а сами газе по хлебу.

Пођи са мном, Анчи. Идемо заједно у Топоницу. Бојлери су укључени на струју и стално греју воду. Да спереш овај усрани град са себе, са своје лепе, беле коже, из својих плавих очију. Код мене се не штеди кад је хигијена у питању. То сам научио у Холандији. Код њих се ради тешко, а онда иду да се окупају и... напију.

Знаш како они пију, Анчи? Ставе лимун у руску вотку, напуне чаше за воду и... оп! Изруче све у себе. А после опет могу да раде. Ја сам једном тако попио чашу вотке на екс и одмах сам пао на под. Као покошен. Два дана нису могли да ме пробуде. Па кажу... Срби пију. Какве смо ми пијанице, Анчи, кад полудимо од чаше млека. Таква је наша крв. На све реагује. Алкохол јој није потребан. Довољно је само да погледамо једни друге и већ смо пијани од мржње. Али ти не треба да се бојиш. Ја сам око дворишта подигао прави кинески зид. Не види се ништа. Ни напоље, ни унутра. А на врх капије, на два стуба, поставио сам два гипсана лава, да те чувају, гола можеш да се шеташ по дворишту. Шта кажеш на лавове? А, Анчи?! Сам сам их направио. Видећеш. Изгледају страшно. Крволочнији су од афричких. Само што никуд не трче. Имају времена. Као ја. Ја само чекам и чекам и знам да ће све да дође на своје место, само да ми падну у уста. Јер мој живот је неизоставан, судбина се не може спречити.

АЊА:

Ох, Видане, дете, прошао си цео свет, а још ниси сазнао колико је свачији живот неизванстан. И твој, мили дечаче, поготову са мном. Али, шта да се ради? Молим те, буди стрпљив још мало.

Ускоро, ускоро, Видане, даћу ти коначан одговор. Ко зна, можда си ти једино моје право решење.

ВИДАН: Ја имам времена. Још сам млад и могу да чекам. Ја ћу чекати, Анчи. Јел' ко чека, тај и дочека, своју а не туђу судбину. Само да знаш да ја знам шта значи виолина за тебе. Купићу ти Страдиваријуса па свирај за своју душу, колико хоћеш. Свирај за птице, Анчи. Нећу да други сељаци уживају у теби.

МРАК

 ПЕТА СЦЕНА

*Просиран ентеријер мансарде уређен модерно, без преградних зидова, са лакованом зредом у средини са које виси конопац са омчом на крају. Позади је камин у којем гори вајра, а испред камина, у шрех постављен полуконцертни клавир *Gros und Laubeger*. Неколико фошела, лампи и слика доунавају утисак дневног салона, а мало даље сто и столице у тирезарији чија дубина назовештава просиран стан.*

Данијела прерушена у мушкарца седи у фошели и заљубљено гледа Игора који прелудира на клавиру.

ИГОР: *(Престане да свира)*

Видиш, Данијеле, можда те чуди откуд вешала на сред салона, можда мислиш да сам решио да се обесим и то баш сада кад сам нашао тебе, кад сам први пут у животу толико срећан, да више не знам шта ћу са собом, али то није тако. Ако икад будем одлучио да се убијем то неће бити чин давлена и грозног гушења услед недостатка ваздуха. Пуцаћу себи право у срце и то ће бити величанствени крај мога сна из којег се још нисам пробудио. Али сада, кад си ти ту, не мислим ни на смрт ни на живот. Хоћу само да стално имам на уму колико је овај живот кратак и како га не вреди тражити на бесмислене фасцинације као што је успех у породици и друштву, борба у арени са суровим и примитивним каријеристима, недаровитим уметницима и женама које се као крокодили хране мушкарцима. И уопште, што човек има мању запремину у глави све је више затрпава жељама, предрасудама, алавошћу за влашћу над другима, за претварањем целог човечанства у један униформисани шпалир слугу који треба да служе само његовој таштини и надобудности.

О, колико нас њиховог ђубрета, које су они израдили као наш благослов, дави и притиска оне малобројне који су заиста сензибилни и уплашени, који су се на самом старту повукли са те

арене да не заврше на трозупцу каквог распамљеног гладијатора који у име своје генијалности коље, убија, растрже најплеменитији сој људи анђела који више не верују у Бога, макар колико му били близу. Не верују у љубав, Данијеле, између две сродне душе, без секса и свих оних гадних течности које се из нас, под утицајем неконтролисаних страсти, као секрет изливају и стварају гадан осећај да је свака љубав прљава.

ДАНИЈЕЛА: Али, Игоре, наша љубав је чиста.
(Приђе и њришисне му дуџ и сѡрасѡвен ѡољубац)

ИГОР: Зато и смем да ти кажем да те волим, јер си ме ослободио страха од оних који контролишу моје здравље и моју нормалност. Јер ја сам здрав и нормалан, Данијеле, можда само мало више испуњен музиком, и ти си здрав и нормалан, љубави, наш однос је далеко од било којих материјалних интереса и шићара, од било којих калкулација и страха за будућност.

ДАНИЈЕЛА: Јесте. Ми смо нови људи који ће победити, нас је све више иако се биолошки не размножавамо. Једнога дана, видећеш Игоре, тог дана бићемо на свим водећим местима света, водићемо човечанство, ми ћемо бити човечанство. Жене на једној страни, а мушкарци на другој, без мешања вишег и нижег соја људи, остварићемо, у име чисте љубави и њене моћи потпуну сегрегацију. Као у Цркви. Лево мушкарци, десно жене, а између мач архангела Михаила који брани коридор и одсеца главе онима који претрчавају вођени ниским инстиктима, који сече сваку жељу за нарушавањем реда, уопште, било коју жељу. А свуда, свуда, свуда празно испуњено само музиком. Твоје композиције ће се чути из свих електронских медија, свираће се на концертима, у операма, биће снимљене у мобилним телефонима, лифтовима, клозетима. Твоја дивна космичка музика која продире кроз кожу и крв

сваког појединца, кроз све галаксије, које стижу бескрајно далеко, до самог усамљеног Бога, на крају света, изван света. Јер, иако је свет његов део, он сâм не припада ничему сем себи, он је заокружен појам и њему не треба нико и ништа да би постојао у свој својој заокружености.

ИГОР: Одакле све то знаш?

ДАНИЈЕЛА: То је зато што ме инспирише моја безгранична љубав према теби, која обухвата све, чак и њега, јер га осећам увек кад сам у твојој близини.

ИГОР: Е, драги дечко, камо среће кад истина не би афирмисала лаж, кад нада не би потврдила безнађе, кад живот не би био аутор смрти, кад би уопште у пракси постојала чиста љубав без примеса страшних отрова који нас разарају и гурају у пропаст.

Ја, у ствари, дубоко сумњам у сваку перспективу и могућу срећу која је пред нама само зато што је у прошлости никад и нигде није било. Овај свет је довољно стар и његова прошлост бескрајно дубока да не можемо очекивати у будућности нешто што се никад раније није појавило, јер срећа је измишљен појам због дуализма према свуда присутној несрећи која је иманентна нашој природи од које смо саздани. Наш смех је израз страха а не задовољства, наш грч је израз бола, а будућност израз прошлости. Тако и моја музика, као израз тишине само доприноси светској халабуци и немоћна је у амбицији да је очисти од примеса ђубрета и насиља које је божји модус вивенди.

ДАНИЈЕЛА: Смири се, Игоре, шта ти је, па твоја музика је дивна и треба да се њом поносиш, да се надаш и очекујеш велики успех. Видећеш.

ИГОР: О, не, Данијеле, како си ти наиван, драги дечко, ђаволи свирају а људи слушају вођени звуцима право у море туге и јарости као холандски фрулаш који је својом музиком повео децу Хемлина

у море да их подави као пацове само зато што му нису исплатили договорени хонорар. У музици се око хонорара све врти, јер тамо где нема пара нема ни ње. Покажи ми, реци ми име само једног достојанственог уметника који се добровољно одрекао хонорара. Па Јохан Себастијан Бах се улизивао тупоглавим Немцима само да би својим генијалним делима могао да исхрани своју многобројну породицу. Погледај само та надувена лица свирача из било ког оркестра, њихове ужагрене очи којима гледају своје жртве и док им топе и растачу душу својим умним оком завирују у новчанике из којих танким, дугачким прстима ваде хонораре.

Ако неко од њих и не наплаћује своје дело од људи, ђаво му исплаћује плату увлачећи га у своје лавиринте и дајући му моћ над душама које уз помоћ уметности и новца отима од Бога. Схваташ ли ти колико је то зло?

ДАНИЈЕЛА: Али, ако је и зло, оно је неодољиво лепо. Ти си леп, Игоре, иако ниси од ђавола.

ИГОР: А ко то гарантује да нисам? А шта, Данијеле, ако сад, кад сам испуњен Богом, схватам, дефинитивно разумем да је моја музика грех према чистој души коју треба спасавати од насиља уметности, од агресије духовне изопачености која је у основи све га што човек ствара јер он је ближи разарању него стварању пошто му је природа више демонска него анђеоска. У природи сваког стварања лежи борба против Бога и човека, сиромашење и сушење а не богаћење и освежавање, пошто тамо нема и никад није ни било здравља већ само болест, болест, болест... Извори духовног освежења су толико дубоко у нама да их само љубав може покренути како би нас милост Божја опрала од зала наших творевина. Ђаво господари земљом и њему у част су подигнути храмови и градови, због њега су основана позоришта, школе, музика и књижевност, па чак

нема ни једне свете књиге која не ставља сликарство и вајарство с ону страну Божјег закона, која не мисли да је меденица у рукама црне магије а саобраћај обично вештичарење.

Нису ли Шекспир и Достојевски, Моцарт и Корбизје, Ван Гог и Микеланђело демони који су скренули човечанство са Божјег пута и послали га право у пакао у којем горе људске душе, разјарене, намучене и заувек изгубљене. Зато свуда влада мржња и незадовољство, незајажљивост за задовољствима у којима гасимо фрустрацију и страх, је ли природно да се бојимо смрти ако нас већ сопствени живот толико узнемирава и плаши?

ДАНИЈЕЛА: Ја тебе не разумем, Игоре, и бојим се толиког слепила јер не видиш да ти је Бог дао све за разлику од многих других. Знаш ли ти шта значи бити леп и богат у овом ругобном свету у којем хиљаде деце свакодневно умире од глади и болести, шта значи бити тако талентован у духовној пустињи на коју је већина човечанства осуђена? Па ти у овом сувопарном и баналном добу пишеш нову оперу и стајеш у ред оних генија чије је дело дало божански смисао људском животу. При том не волиш жене, не цениш лепоту, моћ презиреш, да те није случајно захватила она болест масе које се гнушаш – незахвалност?

ИГОР: Све је то фикција, драги мој, ја нема на чему да будем захвалан сем на теби, твом непроцењивом шарму и присуству које ми је дало снагу да ставим вешала на сред мог малог раја а да се ипак на њих не окачим.

Даноноћни рад ме је исцрпао, Данијеле, и упропастио. Нисам више имао снаге очи да отворим, па ипак, са затвореним очима, био сам буднији од многих који су свој адреналин расипали немилице, трошили узалуд, на самодоказивање, борбу, освајање свега што им ни по чему не припада; на страшну, нејасну глад коју затомљујемо својим и

туђим вредностима, животима најближих, жртвујући сопствену децу, своје снове. Знаш ли како је то кад те у рођеној глави прогони какофонична светске музике, лепе, лицидерске моцартовске до разбијачке, сатанске вагнеровске и даље до Шенберга, Стравинског и несрећног Густава Малера? Знаш ли ти колико ја мрзим ту обичну људску реч “захвалност” иза које стоји класично лицемерје и завист? Зашто да будем задовољан? На чему да будем захвалан?

Зар на непроспаваним ноћима, на грчу и гушењу од стегнутих плућа и осушеног грла, од домара у мозгу по којем из милијарду могућих звукова пребирам оне тонове за којима трагам иако их не познајем...

(Мауче, урла, режи, лаје, скаче и сумануто скви-чи. Данијела ѓа њосмајра избеумљено)

... како да крик мачјег вапаја спојим са жељом пацова да се безбедно докопа стрвине и све то слијем у захвалну химну архикомпозитору целог космичког простора који одјекује грохотом разуларених будалетина и ридањем уцвелењених бића која схватају сопствену беспомоћност у неограниченом простору, које ужасава унутарња клаустрофобија личне омеђености у условима минорне егзистенције, који свуда виде немерљиву величину смрти у односу на животић што нас у целини одређује као толико безначајне појаве, са свих страна самозадовољно потопљене у ништавило.

Јер моја опера није колачић уз енглеско пијење чаја, јер она јесте и треба да буде буђење заспалих и самообманутих бизгова који мисле да су човечанство, да су самим тим близу Богу и да их на небу чека рај који су себи приуштили на земљи екстерминишући страву у којој плива њихово благостање.

Али, знаш ли ти Данијеле, у чему је моја трагедија? Јеси ли икад чуо за реч истинску, дубоку и оштру као мач, реч која гласи “немоћ”?!

Знаш ли ти, љубави, како изгледа ђаво, на шта тај личи, колико је неодољив и колика је његова способност претварања и мимикрије? Шта ако се он прерушио у мене, мог оца, мајку, у Ању, шта ако је узео облик Видана или можда... ти?! Можда си ти тај демон који је дошао овде да ме искушава и чини срећним само зато да би ме лакше упропастио, можда ми је он одредио компоновање нове опере као животни циљ да би ми одмах затим по свом лепршавом двојнику послао немоћ да се лакше посере у мој живот, да ме омаловажи и понизи у сопственим очима, да видим, да сагледам тај пут кад се будем пео на табуре да се као његов лампион окачим о плафон моје нове гарсоњере, да одозго зрачим таму моје изгубљене душе, мог блокираног ума, можда је то тај дуго жуђени тон за којим трагам, мој залеђени урлик са Звездаре.

Приђи, приђи, Данијеле, да ближе погледам твоју маску и сазнам колико је моја пропаст близу, ту, на дохвату руке, јер ја више у својој глави не чујем ни хармонију ни какофонију, у њој се разлеже само један раван тон без идентитета и било какве мисаоне структуре. Јер ја сам готов, готов, ако ме ти напустиш, ако останем сâм са тим тоном у глави који емитује сав ужас света и бесмисао божјег а камоли мог стварања.

ДАНИЈЕЛА: Никад те нећу напустити, мили мој лудаче, чак и ако ме раскринкаш, јер ја сам твоја а ти моја судбина. Ми смо исто.

ИГОР: *(Ослушкује вај̄ру камину)*

Чујеш?!

(Пауза)

Чујеш како ђаво пуцкета и дозива из камина? Видиш како се пламичци утркују у својој ажурности претварања дрва у пепео? Није ли пепео коначна сврха и циљ свега што исијава енергију, свега што постоји?

Видиш оне ноте на трпезаријском столу?

ДАНИЈЕЛА: Да.

ИГОР: Додај ми их.

ДАНИЈЕЛА: То је ова свеска на којој пише: “Фараон и лав”, а испод ње “нова опера”!

ИГОР: Тако је, фасцинација мога живота, трулеж моје младости, моји страхови и паника од сусрета са познатим.

Она му додаје њарџиџиуру.

ДАНИЈЕЛА: То јесте, Игоре, твој садржај и твоја моћ да из ничега ствараш свој свет, јер не прихваташ овај реални као једини кога у стварности одређује анонимна биологија, макар колико она сложена била.

ИГОР: *(Почиње да баца листи њо листи њарџиџиуру у ваџиру)*

Сад ћемо да је вратимо њеном аутору. Нека гори до пепела, све до тоталног гашења сваке нервне провокације, сваке моторне снаге.

Нека од привида не остане ништа сем пепела јер он је срж и пета есенција свега што су створили Бог и човек.

Ђаво је господар света!

Нека гори опера до свога пепела.

Да чујемо завијање нестворених гласова, хармоније и сукоба међу њима, да видимо колико је танка и прозирна наша нада која постоји само у нашој фикцији, док је се пламен истине не дочепа.

Гори, гори, ђаволе у сопственој ватри, да ти видим безлично лице, да ти видим ништавило јер ти немаш ни душу ни тело. Ти си обична идеја Творца, која ствара и разара, ти си чиста монотонија, не осећаш ни радост ни бол.

Улази Олга са две шољице кафе на њослужавнику, сџане уко њано и џледа њризор. Заџиџи врисне и исџусџи њослужавник на њод. Чује се јак џпресак. Иџор одоздо окрене џлаву и уџледа мајку.

- ОЛГА: Игорe, црни, несрећни сине, шта то радиш?! Јеси ли нормалан, дете моје?! Зар то спаљујеш своје дело?
- ИГОР: Сада јесам, мама. Радуј се, мама. Радуј! Био сам болестан, унутра дубоко рањен, крварио сам у души, али сад сам се коначно излечио, сад сам здрав. Готово је, готово! Ништа ме више не боли. А тата?! Како је тата? Је ли још увек жив, значи још није умро?
- ОЛГА: Шта радиш ово, зар свој дипломски рад, своју генијалну композицију уништаваш? А синоћ сам се у позоришту договорила са маестром Леоном да баци поглед на партитуру да види могу ли то они уопште да одсвирају и отпевају, и још је, човек, топао и благонаклон, хоће, каже, врло радо, а ти... ти то, Данијеле, мирно гледаш? Гледаш и ко зна, можда и сам учествујеш у овом вандалском чину.
- ИГОР: Питао сам како је тата, мама!
- ОЛГА: Добро, добро је љубавник чим још увек мисли на жене. Ма није њему ништа, за тебе се ја бринем. Добро је он, добро. Али, ти Игорe, с твојим умом нешто заиста није у реду. Шта си ово урадио? Трагедију си урадио! О, Боже! Толики труд, толике непреспаване ноћи бацити у пламен. А ја... ја вам скувала кафу, децо. Данијеле, шта је ово? Зашто ћутиш, Данијеле, зашто га ниси спречио, сине? Боже мој, Боже мој, какво је ово лудило? Зар је ова кућа луда? Зар смо сви луди? *(Виче)* Ања! Где је Ања?! Код њега сигурно. Ублажује му бол измишљене болести. Боли га глава, каже, а душа му се копрца међу њеним ногама.
- ДАНИЈЕЛА: О, како је страшно био узнемирен и бојим се... бојим се да би нешто са собом урадио да није бацио ове папире у ватру.

ОЛГА: Папире! Које папире, па то је живо тело, музички комад на коме ради још из гимназије. Требало је на њему да дипломира. Ја сам слушала одломке и били су просто божанствени. Необични, да, али са неком набијеном, унутарњом снагом, мелодија је рушила све око себе. Гласови захуктале природе, урлик лава, гласови божје моћи, ненадмашни вапај кастрата као крик морске пене и пешчане олује. И све спаковано у трагичну судбину фараона и његовог министра. Ах, то је таква љубав, они су другови, такво другарство више нигде не постоји, ако зна да ли је икад и постојало. Зато сам цар са својом силном војском вија лава који се крије по пешчаним динама. Какав моћан, либрето, каква музика, каква поезија! То нема нигде!

Игор ѿихо ѿлаче. Прићрчава му Данијела и с обе шаке ѿодиже му љлаву.

ДАНИЈЕЛА: Па ти плачеш, мили мој! Не плачи, Игоре, све ће бити у реду, уосталом, боље да ђаво носи оперу него тебе. Ето госпођо, сад сте га још и растужили. Па то је његово право и свако са својом муком може да ради шта му је воља.

ОЛГА: Ја не знам да је ико било када тако нешто написао. Мислим да би се чак и маестро Леон одушевио. А сад свега тога више нема.

Улази Ања.

АЊА: Кажи, мила Олга. Ево, чим сам чула твој позив одмах сам дојурила. Тражила сам те доле, по другим собама. Нисам знала да си се овде сакрила. Реци у чему је проблем.

ОЛГА: Узалуд нада, узалуд толики труд, непроспаване ноћи, звуци клавира у зору и врисак, врисак констерниране звери, Ања, мила моја. Ох, не знам шта сада да радим.

(Плаче)

Он више не може ни да дипломира. Нема са чим. А камоли да оствари светску славу. И то баш сад кад ми је диригент Леон обећао да ће погледати.

- АЊА: Како то? О чему се ради?
- ДАНИЈЕЛА: Спалио је своју оперу.
- АЊА: Ах, тако, тако, дакле. Па није то ништа, није му то први пут, Олга, мила моја.
- ОЛГА: Ма шта причаш, не лупај, како ништа, спалио је свој оригинал.
- АЊА: Оригинал јесте, али не плачи Олга, не бој се, мила моја, постоји копија. Знајући за нападе његове осетљивости, ја сам и раније, тајно, у својој соби преписала сваку његову страницу; сваку ноту држим у једној кутији за ципеле, на регалу.
- ИГОР: А ја сам ти веровао, Ања, имамо у тебе неограничено поверење, отварао сам ти душу, поверавао све твоје тајне, идеје сам ти откривао, сваки акорд разрађивао с тобом, а ти... ти ме тајно шпијунираш. Правиш од мене, од мог искреног става, обичног егзибиционисту. Рушиш ми углед, моралну слику у очима Данијела. Зашто? Чему толика подлост?
- ОЛГА: О, то није издаја, то је за тебе спас, мој луди, луди сине. А ја сам могла, била сам на путу да огрешим душу своју према теби, Ања. Мислила сам да ми рушиш живот, моју кућу, а ти као анђео спаситељ, бдиш над њом. Хвала ти, мила моја, драга моја Ања. Велики камен са срца си ми подигла. И сад... сад ја могу да носим мајстору Леону све те ноте, ту музику, либрето, оперу, Игоре, твоје дело за које сам сигурна да ће обележити ово наше празно време, ове наше изгубљене животе, разочаране душе. Ох, каква је то срећа, мила, мила Ања, дете моје, опрости ми што сам била зла и љубоморна, што сам сумњала у тебе, јер ти... ти си мој спасилац. Хвала ти због тога.
- АЊА: Па... на крају нас истина све или подигне, или обори. Зато, Данијеле, сада пођи са мном. Време је да испунимо наш договор. Ти знаш шта си обећао.

- ДАНИЈЕЛА: Али, ја сад не могу. Овде сам са Игором и морам, морам да се опустим од стреса, јер ово... ово је било такво емоционално пражњење и шок за мене, за све нас, посебно за Игорову маму. Не могу сада нигде да идем. Ноге су ми се одсекле, сав дрхтим.
- АЊА: Истина има моћ раскринкавања свега што је прерушено и што жели да се прикаже другачије него што јесте. Хајде, Данијеле, пођи са мном да завиримо само у њено дно које нам, као огледало, враћа наш прави лик, да не бисмо сувише одлутали у својој уобразиљи и напустили реалност. А твоја реалност јесте испит који те чека.
- ОЛГА: Хајде Данијеле, душо, пођи са Ањом и пусти мало Игора да сам дође к себи. Видиш како је узнемирен, бојим се да је то због тога што му се отац налази у очајном стању, у безизлазној ситуацији. А ако он умре онда нема ништа ни од твог испита.
- ИГОР: Не буди вулгарна, мама! Пустите Данијела да завршимо разговор, па ће после и сам да дође код тебе, Ања.
- ОЛГА: *(Радознало)*
А о чему сте разговарали?
- ИГОР: О вешалима која стрпљиво чекају свој тренутак да се укључе у игру. Да можда одиграју кључну улогу у нечијем животу. За сад само дремљиво мирују и уопште се не експонирају. Видиш како ћуте?
- АЊА: Ето Олга како је чудна наша стварност. Њих двојица су дипломци и место да мисле на своје испите они су забављени разговором о разним морбидним темама. То су прави мушкарци. Рођени да ми жене више бринемо о њима него о себи. Као да мене не чекају испити.
- ДАНИЈЕЛА: Али ја не желим да идем, Ања. Сада ми није важан испит, ни факултет, ни живот под тим условима. Хоћу да останем, да причам са Игором

о фасцинацији његовим делом, о храбрости да га уништи и прекине везу са традиционалним континуитетом који је исцрпљен, да створи нову музику, музику која више утиче на подсвесну стрепњу неизвесне будућности него на чуло слуха, музику која се слуша душом а не ушима, ону која у нас продире и кад сасвим блокирамо чуло слуха, кад потпуно запушимо уши. Чак и ако смо неопрезни, молимо вас да имате више разумевања за нас.

АЊА: За вас двоје?

ДАНИЈЕЛА: За нас двојицу!

АЊА: Ти знаш Данијеле да ти је заказан испит и да те професор чека. Знаш врло добро какве то последице може имати по тебе. Зар желиш да ставиш целу своју будућност на коцку само због личног хира, тренутка интелектуалног уживања кад те чека чулно задовољство и висока оцена. Уосталом и сам знаш да не можеш да се јогуниш ако се сви аргументи потегну сада и овде. Зар то желиш? Крај своје ласцивне игре у којој ћеш ионако кад средиш своје обавезе према себи и другима моћи да уживаш неометано, бескрајно дуго. Игор је ту и чекаће твој повратак.

ИГОР: Не, Ања. Данијела ти не дам. Видана си већ завела и заувек одавде одвела.

АЊА: Игоре, нико њега не узима за стварно. Схвати, мили мој, да је то за његово добро. Ако га волиш, ако ти је иоле стало до њега, пусти га сада да иде са мном. Ти знаш да сам те ја са њим упознала и ја ти гарантујем да ће ти се он вратити. Уосталом, Видан није друштво за тебе, он јесте млад и здрав али обичан, прост сељак.

ОЛГА: Зар он, тај прљави и ознојени што оцу прича немогуће вицеве, зар њега хоћеш за друга?

ИГОР: Прво, ја више нисам “мили твој”, а друго, ја теби више ништа не верујем, Ања. Ти си ме већ издала. Остави ми Данијела а сама иди са Виданом,

ионако сте обоје из истог места. Он ти нуди кућу већу од ове. Нас, Ања, презрене декаденте остави да сами у својој болести трулимо. Без присуства чистог ваздуха и вашег сељачког здравља.

АЊА: А шта ако Данијел није то што ти мислиш да јесте.

ДАНИЈЕЛА: *(Молећиво)*
Ања!

АЊА: Ако је нешто сасвим друго, супротно твојим очекивањима?!

ДАНИЈЕЛА: *(Суво, њрећјећи)*
Ања! Молим те, Ања!

ИГОР: Мислиш да ја о томе нисам размишљао. Па шта, ако је и ожењен. Какве то има везе, ми смо мушкарци, то је најважније! Само што ја, ја не могу да замислим жену која би била нежнија од тебе, Данијеле. Просто ми не иде у главу да те видим са неком женом.

ДАНИЈЕЛА: Не, Игоре, то нема никакве везе са мном. Ја сам обичан младић кога жене никад нису интересовале. Исти сам као ти, у сваком смислу, психичком и физичком, не волим жене и бојим их се. Оне су опасније од пирана, тарантуле, чак.

ИГОР: О, не, оне су само досадне и чак потпуно безопасне. Само ако их не желиш, ако си у стању да их видиш онаквима какве јесу, кратконоге дебелгузе, целу своју похлепу слажу на себе у слојевима целулита, брију се, стружу пете и немилосрдно ваде жуљеве само да нас преваре, да нам створе илузију лепоте, чежњу за лажном фасцинацијом јер нас тестостерони заглупљују и стављају у службу њиховог јединог циља: да уживају у нама!

ОЛГА: Какве су то непристојности, млада господо? Зар не знате да вас жене рађају и подижу, да од вас малих, мизерних кукавица стварају праве мушкарце, храбре и чврсте стубове друштва, па... и целог човечанства, ако хоћете. Зар не знате да је

жена узидана у темељ целокупне ваше историје, ваше моћи и цивилизације којом се толико носите? И шта је мушкарац без жене, ако не обичан дегенерик.

ИГОР: Е тај дегенерик те, мама, моли да кажеш Ањи, нареди јој, мама, па она је твоја служавка, реци јој да остави овог другог дегенерика на миру и одмах напусти моју гарсоњеру!

ОЛГА: Она је мој спасилац, каква служавка, твоја колегиница, врсни виолиниста, шта лупаш, докле ћеш ти нас да вређаш и да нас малтретираш!

АЊА: Данијеле! Објасни му лепо да сад мораш да пођеш и да ћеш чим испуниш своју обавезу доћи да завршите разговор.

ДАНИЈЕЛА: Али, то није далеко, зар не Ања. Све је то страшно близу и ту... на дохват руке: испити и диплома. Онда ћу моћи, стећи ћу право да те лечим, неће ти бити потребан други доктор.

ИГОР: Ја сам здрав. Мени не треба никакав доктор.

ДАНИЈЕЛА: О, Игоре, данас нико није здрав. То је генерални закључак, полазна тачка модерне медицине. Зато су лекари неопходни. Идемо, Ања. Хајде, пожуре, нема смисла да ме професор чека. Уосталом и он је болестан. Сви су болесни. Један лекар више биће добродошао.

ИГОР: Ја њој више ништа не верујем, мама. Ако ми она сад, упркос мојој вољи, одведе Данијела, ја ћу урадити нешто страшно.

ОЛГА: Питам се, Игоре, сине, има ли шта страшније од уништења сопственог дела.

ИГОР: Уништење самог аутора, госпођо. Видећеш, на лицу места ћу те уверити само ако ме не послушаш.

ОЛГА: Али, ја не могу целог свог живота да испуњавам твоје хирове. Осим тога, и да желим, не могу ја да их спречим. Молим те буди разуман, дете моје. Ни Ањи не могу ништа више да кажем, после

услуге коју је учинила овој кући. Сâм си крив. Разуме се да је и мени драго што више ниси сâм, али ја њега не познајем довољно да могу било шта да му кажем. Једино могу да се надам да те он, макар колико био љубак и шармантан, неће погрешно стимулирати, наводити на погрешан пут и толерисати твоје дивљачке разорне нагоне који те понекад сасвим неконтролисано обузму.

АЊА: *(Игору)*

Ти ништа не брини. Биће све у најбољем реду. Ми сад идемо. И мене се ти не бој. Враћам га брзо у непромењеном издању. Исти садржај, исто паковање. Хајдемо.

Њих двоје одлазе, Игор узима њабуре и сџавља за испод вешала.

ОЛГА: Шта ћеш то, Игоре?

ИГОР: Ја сам те упозорио, мама.

ОЛГА: Не играј се са мном, чујеш?! Ионако сам на ивици нерава.

ИГОР: *(Пење се на њабуре сџавља омчу око врати)*
Па цео живот је таква игра. На ивици нерава. Свуда само капије и пролози. И све замандаљено, мама; а кад ипак отвориш, наиђеш на барикаду. Кад њу срушиш, опет капија. И тако целог живота. Ово је једина капија из које стоји чиста стаза која те води у бескрајан простор, без нових препрека и напорног батргања. То ми чекамо целог живота и приближавамо се тим вратима, вратима која нас уводе у једину праву бесмртност, непокретност и вечни мир.
(Гурне ноћом њабуре испод себе и обеси се. Олџа њренеражено њошрчи, ухвати џа за ноге и њодигне)

ОЛГА: Е нећеш! Нећеш, кучкин сине, иако си луд, не дам да то себи радиш, свима нама, оцу своме и мени...Не дам! Шта ви мислите, зар то да ми сад приредите, ено га, онај тамо умире у њеној постељи, а ти овде као неки луди лампион висиш са греде.

Саша! Саша!

Дођи горе, дођи како знаш мили мој Саша, устани, устани, не могу ни ја дуго да га држим, наш Игор се обесио!

Чујеш, Саша?! Чујеш?!

Долази одмах и помози да га скинемо! Боже, дете моје, како си ти тежак.

Саша! Саша!

Светлосћ њолако њрне.

МРАК

ШЕСТА СЦЕНА

Сцена је у њој иуној њами. Наједном засвира оркестар а истовремено, сасвим најред, сивољен са њамом, један црни ѓачац величине човека, њрво закрешња, а зањим зањева високим, касњрајским ѓласом:

“... Смеј се, о смрњи, смеј!
Гласник дозива, е - хеј!
Живој је само њвоја шала
У ѓрозу си ѓа обмојшала
И ѓрохојом исмејала...
Ха... ха... ха... Ха... ха... ха...”

Рефлекњор се ѓаси и ојсена несњаје; једино шњо смех у еху и даље одјекује.

На сцени се њали свејлосњ и освейљава Сашу који, сав мокар од зноја, избезумљено скаче из креветња.

Креветњ је у Ањиној соби.

САША: Ох, то је он! Гачац, птица злослутница! Прати ме на сваком кораку. И како грозно крешти. Не могу више ни да спавам од њега. Ања! Данијела! Нешто се десило страшно! Да није Игор? Да се њему није нешто догодило. На тренутак сам задремао.

Ања и Данијела, једна с једне, друња с друње њеѓове сњране, њодиљну ѓлаве исњод јорњана.

АЊА: (Мрзовољно)
Шта је, докторе, сад? Опет си нешто незадовољан. Јел’ те боли нешто? О чему се ради? Знаш ли колико је сати?

САША: Па ваљда поноћ. А ја не могу да спавам. Прогоне ме фурије. Смрти се бојим, али не своје. Више ме је страх од гачца. Он је заузео сав мој ментални простор. Просто се наметнуо.

Данијела усњаје из креветња њој иуно ѓола. Прво облачи ѓањице а зањим брусхалњер.

ДАНИЈЕЛА: Ја сам га преварила. Нисам одржала реч и нисам се вратила, као што сам обећала.

- АЊА: *(Ухваћивши је за руку и повуче к себи)*
Остави сад то! Ноћ је пред нама. Врати се у кревет. Дођи код мене, Данче. Јеси видела индекс? Добила си девет?
- ДАНИЈЕЛА: Из чега?
- АЊА: Па ваљда... из хирургије. И анатомије, душо. Све ти је на месту: и сисе и дупе. А гузови заобљени па дуги сливају се низ бутине у савршено витке и глатке листове.
А ти, професоре, спавај. Ми смо неваљалице, знаш. Баш смо те замориле. Тебе чека твој га-чац.
- САША: Ја тебе, Ања, не разумем. Сувише си ти вешта за мене. Не знам само како си успела Олгу да придобијеш. И шта је то у теби што тера људе да ти верују. И да те слушају.
- АЊА: Јесам ли ти остварила животни сан, а? Јесам ли, докторе? Јесам ли ти довукла ову младу ждребицу у кревет? Погледај како фркће, како шири ноздрве и ноге. Само што се запалила а ти већ исцрпљен дремаш. А хоћеш да будеш срећан. Па буди срећан ако можеш да се концентришеш на њено гипко тело, витке руке и дуге ноге, глатке сапи, докторе. Њени заносни покрети и неодољиви додире можда нису више за твој отупели сензибилитет, за твоју скорелу кожу али уверавам те да у њој почива таква еротска сила да ништа што она дотакне не остаје као што је било. Али, ти си, Саша, болестан и секс те више не чини срећним иако је жеља у теби као понор без дна. Умрећеш жељан свега што већ имаш јер “post coitum omne animal tristis est”! А ја... а немам ништа. Немам више ни тебе. Друга жена је сада у игри. Такви сте ви мушкарци. Али, Данијела није за тебе решење. Сувише је страсна за твоје године, за твоју болест, Саша. Њена душа је немирна а тело гладна звер. Растргнуће те на комаде. Да није било мене, да апсорбујем део њене разорне енергије ти би већ сав био у фронтлама.

Једино ја могу да је контролишем. Зато сам и остала с вама у кревету. Да те од ње сачувам, јер си ми потребан. Да. Ја сам можда једина којој си ти потребан, што више говори о мојој безизлазној ситуацији. Не могу без тебе. Зато морам да те сачувам. За себе, ако ти већ не држиш до свог живота.

САША: Ма ја бринем због Игора. Сувише је напет и пун неког бунта. Мислим да њему треба жена.

АЊА: Жена је најмање што њему треба.

САША: Зашто не одеш да видиш како је, шта је са њим? Чујеш Олгу како панично виче? О, Боже! Како је то ужасан глас! Шта се то дешава?
(Чује се Олгин крик: "Саша! Саша!")
Трчи, Ања! Знао сам да тај гачац не пева узалуд. То је било упозорење. Трчи гола! Брже, брже! Олга је у невољи!

ДАНИЈЕЛА: Да се није нешто Игору догодило?

АЊА: Само да навучем пењоар.
(Облачи кућну хаљину)
Враћам се брзо, Данче. Чекај ме овде. Не иди никуда!
(Оћрчи из собе)

ДАНИЈЕЛА: (Завуче се у кревети и нађура код Саше)
Ох, професоре, нека ме зебња шчепала за срце, једва дишем од страха. Шта је то могло бити, Господе?! Шта се то могло десити?

САША: Хвала богу да је отишла. Не знам шта више да радим са њом. Она ме прогони, Данијела.

ДАНИЈЕЛА: (Уздахне)
И мене.

САША: Хоћеш ли кад дипломираш да ми будеш асистент?

ДАНИЈЕЛА: Али, ја то нисам ничим заслужила, професоре. Не могу да верујем да ћете и то учинити за мене. То би било фасцинантно!

САША: Само немој никада да ме оставиш. Ако останеш уз мене, сигуран сам да ће и ове измаглице престати да ми се мотају по глави. Уз тебе и вид ми се поправља. Ево, сад јасно видим један пар дубоких плавих очију, твој мек поглед и... као да назирем неки страх у њему. Али, не брини ништа. Знаш, Данијела, вечерас кад си ушла у моју постељу имала си два пара очију, четири ноге, и четири руке; уплашио сам се. Питао сам се шта хоће овај паук од мене. Зар да ме на крају живота, још живог неки велики инсект прожде-ре? А сад поново видим најдивније створење на свету. И то у мом загрљају. Нагу, дивну девојку какву ни Ђакомо Казанова никад није имао среће да сретне. Значи да је моја бајка профункционисала и то баш сада кад се спремам за одлазак из овог хладног и ружног света. Знаш, његове лепотице су имале кокошју кожу, као да их је неко очерупао на рупе запушио дебелим слојевима помаде. А ти... ти си чиста горска вила са испраном и гипком кожом. Од шумских ветрова и киша постала си глатка и чврста као мермер.

ДАНИЈЕЛА: Само се ви, професоре, опустите и препустите нама женама, јер ми се неупоредиво боље разумемо у вас мушкарце и шта је за вас најбоље. Ваљда је то зато што вас ми на различите начине носимо у себи целог нашег живота. Јер вас наша утроба осећа као део себе, од ње се откидате и њој враћате. Нарочито кад се сукобите са реалним проблемима живота и његовим разним недореченостима.

САША: Надам се да си ти реална појава јер ја више не управљам својим умом. Он сам користи сопствену моћ трансформације и пуни ми живот различитим приказима које ме милују, мазе, воде љубав са мном и растржу. Уопште не знам шта да мислим о њему. Је ли то мој ум или ум неког злодуха који ми се уселио у главу и неодговорно

се игра мојим сензацијама и чулима, те осећам, чујем и видим све оне наказе које постоје само у болесним маштама бројних пацијената које сам срео у клиници. Ја више не знам шта је истина, Данијела и чиме сам окружен. Имам ли ја уопште породицу, па чак и тебе, или сам као неки бунтовник прогнан на пустом острву и можда сам и сâм то острво по коме пустоше менталне буре и тропске олује, жестоки оркани. Помози ми Данијела, љубави, откриј ми ко сам ја у ствари и постојиш ли ти уопште, срећо моја. Је ли то живот или само смрт халуцинира и брука му крај?

Долази Ања.

АЊА: Знала сам да та вешала служе нечему, да нису тек тако окачена о главну греду гарсоњере.

ДАНИЈЕЛА: *(Узнемирено)*
Шта се десило?

АЊА: Игор се обесио на очиглед Олге.

САША: Како?! Зар мој Игор, мртав?

АЊА: Успеле смо некако да га скинемо нас две и вратимо у живот. И знате ли шта ми је урадио, чим је отворио очи? Док сам га реанимирала, уместо захвалности, плунуо ми је у уста.

САША: Добро је, добро, хвала Богу.

ДАНИЈЕЛА: И... како је сад? Шта ради? Јел свира?!

АЊА: Тражи тебе Данијеле, ох, Данијела, прети да ће се поново обесити ако му се сместа не вратиш. Неће да живи без тебе.

ДАНИЈЕЛА: Па шта сад да радим?

АЊА: Иди одмах у купатило и тамо се обуци, па трчи горе. Олга не може да га обузда. Ја сам му обећала да ћу хитно да те пошаљем. Зато пожури.

ДАНИЈЕЛА: Добро, добро, ево јурим, за трен сам готова. Опростите професоре, али живот вашег сина је у питању.

(Оде лево у кућаишло)

САША: А тај мој наводни студент, шта он ради са њим? Да ли се њих двојица дрогирају? О чему је реч, Ања?

АЊА: Причају, само причају...

САША: Воде бескрајне разговоре.

АЊА: Ја мислим да они делују умирујуће на Игора. Не знам зашто је толико раздражен, рекло би се просто разјарен. Мене је омрзао само зато што сам му спасила оперу.

САША: Оно ђубре?! Па то и ниси морала, Ања. Једино његова мајка, ћурка, мисли да је то генијално дело, а њен љубавник, диригент Леон не зна како да је избегне, па то потврђује. Нашој хипокризији нема краја.

АЊА: Ја не мислим тако, Саша. Има ту нечега. Уосталом, он је написао цело дело само да би расветлио свој однос према оцу, теби. Требало би да се поносиш толиком његовом опседнутошћу.

САША: Јесте. Да ми се наруга, то је сврха и циљ његове опсесије. Разумљиво је да је разјарен пошто му је негде, у дну његове свести, јасно да се подсмехну себи, а не мени. Он је мој син, Хаџи Жужул Игор! Шта има ту за оперу? Прави мушкарци су увек једносмерни, крећу се сигурним путевима и ломе све препреке и барикаде на њима. Њих може да доведе у заблуду само жена и лоше друштво, заводљива декаденција. Али, ја сам већ рекао да нећу да чујем за тог Данијела, који ми ни по чему не личи на мушко и има женски глас. Као да још није мутирао, а уз то види се да је и ћосав. Уосталом никад га нисам видео на мојим предавањима и вежбама. Ако га још само једном затекнем у кући избацићу га главачке из ње. Или, не дај Боже, ја имам револвер и он је увек

пун, спреман за акцију. Не могу ваљда тек тако да нестанем из ваших живота? Као јутарња измаглица. Шта?! Ја да одем а вас да оставим незаштићене и изложене пороцима ове морално руиниране средине? Да ми неки педер управља животом мог јединца, мог јединог Хаџи Жужула. Па његов деда је био чувени комита, озлоглашен у бугарским редовима. Не би то ни он допустио, Ања. Ја хоћу унуке, ја хоћу наследнике, башту пуну пупољака и расцветалих круница Хаџи Жужулових, да зацвркуће, да се зашарени ова дивна вила на Звездари. Ти и ја најбоље знамо како је тешко доћи до доброг стана у Београду, а они само треба да се роде. Ево! Сад има и мансарду. Нек узме Данијелу, ако не може да нађе другу девојку. Немам ништа против. Не могу ја ништа са собом да понесем у гроб. Ни лепу кућу, ни божанствену Данијелу. Нисам ја прави фараон. *(Из кућаишла излази Данијела њерушена у Данијела; њерушава њреко собе и одлази)* Ево га опет! Шта је сад ово? Откуд овај овде? Онај мој квази студент. Зар је он све време био ту, док сам ја с вама двома овде проводио време и... водио љубав? Зар сам ја жртва неког твог, или не дај Боже, њеног сатанизма? Да га није Олга тамо сместила да ме уходи, или да ме напросто констернира?

АЊА: Никада, никада, никада ти ја је не бих урадила тако нешто.

САША: Па откуд се онда овај смуца сâм по кући? Како то да ја не знам ко је у њој, где је одсео и зашто? Зар сам већ умро кад ме нико ништа не пита, кад ме ни о чему не обавештавају? Ко зна шта се све крије од мене, Ања.

АЊА: Ја нисам видела ништа.

САША: А да ти мене не лежеш можда?

АЊА: Знаш и сам да понекад имаш визије и халуцинације чак. Да ти се свашта причињава.

- САША: Али овај није из тог менталног корпуса. Он је жив, он постоји, ти си ме са њим упознала.
- АЊА: Зар ја?! Боже сачувај!
(Плаче)
Ја не знам шта ти је, докторе, зашто ме више не волиш и што си навалио толику кривицу на мене. Изгледа да свима почињем да сметам у овој кући и да ми не преостаје ништа друго него да се селим на улицу. Ја сам те упознала једино са Данијелом и на твој захтев довела ти је у постељу.
- САША: А где је она сад? Зар није отишла у купатило да се обуче?
- АЊА: Само да знаш, ако ја одем одавде и њу водим са собом. Не желим да јадно дете, онако лепо и чисто, страда од последица ваших породичних параноја. Ја овде служим и даноноћно ринтам и тешко зарађујем кору хлеба и кров над главом, а ти ме оптужујеш за неку измишљену заверу. Не могу више, не могу више то да подносим, моји су нерви на ивици издржљивости.
(Плаче)
Тешко мени у шта сам се упустила. Ја те искрено и дубоко волим а ти са мном као са служавком која ти је покрала сребро. Отиреш ноге о мене као да сам твој кућни отирач.
(Плаче)
- САША: Не плачи, Ања, молим те. Знаш да не могу да поднесем сузе, поготову твоје. До сад си имала разумевања за мене и није ми јасно зашто си одједном изгубила стрпљење. Ја имам озбиљне здравствене проблеме а ти си музичар и не разумеш се у психологију болести, поготову церебралне. Мој церебрум се из дана у дан све више омекшава, а кора великог мозга пропушта информације које су вама, здравим људима недоступне. Сад видим и на сопственом примеру како настаје видовитост као последица менталног поремећаја. Прогоне ме слике свега што је за вас

омеђено и неприступачно, зидови затворених соба се пред мојим умним оком размичу и откривају сваку своју тајну, свој неприступачан садржај. Страшан је живот у истини, живот огољен и без уточишта које пружа незнање. Сад знам зашто је Бог истерао Адама и Еву из Раја када су кушали плод са дрвета знања. И да их није истерао сами би се својом кривицом обрели у Паклу. Али ја нисам крив, Ања, што сам болестан и видовит. Ја све видим, Ања. Седми печат, Девети круг, Јованову Апокалипсу, видим јато гавранова како црно облак прелећу кућу и носе дубок мрак под собом. Али, ти не видиш, ти не чујеш тај крик, тај вапај за трулим месом, због ниског лета на који их је глад осудила. Није реч ни о каквом осећању или предосећању, ја просто видим и чујем сваки шум, узвик или крик, разумем сваку реч ко зна где и коме изговорену.

АЊА: То ти се само причињава, мили Саша, то је истина твог јадног стања а не било чија реалност јер тако шта просто не постоји.

САША: О, и те како постоји, лудице, сваки злочин, ђубре смрдљиво, пропаст и лудило све се једним дамаром мени открива и јасно приказује. Али, шта је то сад?! Шта он то ради, Ања?! Зар се у својој мансарди љуби и води љубав са оним манијаком, који ни сад не скида качкет. Мој Игор! Не, Игоре, па то је мушко сине, видиш да носи качкет. Сатана је дошао да те искушава и уводи у грех, у болест.
(Дуго са мржњом гледа у Ању)
Зато не скида качкет. Због рогова, да му се они не виде.

Уз несносну зрају гачаца, која је само његова пројекција, светлоси се мења, декор постојаје кроз провидан. На мансарди се љубе Игор и Данијела прерушена у мушкарца са качкејом на глави.

Чује се звоно на вратиима. Олџа хистерично јури низ сцененице са хриом нагорелих пашира у рукама.

Пред вратицама куће стоји ђосиодин у шеширу са широким ободом и прилииска на звоно, које мелодично одјекује.

ОЛГА: *(Виче са сјећенишћа)*
 Ања! Ања! Отвори врата, душо, сигурно је дошао маестро Леон, да види Игорову партитуру.
(Звоно)
 Ево, ево, одмах силазим, само морам да пазим на степениште да врат не положим.
 Па, нећу ваљда ја да отварам кад имам служавку?!

САША: Видиш ли Игора као што га ја видим? У недолжном положају у загрљају оног блазираног демона који га на моје очи претвара у жену. Ја то, док сам жив, не могу дозволити.

Облачи ђењоар и из ђеја вади револвер који рејейтира. Ања ђокушава физички да ђа задржи.

АЊА: Стани, докторе, није све баш тако како изгледа. Понекад се, не само наша чула, него и наше халуцинације и визије поигравају са нама. Ништа није баш онако како нам се представља.
 Истина воли да лаже, Саша.

Олђа бане на вратица усїлахирено.

САША: *(Мрачно)*
 Где ти је син?

ОЛГА: Ах, Ања, душо, ту си значи. Трчи доле и отвори врата маестру Леону, дошао је по оперу коју си ти спасила, коју си ти ишчупала из пламена у који ју је бацио мој син, мој бесни Орландо.

САША: Управо сам те питао за њега. Знаш ли с ким је и шта сада ради?

ОЛГА: Радује се, Саша! Радује се, ђубави! Долази велика част и слава, велика радост у нашу кућу. Коначно, коначно ће и он наћи себе, своју будућност, наш Игор!
(Уљледа револвер у Сашиним рукама)
 Шта ти је то? Шта ће ти пиштољ?! Па ниси ваљда ђубоморан на Леона, Саша? Па знаш њега, то је

онај из опере, што нам за премијере обезбеђује карте.

САША: Питао сам те шта он сада ради! Где је и с ким? Видиш ли ту скаредност. Чујеш шта он изговара.

Чује се озвучен шайаи који одјекује.

ИГОР: Да ли ти знаш колико је врело сунце у свакој својој ерупцији, колико је моћно његово атомско зрачење, свих његових експлозија и колико је висока температура у самом центру његовом? То ум људски, Данијеле, не може да замисли, поготову да је све то, та ужасна енергија мања од једног угашеног зрнца прашине према целом космосу. И све то, Данијеле, сва та божанска ватра и безумни простор који попут спирале увире бесконачно и шири се бескрајно обичан су привид према мом пламену љубави који ме доводи до усијања до потпуног распрскавања сваког мог делића који би да се залепи за тебе, да утоне кроз твоју кожу и да се заувек стопи са тобом.

О, Боже, колико те волим. Чекао сам те, не од свог рођења, од искона, Данијеле, од прасвета, од прапочетка свега што постоји. И сад си коначно ту, да више никад не одеш од мене, да се више никад не растанемо ни за један дан, ни за један сат, минут, чак ни секунд.

Јер ти за мене не представљаш само живот, ти си моја вечност, моје цело Сунце и читав Космос и ван тебе ништа ми не треба. Зато буди ту да те гледам, да те љубим и да цео, заувек утонем у тебе.

Тишина је ѿијиуна. Сви ћуће нећокрејно као да слушају Игора, али ѿо су речи ућућене само њему, докћору Саши чија су чула доживела ѿтрансформацију. Најзад он из своје дубоке ѿоґружености ѿодигне главу.

САША: Зашто га ниси оставила да виси на вешалима?

Чује се мелодичан звук звона.

- ОЛГА: О, Боже, па њега је ухватило, стигло га је, као његову покојну мајку. Чекај, Ања! Не уводи маестра још увек. Морамо прво да видимо шта ћемо сад са њим. Не можемо тек тако да великог уметника уведемо у пакао. Он ништа не би разумео, и ко зна да ли би опростио.
- САША: *(Сломљено)*
Јесам ли ја то заслужио, Олга? Такве гадости и то... да ми на крају живота, док сам још жив, доводиш швалера у кућу?
- ОЛГА: Немој, молим те, Саша. Не данас, тако ти њега, Игорa, тако ти свега, не данас. Ја сам чекала, сањала сам овај дан, а ти... халуцинираш. Лези, Саша. Врати се у постељу и смири се. Дај ми тај пиштољ. Склонићу га негде.
- САША: Шта је?! Хоћете да ме као мрцину шутирате у дупе, а кад се уморите, да ме једноставно баците гладним гаврановима на сметлиште?! Е, то мало сутра! Сутра, кажем, кад ме више не буде било, радите шта хоћете, али док у овим венама тече Хаџи Жужулова крв, не дам! Не дам да ме газите и вучете моје име по контејнерима за ђубре!
- ОЛГА: О, Боже мој, Боже мој, Ања! Овај више не звони. Види да није отишао, сине. Ко зна да ли ће се икада више вратити.
- АЊА: Одмах, госпођо.
(Поклони се њега и изађе)
- ОЛГА: Шта је сад ово?! Циркус неки или позориште, чему ова сервилност, ова глума? Шта се клања, шта се она блесави? И то сад кад сам јој поново указала поверење, кад сам искрено изразила захвалност.
Зашто ме плашиш, Саша, што ћутиш, откуда толики мрак у теби? Знаш, она је сачувала Игорovo дело; онај лудак је спалио оригинал, али Ања, она га је тајно преписала и спасила. Зато је и дошао маестро Леон. По Игорovu партитуру. Чим баци поглед схватиће о чему се ради. Он

мисли музички, у тоновима, изражава се у акордима, слуша у синкопама. Сав је треперав, као виолинска жица. И кад говори глас му подрхтава, као да је, не дај Боже, прота а не диригент. Ја сам га молила да сврати, да нам помогне, овај наш одбија да дипломира. Зар Ања, та сељанчура да има диплому а Игор да остане без ње. Молим те, Саша, помози ми. Немој да ћутиш. Ти јеси болестан, али Бог зна како ће се све завршити. Још није касно. Још има времена да се све ово, наш живот и будућност, Саша, доведу у ред. А ти... ти ћеш преживети и бићеш поносан на сина генија. А она... она се подругљиво клања, ваљда зато што сам те нашла у пижами, у њеној соби, као да ја не знам, као да ја нисам прихватила, јер ја се те девојке бојим, Саша, она сигурно има неки подмукао план како да нам се освети. Да је ниси ти можда нешто увредио?

САША:

И ти збиља верујеш у те своје тлапње, у моје оздрављење, у твоју будућност? То што сам ја видовит не значи да ти ниси слепа. Што ја видим оно што можда и не постоји, што је фикција мог болесног мозга, не значи да ти видиш истину која ти се пред носом шепури. Или се можда само претвараш да превариш катастрофу која је пред нама, да отераш црну смрт која ме је већ шчепала за срце, која ми својим челичном песницом притиска душник, јер све теже и плиће дишем обичан, здрав ваздух са Звездаре за моја плућа постаје отров, а ја сам велики и у својој смрти као што сам био мали у животу и не дам више никоме да ме омаловажава, вређа и понижава, најмање твој диригент педер са којим ме вараш већ пуних двадесет година. Он данас сигурно није дошао мене да види већ да ми се у мојој немоћи наруга и да помогне свом сину, такође педеру, за кога ме деветнаест година убеђујеш да је мој. И да малочас нисам видео опсцену слику у његовој гарсоњери и чуо тај гргољави демонски глас,

отишао бих у заблуди да је мој живот имао неку вредност и лепоту, али он је с тобом био ругло и чиста катастрофа и природно је да га једна тако ружна смрт као што је моја оконча.

И сад, на крају, схватам да су све моје наде биле узалуд, да си била у праву кад си ме вређала и називала кукавицом зато што никад нисам смео да ти се отворено супротставим, да заштитим свој интегритет, већ сам те изобилно варао са другим женама верујући да ће то успоставити равнотежу у нашим односима и да ће ми она донети дуго жељени, неопходни мир, јер ме свака напетост уништава, јер ми је стрес и донео ову неизлечиву, кобну болест.

Али, сада, кад ме већ ледена рука смрти држи за гушу и не да да дишем, ја морам да нађем снаге да бар не крају живота успоставим ту равнотежу у нашим односима, да их окончавам као велики човек, кога студенти поспрдно зову фараон јер сам им повремено говорио да сам, као сваки син Сунца, бесмртан и неуништив. А можда и јесам ако чином докажем да сам заслужио ту божанску милост, вечност бар у смрти, ако не у животу.

ОЛГА: *(Ледено)*
Јеси ли завршио?

САША: Нисам. И питање је да ли ћу успети икада да завршим, јер немам више времена, а још нисам ни почео.

ОЛГА: Нећеш Саша, више никада да почињеш, јер ја нисам полигон за твоја умоболна пражњења. Нећеш јер лажеш и оптужујеш ме својим неморалним фалсификатима зато што си сам од свог живота направио брлог у којем се каљаш и ваљаш са другим свињама. Игор је твој син, будало, зар не видиш да је луд на тебе твоју мајку, зар не видиш да ми је тај проклети ген уништио живот а сад се ту клатариш као неки клоун и претиш пиштољем, само не знам коме. Себи ли мени да прекратиш муке нашег зајед-

ничког пакла, свињо одвратна, прљава свињо што си унео блато свог брлога у моју чисту постељу па га сад приписујеш мени која целог свог живота није погледала другог мушкарца, али си у праву што се Леона тиче, јер онај за кога ме оптужујеш јесте педер и можда га више ти занимаш него ја, иако је, у поређењу с тобом, човек чист као анђео. И добар, Саша, нисам му ништа дала, нити сам имала шта за њега, а он ипак искрено хоће да ми помогне, да спасим дете и створим му услове да неутралише тај болесни ген твоје нечисте лозе. Зато ми дај тај пиштољ да га склоним, да га бацим у Дунав, да не стрепим над оним што се још може спасити. Малочас сам га једва скинула са греде.

(Пође ка њему. Саша узмиче)

САША: Не дам! Не дам, то није револвер, то је дефиниција мога живота, не желим да одем из њега пре но што га њим дефинишем.

ОЛГА: Ма, пусти кад кажем, кукавице луда, зар хоћеш овде, у мојој кући, још и да пуцаш, да неко страда од твојих неизлечивих, провинцијских комплекса.

Као шиџрица насрће на доктора. Он се зрчевито брани.

У њом часу, ошварују се враиша и у њима се појављују Ања и Леон у шеширу са широким ободом. Он носи кишицу љубичица у руци.

ЛЕОН: О, хо, хо! А где је јуноша, млади геније који у овом времену мисли музиком и изражава се но-тама. Знате ли ви каква је то срећа и част имати композитора у породици, такво суптилно биће чије нас дело извлачи из каљуге живота и ставља на пиједестал горде узвишености и духовне супериорности.

Ова дивна, млада службеница ме је пустила унутра. Таман сам помислио да сам цабе долазио, да нема никога и да сам изгубио своје драгоцене време кад се врата отворише и кроз њих провири природни феномен, пролећно сунце чији зраци штедро падоше на латице мојих љубичица. Али,

не мојих, шта ја то говорим, ваших, ваших, драга Олга, срећна мајко, дозволите ручицу да у њу ставим овај скромни дарак, ову китицу љубичица коју сам купио од једне бабе, аутентичне сељанке испред нашег позоришта.

А ви сте господин отац, претпостављам, човек заслужан за успех свога сина, јер иза сваког успешног сина стоји један брижан отац. Шта?! Вама није добро?

САША: Није.

ЛЕОН: Ах, па то није добро, то не ваља кад је човек болестан и у депресији, и ја... и ја.. имам необичан проблем, знате, мислим човек је наш познати хирург, што да му се не пожалим, мада је мало незгодно знате реч је о једном чирићу на врло неприступачном месту, у почетку сам мислио, бубуљица, проћи ће и сама, али она се чудовишно развила и сад ме боли иако ме је у почетку само сврбело. Не знам шта да радим, докторе. Али, што се вас, међутим тиче, ви мени изгледате сасвим о кеј, нисам знао, појма нисам имао да Олга има тако не, згодног, тако привлачног мужа, не разумем зашто вас крије... Олга, Олга, па ми не једемо тако лепе супруге, па макар и депресивне, али ја вас уверавам да немате разлога ни за болест, ни за трагично осећање, јер имати тако дивну, тако лепу породицу ствара неупоредиво и трајно осећање задовољства и супериорности. А уз све то и сам бити привлачан и неодољив.

ОЛГА: Ах, маестро, хвала, хвала вам, бескрајно вам хвала на љубазности и на части коју сте указали овом скромном дому. Молим вас седите, седите бар за тренутак, мислила сам да ће вас Ања увести у салон а она вас је довела у своју девојачку собицу где сте затекли сцену, можда на први поглед недоличну, али ја вас уверавам да је то погрешан закључак, иако ме је због ње дубоки стид облио пред вама.

- ЛЕОН: Баш не фали ништа. Па шта, сцена типична позоришна, цео живот је испуњен неспоразумима и сукобима који чешће кулминирају љубавним грчем него трагедијом.
- ОЛГА: Тако је. Ви све разумете и зато опраштате, јер само велики људи лако праштају мале неспоразуме, који нас трују и деформишу. Зато вас ја и уверавам да је стицај околности хтео, судбина, знате, и божја воља да се ту, код моје Ање, управо окупимо и као људи послужимо. Ања, сине, донеси душо, ону Игорову партитуру, ово што ја држим у рукама су само јадни остаци из ватре, несређене нагоретине, попуцали и круне се, као кумрански рукописи, да маестро мало баци поглед, ах, тако сам уплашена и узбуђена, надам се да разумете што се бојим вашег суда, умете да будете веома строги иако сте нас удостојили својом добротом и неизмерном, заиста, неизмерном љубазношћу. Али, без строгости нема ни резултата, поготову у музици; сами знате колико наши свирачи умеју да буду неодговорни. Па молим вас ја сам видела саксофонисту, у оркестарској рупи како чачка нос за време своје паузе у *Турандоџи* који сте ви тако величанствено извели.
- ЛЕОН: Распуштена банда, ето шта су они.
- АЊА: Ноте су ту, на мом регалу. Горе сам их сакрила од Игора.
(Пење се на сџолицу, дохваћив једну фасциклу и њури Олџи)
Изволите, госпођо.
- ОЛГА: И, Ања, лутко, реци Игору да је маестро стигао, да сиђе одмах и упозна свога добротвора и нашег, нашег... ако смем тако да кажем... породичног пријатеља, коме ја лично дугујем велику захвалност.
- АЊА: Одмах госпођо.
(Ојет се џеатирално њоклони и изађе. Олџа забринут џледа у Сашу)

- ОЛГА: Саша је, знате, болестан.
- ЛЕОН: Па што онда не легне? Не мора због мене да стоји. У мом послу сам научио, знате, да сви седе а ја једино стојим.
- САША: И машете.
- ЛЕОН: Тако је. У неку руку машем. Могло би и тако да се каже.
- ОЛГА: Сећаш се, Саша? Маестро Леон је диригент у нашој националној опери. Он је дириговао Турандота.
- ЛЕОН: Ах, тако сам уморан, драга моја Олга. Тај комад ме је у потпуности исцрпео. Просто ми дође да се и ја, као ваш господин супруг, скинем у пижаму и легнем бар недељу дана. Али ми неки немир не да да се опустим.
- САША: А јесте ли пробали да пуцате себи у срце?
- ЛЕОН: Шта, шта, молим?!
- ОЛГА: Не обраћајте пажњу, драги маестро. То мој Саша, под нападом маларије, бунца.
- САША: Врло добро знаш да нисам твој и да немам никакву маларију. Једноставно нудим твом швалеру лек од умора. Мој пиштољ.
(Вади из џепа револвер).
- ОЛГА: Саша! Да си то одмах вратио тамо одакле си га узео.
- ЛЕОН: Немојте, молим вас, господине докторе. Не призивајте ђавола. Он, знате, једва чека да га неко позове. А кад дође, не уме да оде.
- САША: А шта ако си ти тај незвани гост?
- ЛЕОН: Шта?! Зар ја?!
- ОЛГА: Саша! Смири се, Саша! Њему није добро, знате, маестро.
- САША: Па и како да ми буде добро, Олга, кад ми се породичне слике у глави разређују и у дим претварају. Више ништа нисам у стању да схватим иако знам

да морам да интервенишем. Јер ђаво је ипак дошао. Не на мој, него на твој позив.

ОЛГА: Идемо, маестро. Хајдемо у салон. Тамо је удобније.

(Саша им њрејречи њуј ка врайиима)

САША: А овде... овде је тако тесно и што је најгоре... заудара на неморал и лудило. И скоро смрт.

ЛЕОН: Не, драга Олга. Ви сте мене довели у заиста недоличан положај. Пустите ме да идем кући. Зар да овде пуцају у мене? И зашто, молим вас? Због чега? Па ја ту партитуру још нисам ни видео.

САША: Дај му ноте!

(Издере се)

Дај кад говорим!

(Хладно, мирно)

Наређујем.

Она му њружа фасциклу. Леон је ојивара и механички гледа.

ЛЕОН: Шта је ово?

ОЛГА: Па, опера, маестро. *Фараон и лав*. Нова композиција, музика будућих епоха. Мој син Игор је четири и по године радио на њој. Он има сасвим оригиналан, посебан сензибилитет и читав свет који пева од радости и јауче од бола другачије чује, можда мало необично, али... у сваком случају... мислим да је генијално! Шта кажете, маестро? Фараон је његов отац!

Леон ђуји и разгледа ноје.

САША: Хајде! Реци кад те љубавница тако ватрено моли. Учини и ти нешто за њу. Ја се као лав борим, чиним целог живота и видиш шта сам на крају од ње добио: хладан презир, мржњу и ниподаштавање. Не може да сачека да умрем. Од тебе она очекује утеху. Смисао.

А ти... ти си навикао да лажеш. Зато пази. Сад хоћу од тебе истину. Од тога све зависи. Од истине, ко ће је преживети. Ти или ја. Говори!

У собу улеће Ања хисторично, рашчупано.

АЊА: Ох, Олга! Игор је полудео. Открио је да Данијел није дечак, већ Данијела. Она се маскирала у мушко да би му лакше пришла, јер он жене не воли. Како је могла? А ја сам њој веровала. Сада је луд од беса. Све је поломио, намештај, клавир, мене је рашчупао, а њу, сироту девојку, ухватио за косу и вуче низ степенице право овамо. Бојим се да јој кичму не поломи. Он има такву дивовску снагу. На моје очи подигао је клавир и треснуо га о патос по којем су се разлетели делови, и жице и дирке, ужас! Појма нисам имала да неко може бити толико снажан.
(Пакује своје ствари у кофер)
Ја не смем, не, ја овде нећу, ја овде не могу више да останем. Дајем отказ и идем одавде, па макар и на улицу.

ОЛГА: Ања, дете, не остављај ме саму са њима двојицом, молим те, Ања. Све ће бити у реду. Остави сад кофер, Игор ће се смирити, купићемо нов клавир, ево, маестро се удубио у његов текст, ипак, Ања, ипак је пред нама успех, перспектива! Ти ћеш дипломирати и предаваћеш виолину у школи, свираћеш Рахмањинова на концертима.
(Звоно на вратима)
Ко би то сад могао бити кад смо сви ту? Иди, Ања, реци да нисмо код куће. Да овде нема више никога. Да овде више нико не живи.

Леон зајвори фасциклу и ћуши.

САША: И?!

ОЛГА: Шта кажете, Леоне, драги наш ненадмашни маестро? Шта кажете?

ЛЕОН: *(Пауза)*
Ђубре. Обично, бесмислено ђубре. Гомила којештарија, музичке недоречености, нотна инкомпатибилност, чиста апсурдна какофонија!

ОЛГА: Шта? Зар... Игорова опера? То није истина! То не може бити истина. Ви се шалите.

- ЛЕОН: Опрости Олга.
- САША: То је све што сам хтео да чујем у овој кући сазданој на лажи и немоћним, сулудим амбицијама њене власнице. Сад могу мирно из ње да отпутујем у неки други, у далеки свет где лаж није мерило вредности живота, где је истина чисто мерило смрти.
(Пуца себи у срце и пада мртјав. На сцени се нико не помера)
- ОЛГА: Саша, Саша...
- Пред вратицима се чује врисак, галама, бука. Најзад она се оиварају и на сцену хруји Игор, избеумљен од беса. Са собом вуче Данијелу држећи је чврсто за косу.*
- ИГОР: Јел' то у реду, мамице? Да ми она подмеће курву, да се ја због курве вешам и камо среће да сам остао да висим на вешалима, него ме ви из цинизма скидате са њих да продужите моју агонију и уживате у мојој несрећи.
- ДАНИЈЕЛА: Уби ме, Игоре, љубави, зар сам ја крива што те волим више од живота; моја несрећа је у томе што то не можеш да схватиш.
- ОЛГА: Сине, пусти Данијелу, злато мамино, зар не видиш да је повређена? Тата је себи пуцао у срце.
- ИГОР: Она мора бити кажњена због учествовања у завери против мене.
- ОЛГА: Нема завере, све је у најбољем реду, само што сироти Саша није могао више да издржи, увек је био слаб. Али ти ниси, ти си јак, злато мамино, ево, да те упознам, ово је маестро Леон, диригент националне опере. Дошао је да види твоје дело и каже, он тврди да је опера сасвим добра, можда генијална, само треба да провери са извођачима, пошто ту има неких до сад неупотребљаваних гласова и музичких синтеза.

Звоно.

ЛЕОН: А то је, значи, онај необично талентован, обдарени млади композитор. Част ми је колега, заста се поносим што сам имао прилику да вас упознам. А ти Олга ништа не говориш о томе како ти је леп син.

ДАНИЈЕЛА: Јооо... Игоре, пусти ме, љубави, пусти, сва сам поломљена. Нисам ја крива, реци му Ања, није моја кривица што те толико волим, па и да умрем од његове руке, моја му безгранична љубав све опрашта.

На вратиима се појаве сељаци: Славен и Видан.

СЛАВЕН: Цабе ми легли на звоно кад нико госте не чује.

ВИДАН: Па јесте, Анчи, ми звонимо звоно, али нико не отвара, а изнутра се чује велика галама па кажем Славену: “Чујеш да неко пуца, боље ми да уђемо да се ови не покољу међусобно!”

ОЛГА: Шта ће сад ови овде? Покојник је платио, до последњег динара све исплатио. Ми више никоме ништа не дугујемо. Напоље! Напоље, сељачине! Немате више права да својом прљавом обућом, каљате овај чист дом!

ВИДАН: Ања, душо моја. Нисмо ми овде због пара. Јок! Што јес', јес'! Дошли смо да те просимо од ове вештице пошто ти никога немаш. Ајде, Ања! Ајде с нама у Топоницу, да видиш колики сам шатор разапео за сватове, два вола сам заклао и поред целе Топонице позвао сам још четири села на свадбу. Па сад... ја без тебе не смем да се враћам, ни случајно, а ти као хоћеш. Узми, јал' срце, јал' главу пошто без тебе не могу више да живим. Од кад сам одавде отишао нити једем нити спавам.

ОЛГА: Ања! Иди у салон и телефонирај полицији да се доктор Александар Саша Хаџи Жужул управо у срце устрелио.

Ања је погледа, зашвори кофер и узме ѓа; у другу руку виолину у фуџроли.

АЊА: Хајдемо, Видане.

ОЛГА: Ања! Где ћеш, Ања?!

АЊА: Идем, Олга. Идем да свирам, да живим, да рађам децу. Идем на ваздух.
(Полази)

ИГОР: Видане! Чекај!

ВИДАН: Ти... бежи од мене!

Полазе.

КРАЈ

Недељко БОДИРОГА

УМЕТНОСТ ДРАМЕ И ДРАМА УМЕТНОСТИ

Након читања нових драма Миодрага Ђукића *Чудан сѝриц* и *Фараон и лав* читалац, који се не среће први пут са делима овог аутора, вратиће се, спонтано, више од три деценије уназад и сетити времена када је Ђукић објавио драму *Кисеоник*, која је убрзо по објављивању доживела и позоришну премијеру. Они који су тада прочитали или гледали извођење драме *Кисеоник*, а били су одани комунистичкој идеологији нису могли да не посумњају како у тој драми Ђукић излаже критици владајући друштвени поредак. Како друкчије тумачити драму чији главни лик Младен Секуловић, књижевник, пати од необјашњиве болести недостатка кисеоника и гласно се пита да ли је он крив што мисли да нешто није у реду са кисеоником и да је светска наука немоћна да идентификује то што сви они удишу, закључујући:

“Зачудо, многим та смрдљива мешавина прија; трује их и то им одговара. Што се мене тиче, ја се гушим.”

Ретки су они који у недостатку кисеоника нису видели недостатак личне слободе човека, што беше одлика оног времена. Због таквих закључака, власт је гледала са подозрењем на грађанина Ђукића. Они који су мислили исто о тој власти што и писац, с нестрпљењем су чекали нове драме, осећајући да је у њима садржан управо тај недостајући кисеоник, јер говорити о слободи које нема, у оно време, било је исто што и освајање слободе. Без обзира што критички ангажман *Кисеоника* потврђује свака реч у драми, попут дијалога главног јунака Младена и главне сестре Валерије, на врхунцу драмског заплета:

“МЛАДЕН: (У коми) Нема кисеоника.

ВАЛЕРИЈА: Али, како нема? А ми? Шта ми дишемо?

МЛАДЕН: Друго сте ви. (Издахне)”,

мало је тадашњих гледалаца и читалаца могао и сањати да *Кисеоник* ни случајно није само актуелан, већ много више, визија будућности у којој ће се само 30 година касније цео свет буквално гушити услед недостатка кисеоника и где ће загађење ваздуха, воде и земље постати питања човековог опстанка уопште.

Убрзо након *Кисеоника*, објављена је драма *Кришчињак* у којој на почетку другог чина, кућу, која је једино место радње, писац описује следећим речима:

“Половина галерије је откинута и виси, под се искривио, зидови нахерили. Иако су све ствари на свом месту, сада накривљене и заједно са пукнутим потпорним стубом доприносе извесном сабласном, готово смешном утиску. Све је доста натруло, дрво је пропало, а и трагови оштрих зуба свуда се примећују.”

Дилеме више није било. Миодраг Ђукић је директно критиковао и исмевао режим. Опасан уметнички таленат, чија су дела представљала дубинску критику једног система, морао је бити заустављен. Ђукић је морао бити спречен да “квари омладину”. Његове драме су прогнане из српских позоришта да се до данас у њих не врате. Зашто је тако, ако је југословенски социјализам, заједно са својом државом, нестао у праху и пепелу пре више од једне деценије? Из врло једноставног разлога. Оптужбе против Ђукићевих дела никада нису доказане. Када је права уметност у питању, такве оптужбе није могуће ни доказати, јер је она многозначна. Она описује време у коме настаје, али и свако друго време. Она говори о самом уметнику, али и о сваком љубитељу уметности којије дошао у додир са уметничким делом. И у сваком од њих уметничко дело говори другачије, но увек истинито. Правнички речено, антирежимски аспект Ђукићевих драма увек је остао у оквиру основане сумње. Захваљујући томе и Ђукић је постао “сумњиво лице” српске драматургије и на тај начин је

његова судбина изаткала још једну заједничку нит са судбином нашег највећег комедиографа Бранислава Нушића, оснивача Удружења драмских писаца Србије, чији је Ђукић актуелни председник. Баш као и славни претходник, ни Миодраг Ђукић, и поред богатог књижевног опуса, није у свом животу био само драмски писац, већ пажљиви пратилац и проучавалац културног и духовног развитка српског народа, педагог и ангажовани интелектуалац и, поред свега, и мистар културе.

Долазак на министарску функцију био је добра прилика оспораватељима Миодрага Ђукића, који никада нису разумели његово дело, али су разумели да оно слави све што они нису, а подсмева се свему што јесу, да, када већ нису могли оспорити његов таленат, покушају да оспоре њега лично. И то најпре они који су га за министра и изабрали. Природно је то било, јер они нису знали да постоје уметници који се својих естетских и моралних принципа не држе само у својој књижевности, већ и у свом животу. Но, у министарском мандату Миодрага Ђукића једино што су његови књижевни и други опоненти умели смислити била је флоскула о “српским манирима” министра културе, чиме су ти критичари само показали одрођеност од народа из кога су поникли. Данас многи од њих, као и већина културне јавности признаје да је мистар Ђукић иза себе оставио изузетан “европски” резултат, јер је себе као министра ставио у функцију најбоље заштите културне баштине и навећег подстрека културном стваралаштву. И то у времену кад је свуда около било само разарање. То, међутим, није нимало поправило његов положај писца. У време свог мандата, министар Ђукић сматрао је недоличним да неко српско позориште игра писца Ђукића. Неки његови иаследници нису били толико гадљиви на ту идеју. Некада су културне власти забрањивале позоришна извођења Ђукићевих драма из идеолошких разлога. Данас се те драме позоришно не изводе, јер садашња културна власт у српским позорштима игра себе или за себе. Због тога су српска позоришта данас тако тиха и тако тужно празна. А Ђукић је, наравно, и даље сумњив. И данас када се управо пред нашим очима руше

највеће светске банке и берзе, под ударима финасијског потреса који је захватио свет, а брокери, менаџери инвестиционих фондова и слични мешетари, са косом намазаном бриљантином, са тамним оделима и наочарима и незајажљивом грамзивошћу неодољиво подсећају на кртице из Ђукићевог *Кришчњака*, културне власти још не могу да схвате оно што је његовим читаоцима одавно јасно – колика је свевременост Ђукићевог дела. И колико су они који су мислили да Ђукић једино о њима пише били много умишљени и мало талентовани.

На жалост позоришне, али не и читалачке публике, Ђукићево вишедеценијско одстрањивање из позоришта није га ни најмање поколебало као драмског писца. Ради се о ствараоцу са потребом за стварањем која је урођена и аутентична. Потреба која стоји у основи његовог бића. Он спада у драмске писце који би стварали и када никад не би било изведено ниједно њихово дело. Он би писао и кад не би могао ниједан редак објавити.

Пре неколико година стваралаштво Миодрага Ђукића ушло је у нову фазу. Драмско-филозофски комад *Свешћоник* у српску драматургију унео је нову димензију. Вековима, теолози су проповедали светом своју веру и, више или мање вешто, верску догму доводили у везу са реалношћу. Ђукић је у *Свешћонику* пошао од реалности и узрочно-последично изградио нову теологију. Или је само написао нову сјајну драму, у којој говори о садашњем тренутку западне хришћанске цивилизације. Ђукић је у *Свешћонику* објавио да ако је хришћански бог некада и постојао, онда га је одавно убила хришћанска црква и према духовном стању западне цивилизације приказао нам, какав би, према резултату који се огледа у стварању оваквог света, могао бити његов аутентични творац. Да западна цивилизација, којој и сами припадамо, јесте одавно сахранила последње мрвице своје искрене вере показује чињеница да Ђукићево приказивање Творца у новом светлу није изазвало никакву реакцију било које религијске заједнице. У заједницама у којима је вера жива, писац *Свешћоника* био би изложен великим искушењима. Без обзира што је у питању само једна комедија.

Након *Светишоники* уследиле су драме *Млин* и *Пајаџај*, па трилогија *Сомнамбули*, *Уџовор* и *Лабудово језеро*. Свака узбудљивија од претходне. Свака драматуршки избрушена и ни једна занатском рутином укалупљена и умртвљена. Свака другачији и неописиви драгуљ у круни Ђукићевог драмског стваралаштва.

Сада су пред читаоцима два нова комада, од којих је овај предговор и почео, а о којима још ни реч није речена. А заправо све претходно је било управо о њима. Две нове драме ни по чему не заостају од претходних. Унеколико их и превазилазе, иако то није лако оценити са овако мале временске дистанце. Но, ипак, је овај драмски пар остварио нешто што је изгледало немогуће. Како је свака уметност и резултат времена у коме настаје и околности у којима уметник ствара, Ђукић је драмом *Чудан сѝриц* написао један од најпозоришнијих комада икада написаних. Као да су у том делу сублимиране чежње свих добрих комада који никада нису играни, па је из пера аутора изашло дело које сваком својом речју читаоца наводи на помисао како је позориште и направљено због овакве драме.

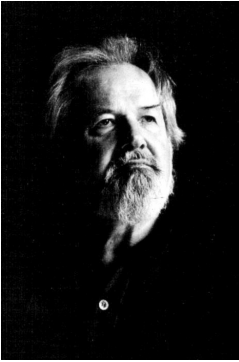
И како често бива, после овог дела, Ђукић прелази драматуршки Рубикон и пише драму *Фараон и лав* која није комад за позориште. Она сама је позориште. По старом дијалектичком обрасцу да довољна количина једног квалитета доводи до преласка у виши квалитет, а услед одстрањености његових дела од позоришта, изузетне драме Миодрага Ђукића су временом постајале све позоришније саме по себи, када већ нису по изведби, да би *Фараон и лав* постали обоје. И књижевност и позориште. Тако је делом *Фараон и лав* Миодраг Ђукић укинуо потребу за позориштем. Читати ту драму значи гледати истовремено и њену позоришну премијеру. И то какву премијеру. У којој ликове не тумаче глумци, већ сами ликови. У којој нема потребе за трансформацијом. У којој је читалац сценограф, костимограф и руковалац светла. Боженствен доживљај. Непоновљива представа. И осећај који само највећа уметничка дела могу изазвати. Осећај који обузме човека тако јако и потпуно да се уметнички доживљај претвори у реалност коју

човек жели да живи више од реалности свог свакодневног живота. Велики српски песник Јован Дучић сматрао је сваког ствараоца песником, а његове мисли о уметнику и уметничком стварању најтачније описују изузетне људе попут Миодрага Ђукића о којима је Дучић тако много знао, јер им је и сам припадао.

“Само песник ствара, јер само он мисли да би измислио. Ко је год нешто створио, он је био песник. Јер све ново што је поникло, поникло је из поменуте недокучне тајне стварања: из нечега нереалног које је извор свег реалног. Песник је свагда и непомирљиво идеалист, јер све гледа кроз идеал, то јест кроз призму савршенства. То не значи да песник нема осећање стварности, могућности и немогућности; песници су, напротив, једини људи који гледају на стварност помичући је увек до њених крајњих граница усавршења. Он је суперреалан, онај који међу људима види реалност јасније него ико други, јер је једини он види у њеној непотпуности и недовршености... Само обични људе виде онолико колико постоји: творци виде и оно што не постоји данас, а може постојати сутра, јер иначе не би били творци. Реалисти нису ништа створили, него су само примењивали туђе стварање; а кад год су се одмакли од туђег узора, они су само кварили... Песник је тумач божанства, јер је божанство слика човековог идеала.”

Као резултат недокучне тајне стварања, читаоцима у руке издавач предаје нове драме Миодрага Ђукића. И након њиховог читања, читалац с нестрпљењем очекује нова дела овог писца, осећајући колико је, још увек, у њима кисеоника што живот значи.

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

МИОДРАГ БУКИЋ, драмски писац, рођен је 1938. у Прокупљу. Дипломирао је драматургију на Академији за позориште, филм, радио и телевизију у Београду.

Аутор је драмских дела: *Сѝриј-тѝиз код Цакера*, изведено у Академском позоришту “Бранко Крсмановић”, 1968. у Београду; *Поѝраживање у моѝелу* – драма награђена на конкурс Народног позоришта из Београда, где је премијерно изведена 1971. године. Иста драма под називом *Крчмарева смрт* изведена је у Народном позоришту у Лесковцу 1972; *Александар* – премијерно изведена 1974. у Југословенском драмском позоришту у Београду; *Кисеоник* – драма изведена у Народном позоришту у Зрењанину; и Нишу. *Крѝичњак* – драма изведена у Народном позоришту у Београду, *Баѝѝиник* – драма штампана у часопису *Театрон* 109; *Свеѝионик* – драма штампана у 23. књизи едиције “Савремена српска драма”; *Млин* – драма штампана у 27. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Паѝагај* – драма штампана у 29. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Сомнамбули* – драма штампана у 30. књизи едиције “Савремена српска драма” и *Уговор* – драма штампана у 31. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Лабудово језеро* – драма штампана у 32. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Чудан сѝриц* – драма штампана у 35. књизи едиције “Савремена српска драма”, *Фараон и лав* – драма штампана у 35. књизи едиције “Савремена српска драма”.

Изведене радио-драме: *Чудан сѝриц* – Радио Београд; *Меѝална куѝлица која се коѝрља* – Радио Београд; *Наследници* – Радио Београд; *Др Келава* – Радио Београд и Радио Варшава; *Превр* – Радио Београд; *Гоѝољ* – Радио Београд; *Раде Драинац* – Радио Београд.